

Opaskoiran joulu 2012

10 e - 80 sivua koiratarinoita

Julkaisija Opaskoirakoulu

Viiksen tuki ry

NEUROGLANDIN® Virkistä muistitoimintoja

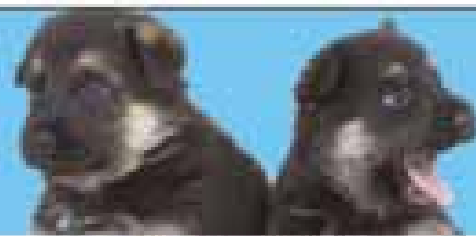

Neuroglandin sisältää:

- **GLA** (omega-3) ja **ALA** (omega-6).
- **Neurolipidejä** joiden on todettu tehostavan muistia ja henkistä vireyttä.
- **Mustaherukansiemenöljyä** joka on hyväksi verisuonille ja sydämelle sekä verenkiertolle.

Hyvinvointituoteista
kontrollatuista tuotteista

BIOMED

Eläinlääkäriasema
Animus

Eläinlääkäriasema Animus, Dikokuja 2, 05800 HYVINKÄÄ
puh. 019-414 940 Avoimia ark. 9-20, H 9-15
Annetaan myös alupunkkahoitoja TERVETULIA!

Kuntarahoitus
MUNICIPALITY FINANCE

www.kuntarahoitus.fi

Mitä sinä ja koirasi tiedätte
barffauksesta?

Lue lisää: www.musch.fi ja www.facebook.com/muschfi

MUSCH

Luonnollista. Siunattu.

instrumentarium

Asiantuntijasi

Opaskoiran joulu 2012

Regina ja Turjake, s. 20, alla näkövammaisten lasten järjestöt, s. 28.

Kansi Kerimäen kirkon kello tapuli ja opaskoira

**Syksyinen tervehdys
puheenjohtajalta** **3**
Katja Heinonen

Tuhannen palan palapeli **5**
Regina Koljonen

Viiksen vuosi **6**
Sakari Pekkanen

**Monipuolinen elämä koirien
parissa** **10**
Janne Silas

**Avustajakoirona kaupungilla
ja kotona** **14**
Anna Heikkola

Onneksi olkoon! **18**
Ali Kinnunen

Toisilleen tarkoitettut **20**
Kati Pohja

Puluja ja kalanpäitä **24**
Helena Miettinen

**Irti arjesta - voimaa
yhdessäolosta!** **28**
Rilla Aura-Korpi ja
Leena Honkanen

Riikka ja laulava opaskoira **31**
Annikki Skogster

Lastenleireillä, s. 42, alla Zaiga kouluttaa erilaisia koiria, s. 58

OPASKOIRAN JOULU 2012

1. vuosikerta

Julkaisija: Opaskoirakoulu Viiksen Tuki ry

Toimittaja: Juha Herttuainen (www.herttuainen.fi)

Taitto/ulkoasu: Ali Kinnunen (www.textix.net)

Ilmoitusmyynti: Printmix Oy (www.printmix.fi)

Kirjapaino: Adverts (www.adverts.lv)

Kansi: Kerimäen kirkon kellotapuli
Opaskoiran Joulu-lehti julkaistaan myös äänitteenä näkövammaisille tilaajille
Ääniversion lukija: Mari Voutilainen

ISSN-L 2323-4024

ISSN 2323-4024 (painettu)

ISSN 2323-4032 (CD-ROM)

Kaikki joulukuvat: Scandinavian Stockphoto

Mitä kuuluu Latvian näkövammaisille

Marianne Tenhami

32

Nopan isäntä leikittelee sanoilla

Sari Karjalainen

38

Lastenleireillä Latviassa

Juha Herttuainen

42

Opaskoiran kanssa kävelytapahtumissa

Janne Silas

48

Pitkä vuosi palkittiin

Ali Kinnunen

54

Zaiga kouluttaa erilaisia koiria

Marianne Tenhami

58

Opaskoiramaaottelu

Suomi-Viro-Latvia

Juha Herttuainen

64

Herkkua on siinä monenlaista

Ari Suutarla

70

Luulivat minua puolikuolleeksi

Heikki Hukkanen

72

Jouluisia sirpaleita

Veikko Tuominen

74

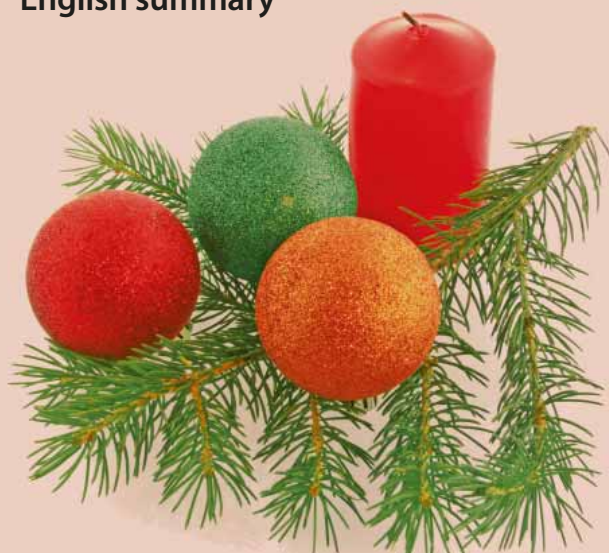
Opaskoirakoulu Viiksen ja Viiksen tuen infosivut

76

Joulutoivotukset

78

English summary

SYKSYINEN TERVEHDYS PUHEENJOHTAJALTA

Taas ollaan siinä vuoden ajassa kun lenkin jälkeen koirat ovat pesun tarpeessa. Vaikka muuten pidän syksystä, on siinä myös sellaisen ikävä puoli. Meidän perheestä kun löytyy kolme koiraa: opaskoirani Pami, kotikoira Ätö ja opaspentu Lucia. Vuosi on mennyt vauhdilla ja alkukäynnistymistä on vielä yhdistysrintamalla ollut. Tämä on meille suurimmalle osalle tekijöistä ollut uutta ja kantapään kautta on asioita opittu, mutta opiksi otetaan kaikesta.

Viiksi.fi-lehteä ovat monet teistä on kyselleet minulta, mutta se on toistaiseksi tauolla. Nämä tiedotteet tulevat pitämään teidät ajan tasalla, mitä tapahtumia on tulossa. Ensi vuoden toimintasuunnitelma hyväksytään maaliskuun vuosikokouksessa, mutta kovasti meillä on jo nyt ideoita ensi vuodelle. Toivomme teiltä jäsenistöltä aktiivisuutta kertoa, mitä toivotte yhdistyksen järjestävän. Saamme siten mahdollisimman monipuolista toimintaa ja tapahtumat onnistuneiksi.

Seuraavana tapahtumana järjestetään pikkujoulut Kuopiossa, joista ilmoitus jäljempänä. Nyt ihmeessä kaikki mukaan tapaamaan tuttuja ja tutustumaan uusiin ihmisiin. Meillä on jatkuva pula peesareista. Jos olet kiinnostunut vapaaehtoistyöstä silloin tällöin koirien ja näkövammaisten parissa, ole reilusti meihin yhteydessä. Pikkujoulun yhteydessä on tarkoitus, että harjoittelijapeesareita tulee mukaan katsomaan opaskoiratoimintaa. Konkaripeesarimme osaavat kertoa omia kokemuksiaan ja samalla

pääset tutustumaan näkövammaisuuteen käytännössä. Jospa silloin olisi jo tämä pahin rapakeli ohi niin kävelytkin olisivat mielekkäämpiä meille kaikille.

Minun Opas Pamini on nyt iän karttuessa tullut hienohelmaksi. Aamulla, kun olisi uloslähtö, hän käy terassilla katsomassa ja siinä hetken nuuhkittuaan säätä päättää, tarvitseeko ulkona käydä. Sateella hän ei ulos lähde, jollei näe valjaita minulla kädessä. Nuoret koirat painavat ulos säästä riippumatta samalla innolla päivästä toiseen! Ja tutuukin että sitä iloisempia ovat mitä rapaisempina sisään tulevat!

Syysterveisin

Katja Heinonen

Opaskoirakoulu Viiksen Tuki ry:n puheenjohtaja

Tekniikan Edistämissäätiö

Airsonferinsäätii 4
00170 Helsinki
puh. 010 606 3523

Eläinlääkäri Kaisa Virtanen

Huttinen
puh. 050 520 5689

walki
Your Business Covered

SYMPYRÄ
askeleen edellä

Eläinten
veripankki

Yliopistolinen eläinsairaala
Ojenna tassu!

Lisätietoja:
www.velmed.helsinki.fi/elainsairaala/veripankki

AVANT
AVANT TECNO OY
www.avantecno.com Y10(2)rvl

KESKELLÄ STADIA
Kalevankatu 14, Helsinki
puh. 09-502 413
www.keskustaneleknivappi.com
- Nyt myös Facebookissa

SataMaito

HLV
www.hlv.fi (AJONVUOKRA OY)

S SORMAT
TRUSTED FINNISH SINCE 1970

À la carte
Oscar
KOTIMAISTA KOIRAN-
RUOKAA!
Edustuskokous
Lemmikki Oy
Lemmikki Oy, 00100 Helsinki
puh. 09 502 5000
fax 09 502 5010
www.lemmikki.fi

Suomalaiset
huipputuotteet

100%
Terveystuotteita koirille ja kissoille
Lähes kaikki tuotteet valmistettu Suomessa
Lisätietoja: www.lemmikki.fi tai info@lemmikki.fi

ITÄ-UUDENMAAN
Osuuspankki

TUHANNEN PALAN PA-LA-PELI

Useana päivänä olemme saapuneet kotiin lenkeiltä enemmän tai vähemmän saateen kastelemina.

Säät eivät ole suosineet muutama viikkoon ideoiden syntyä tekstiin, jonka saan kirjoittaa Opaskoirayhdistyksen puheenjohtajana luettavaksenne.

Tänä aamuna kirkkaassa auringonnousussa oli puinen silta Vantaanjoen yli liukas, ellei jopa jäässä, ja sillalla maisemaa ihailleva nainen. Hän kuvaili spontaanisti minulle joen kauneutta, kun sen päällä leijaili auringonsäteiden valaisema usva.

Silloin maalasin kuvan sokeiden silmiäni eteen ja usvaan heijastui seesteinen taulu. Hetki oli ohikiitävä, mutta mieleenpainuva.

Taulu pirstoutui palasiksi, kuin palapeli ja myöhemmin lenkillä etsin paloille oikeita paikkoja.

Palapeliini jäi aukkokohtia,

silti kokonaisuus oli nähtävissä. Siinä oli lämminhenkinen kuva Opaskoirayhdistyksen vuoden teemasta: *Yhdessä yhteinen tavoite - opaskoira*.

Kuvassa jokaisella on paikkansa ja sen useat palaset täyttävät erinäköisistä opaskoirista käyttäjiineen. Koirakoiden välissä elelee myös erinäköisiä pentukoiria perheineen. Kukaan ei erottele koiria katsoen niiden tuottajatahoa. Kouluttajat kävelevät tulevien oppaiden kanssa sulautuen joukkoon kuin taustaksi suurina läpinäkyvinä hahmoina. Kuvan yläreunassa on vapaana juokselevia onnellisia koiria muistuttaen meitä surusta, jonka jokainen kohtaa kun rakas koira poistuu koirien taivaaseen. Kaikkialla on pieniä tikku-ukkoina maalattuja hahmoja kuvaamassa opaskoiratoiminnan tukijoita. Aivan kaukaisimmassa horisontissa hämmöttävät ääriiviivat opaskoirakoulujen rakennuksista.

Värit ovat maanläheiset ja niitä kirkastaa valo, jonka haluan nähdä tämän tärkeän toiminnan yllä.

Oma palapelini on nyt lähes valmis. Voin irrottaa palat ja yhä uudestaan ja uudestaan kasata sen toivottavasti löytäen puuttuville paloille paikat ajan saatossa. Samalla voin kokea aamuisen hetken uudestaan ymmärtäen, mikä merkitys opaskoiralla on käyttäjälleen.

Nyt tallennan sydämeeni palapelini kuvan ja lähetän kaikille haasteen maalata itselleen palapeli tämän tärkeän aiheen ympärille. Joukkovoima saa hyvät energiat liikkeelle ja monta ihmistä yhtä onnelliseksi kuin itse olen.

Tämän vuoden elämänlahjana olen päässyt koirakoksi Turjakkeen kanssa, josta on kehittynyt myös hypokoira. Turjake ilmoittaa minulle alhaisista verensokeristani, joita en itse tunnista vasta kuin vaarallisen alhaisina.

Tarkkailin Turjaketta alusta saakka ja vahvistin sen reaktioita, kun mittauksien perusteella osasin yhdistää sen reaktion alhaisiin verensokereihin. Osasin odottaa tätä, ilmoittihan edellinen opaskoirani Riki samasta asiasta ja sitä ennen äitini monirotuinen Santtu.

Kiitän teitä kaikkia opaskoira-toiminnan ympärillä toimivia ihmisiä tärkeästä työstänne yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Näin opaskoiria saadaan niitä odottaville, koulutusta jo liikenteessä oleville koirakoille ja hoitoperheitä kasvaville pennuille.

Turjakkeen kera toivotan täyteläistä, rauhallista ja iloista joulua jokaiselle.

Helsingissä 6. lokakuuta vuonna 2012

Regina Koljonen
Opaskoirayhdistys ry:n
puheenjohtaja

VIIKSEN VUOSI

Teksti: Sakari Pekkanen
Kuvat: Juha Herttuainen

Tätä kirjoitettaessa (lokakuu) Opaskoirakoulu Viiksi on toiminut lähes tarkalleen vuoden. Vuosi on yrityksen elinkaaressa lyhyt aika, mutta Viiksi on saanut lentävän lähdön. Johtavan kouluttajan Juha Herttuaisen lisäksi Viiksen palveluksessa ovat kouluttajat Helena Miettinen, Sonja Suutarinen sekä

Latviassa Viiksen yhteistyökumppanina Juhan vaimo Zaiga Kļaviņa. Tämän lisäksi päivittäisiä rutiineja pyörittävät yrittäjät Heimo Nykänen ja Sakari Pekkanen. Myös Lemmikkihoitola Viiksen henkilökunta huolehtii oppaiden päivittäisistä tarpeista. Ei sovi unohtaa jo useiden hoitoperheiden mittamattoman arvokasta työtä uusien oppaiden kasvatuksessa. Tahti on ollut hengästyttävä, mutta hyvällä omalla tunnolla voimme sanoa, että vuosi on ollut Viiksen!

Kun aloitimme opaskoirien koulutuksen vuosi sitten, tavoitteemme oli kouluttaa uusia oppaita ensimmäisenä vuotena kymmenen ja kasvattaa sekä henkilökunnan että koulutettavien määrää maltillisesti vuosittain. Ensimmäisen vuoden tavoite on täyttynyt sataprosenttisesti, vaikka matkan varrella saattoi pieni epäily välillä hiipiä mieleen. Uuden yrittäjän tulo markkinoille ei välttämättä aina ole helppoa luutuneiden asenteiden takia. Toisaalta Opaskoirakoulu Viiksen väellä on ollut vankka usko tekemiseen koko ajan, eivätkä pienet vastoinkäymiset ole juuri haitanneet. Onpa joku viisas aikoinaan lohkaissut: ”Se, mikä ei tapa, vahvistaa”!

Viiksen palveluiden esittely kautta Suomen on vaatinut erinäisen määrän ajokilometrejä, viimeistään tässä vaiheessa olemme huomanneet, että valtakunta on laaja. Juha on kiertänyt lähes kaikissa sairaanhoitopiireissä kertomassa toiminnastamme. Vastaanotto on ollut lämmin, sillä naisvaltaisella alalla kahden karvaisen, yhden

Huhtikuussa 2012 valmistuivat Viiksen ensimmäiset opaskoirat. Vasemmalta Päivi Helminen ja Molli, kouluttaja Zaiga Klavina sekä Regina Koljonen ja Turjake.

kaksijalkaisen ja yhden nelijalkaisen, tassuttelijan ilmestyminen työpäivän keskeyttäjäksi on ollut mukava piristys. Viimeistään lämmin nuolaisu, sen karvaisemman, on sulattanut mahdollisen jään ja jutustelu on päässyt luontevasti käyntiin. Vierailut ovat jättäneet unohtumattoman vaikutuksen.

Viiksessä jo hoitopuolella työskennelleet Sonja ja Helena aloittivat maaliskuussa opiskelun Ylä-Savon ammattiopistolla Peltosalmella tarkoituksenaan valmistua marraskuussa eläintenkouluttajiksi suuntautumisvaihtoehtona opaskoirankouluttaja. Sonja ja Helena voivat syystäkin kehua valmistumisensa jälkeen olevansa ainoita ”virallisia” opaskoirankouluttajia, sillä tähän asti oppilaitoksessa tapahtuvaa opiskelua ei vielä ole ollut tarjolla. Opiskelu on jaettu Peltosalmen teoriaopiskelun ja Juhan käytännön opetuksen kesken. Näin tytöt saavat vankan pohjan tulevaan ammatteensa. Helena on toki käytännön näytön antanut jo kouluttamalla opaskoira Martan, joka luovutettiin käyttäjälleen lokakuussa.

Viiksen kouluttaja Sonja Suutarinen Irma-hoitopennun kanssa. Oikealla toimitusjohtaja Heimo Nykänen.

Ensimmäiset luovutukset

Ensimmäiset Viiksen opaskoirat luovutettiin kansainvälisenä opaskoirapäivänä 25.4.2012. Samalla Viikseen oli saapunut lukuisa joukko koiran käyttäjiä sekä muita toiminnasta kiinnostuneita ympäri Suomen. Mukava puheensorina täytti Viiksen ja meistä viiksiläisistä tuntui siltä, että teemme todella tärkeää työtä! Vaikka päivä oli työntäyteinen, ei se siltä tuntunut. Päivä ei ollut pelkkää jutustelua, sillä Kuopion Eläinlääkärikeskuksen edustajat toivat tietoa koirien terveydestä.

Opaskoirapäivän tunnelmallisin hetki oli tietysti oppaiden luovutukset. Erityisesti Viiksen lippulaivan Turjakkeen luovuttaminen Regina Koljoselle aiheutti yhdelle jos toisellekin tipan silmään. Regina oli

odottanut jo vuosia opasta ja oli jo liimautunut Turjakkeeseen yt-koulutuksen aikana. Eipä juuri parempaa palkintoa tehdystä työstä voisi saada! Turjake on sittemmin kunnostautunut oikein tv-tähtenä esiintymällä ainakin kymppiuutisissa ja Ylen ajankohtaisessa kakkosessa. Parivaljakko muutenkin herättää huomiota, sillä Turjakkeen ulkomuoto eriparikorvineen on poikkeuksellisen hauska. Tosin tässä tapauksessa ”ei koiraa ole karvoihin katsominen”, niin pätevä opas koirasta on tullut.

Turjakkeen kanssa yhdessä valmistui myös labbis Molli, joka oli emäntänsä itsensä kasvattama ja oikeastaan melkein valmis opas jo Viikseen tullessaan. Itse asiassa ”omakasvatteinen” koira voisi olla

monelle oiva tie saada oma opas, sillä pienestä pennusta kasvattaminen omaan käyttöön helpottaisi alkuvaiheen hankaluuksia. Toki tämä vaihtoehto lienee monelle mahdollista.

Kesällä luovutimme Tintin Raurman maisemiin. Syksyn aikana Viiksen kouluttamia oppaita on jo mennyt Joroisiin ja Ruokolahdelle. Aivan loppuvuoden oppaat matkkaavat mitä todennäköisimmin pääkaupunkiseudun katuja tallaamaan. Tavoittemme kymmenen oppaan luovuttamisesta mitä todennäköisimmin täyttyy.

Koirien hankinta

Koko toiminnan ajan olemme pyrkineet hankkimaan lupaavia nuoria

Sonja ja Juha koulutusreissulla. Valjaissa Tintti.

koiria, joita erilaisten vaiheiden jälkeen olemme onnistuneet löytämään useita. Lisäksi olemme ostaneet ja sijoittaneet pentuja hoitoperheisiin, joiden panos onnistuneen opaskoiran kasvatuksessa on korvaamaton. Pääsääntöisesti hankkimamme koirat ovat olleet noutajia ja saksanpaimenkoiria.

Koirien hankinnassa ensisijainen tavoite on löytää mahdollisimman terveitä yksilöitä. Valitettavasti ulkomuotoon keskittynyt koiranjalostus on tuonut mukanaan ongelmia, joista opaskoiran kannalta kaikkein merkittävimmät ovat luuston ja silmien sairaudet. Erityisesti noutajat on jalostettu niin raskastekoisiksi, että niiden käyttö työkoirina alkaa olla jo kyseenalaista. Jokainen voi kuvitella itse, minkälaista on kantaa jatkuvasti 50 kg:n reppua selässään, mitä kymmenen kilon ylimääräinen

paino koiran kohdalla tarkoittaa! Myös ”korvien väli”-ongelmat ovat yleistyneet, minkä vuoksi esim. riittävän rauhallisten ja kovahermoisien koirien löytäminen on entistä

Huhtikuussa 2012 opeteltiin näkövammaisen liikkumistaidonohjausta. Vasemmalta Helena Miettinen, opettaja Helinä Hirn ja oppilaana Minna Sirviö.

haasteellisempaa.

Koirien geeniperimän laajentamiseksi olemme pyrkineet hankkimaan entistä enemmän risteymiä. Vaikka pelkkä risteytys ei vielä taakakaan sopivaa perimää, jatkossa iso osa kouluttamistamme oppaista ovat näitä ”seropeja”. Ainakaan koiran käyttäjille ei ole merkitystä, minkä värinen opas on.

Kilpailutukset

Sairaanhoitopiirit ovat aina näihin päiviin asti hankkineet oppaat Näkövammaisten Keskusliiton ylläpitämältä opaskoirakoululta. Jatkossa tämä tilanne tulee radikaalisti muuttamaan, sillä useimpien sairaanhoitopiirien on jatkossa noudatettava hankintalakia, jossa määritellään kilpailutukset tarkasti. Esimerkiksi Suomen suurin, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, on kilpailuttanut opaskoirapalvelut, kuten lainsäädäntömme edellyttää. Viiksi oli tässä kilpailutuksessa vahvoilla ja uskomme, että iso osa HUS:n hankkimista opaskoirista on Viiksen kouluttamia. Seuraamme tietysti muidenkin sairaanhoitopiirien tilannetta ja aiomme olla kilpailussa mukana.

Suomessa on ensimmäisen kerran vuosikymmeniin tilanne, jos-

Heinäkuussa luovutettiin Viiksestä kolmas opaskoira Tintti. Vasemmalta liikkumistaidonohjaaja Anne Laiho, Tintin emäntä Katja Arvonen ja Matti Syrjälä.

sa uusilla opaskoiranhakijoilla on mahdollisuus saada opas myös muualta kuin Näkövammaisten Keskusliiton opaskoirakoululta. Ainakin tässä tapauksessa hankintojen avaaminen kilpailulle on muuttanut aikaisempaa käytäntöä huomattavasti ja nimenomaan parempaan suuntaan. Me Viiksessä olemme täysin valmiita Opaskoirayhdistyksen ehdotukseen, että sairaanhoitopiirit ottaisivat palvelusetelin käyttöön, jolloin asiakas saisi itse päättää, mistä koiransa hankkii. Alalle tulisi käytäntö, joka jo muualla yhteiskunnassa vallitsee. Asiakas on kuningas.

Kilpailutuksen avautuminen ja markkinoiden muutos johtuu suurimmaksi osaksi Opaskoirakoulun Viiksen esiinmarssista, tämänkin vuoksi vuosi on ollut Viiksen.

Hoitotakuu

Opaskoira luetaan lääkinnälliseen

kuntoutukseen ja on siten osa erikoissairaanhoidtoa, jota sitoo hoitotakuu. Tätä hoitotakuuta ei ole tuotu aikaisemmin esille, mutta mm. HUS on myöntänyt julkisesti hoitotakuun koskevan opaskoiraa. Opaskoirayhdistyksen asian hyväksi tekemä työ on kantanut hedelmää! Viimeistään nyt kannattaisi kaikkien sellaisten näkövammaisten, joille opaskoirasta voisi olla todellista hyötyä, herätä vaatimaan oikeuksiaan. Tämä oikeuksien vaatiminen saattaa vaatia sinnikästä ponnistelua, mutta tarvittaessa apua kannattaa hakea vaikkapa Opaskoirayhdistyksestä tai meiltä Viiksestä.

Vuosi 2013

Viiksen vauhti ei suinkaan pysähdy, vaikka paljon on jo saatu aikaan. Hankimme jatkuvasti lisää oppaiden aihioita, koulutamme lisää hen-

kilökuntaa ja muutenkin lisäämme kaikkia resursseja. Tavoitteemme on, että ensi vuonna koulutamme jo noin 20 opasta. Motivoituneen ja työhönsä intohimoisesti suhtautuvan henkilökunnan kanssa työskentely on mielenkiintoista. Myös vuosi 2013 tulee olemaan Viiksen vuosi!

Kirjoittaja Sakari Pekkanen on Opaskoirakoulu Viikseä ylläpitävän Suomen Opaskoirakoulu Oy:n hallituksen puheenjohtaja

MONIPUOLINEN ELÄMÄ KOIRIEN PARISSA

Teksti: Janne Silas

Kuvat: Jarmo Huhkion perhearkisto

Jarmo Huhkion (75) monipuoliset ja maineikkaat vuosikymmenet on täytännyt koirien keskellä eläminen muodossa jos toisessakin. 40 vuoden aikana hän on ehtinyt toimia rajavartio-, huume-, vartio- ja opaskoirien parissa.

Halusin nähdä jotain uutta sotaväen jälkeen, metsästää ja kalastaa. Siksi päätin hakea Lapin rajavartiostoon, muistelee Huhkio aikaa 50-luvun lopussa.

Hänen ensimmäinen työpaikkansa oli rajajääkäriä Muonion rajakomppanian Kalmankaltion vartiossa. Metsästys ja kalastus jäivät hänen osaltaan kuitenkin lyhytaikaiseksi, sillä puolen vuoden päästä tuli komennus vuodeksi Rajakouluun Lohjalle. Puolen vuoden jälkeen hänet värvättiin kouluttajaksi seuraavalle kurssille.

Lohjalla oli myös Rajavartiolaitoksen koiratarha,

Huhkion työskennellessä Sääperin vartioasemalla perheeseen kuului rajakoira Rajan Lassi.

Rajan kennel, jossa Huhkio sai ensimmäisen kosketuksensa rajakoiriin. Rajakoulun jälkeen hän siirtyi kolmeksi vuodeksi kouluttajaksi Panssarikouluun Parolaan, jossa hän oli palvellut varusmiehenä panssarijoukoissa. Tuolloin hän avioitui Eeva Ulmasen kanssa.

Koiria rajalla

Kyllästyttyään Panssarikoulussa armeijan toimintatapoihin Huhkio siirtyi takaisin Rajavartioston palvelukseen. Hänen ensimmäinen sijoituspaikkansa oli korpivartiossa Ilomantsissa. Lumihankien keskellä nuorelle parille syntyi esikoispoika Arto. Jo puolen vuoden päästä kersantti Huhkiolle tuli siirto Värtsilään vartiopäälliköksi Sääperin vartioasemalle. Siellä pariskunnalle syntyi Juha-poika.

Koska Huhkiolla oli kokemusta rajakoirista, hoiti hän päivätyönsä ohessa koirapalveluupseerina lähialueen rajakoira palvelut. Oman koiransa, Rajan Lassin, hän koulutti rajavartiokoiraksi aina suoritusluokkiin asti.

Kun Huhkio oli perehtynyt lisää rajakoira palveluun, hänet siirrettiin Pohjois-Karjalan rajavartioston

esikuntaan koirapalveluliupseerin vakanssille. Hänen vastuulleen tuli koko vartioston rajakoirien koulutus, valvonta, huolto ja tarkastus. Hän hankki pätevyyden saksanpaimenkoirien ulkomuototuomariksi myös siviilipuolelle.

Rajavartiolaitoksen koiratoiminnan johtaja

Huhkio oli tietoinen, että hänellä olisi mahdollisuus edetä urallaan Rajavartiolaitoksen koiratoiminnassa. Hän oli ehtinyt hankkia kokemusta rajakoirista kymmenisen vuotta, kun rajavartioston koiratoiminnan johtajan paikka vapautui aivan yllättäen. Perheellä oli kaksi viikkoa aikaa siirtyä Onttolasta Helsinkiin. Kouluikäisten poikien asioiden järjestely ei varmasti ollut pienin hoidettava asia.

- Tähän aikaan tartuttiin asiaan kiinni eikä vain meinattu, Huhkio muistelee.

Uudessa tehtävässään Huhkion piti huolehtia Suomen kaikista 130 rajakoirasta, niiden ohjaajista ja apuohjaajista. Lisäksi hänen vastuulleen tuli myös vuonna 1969 alkanut rajavartioston huumekoiratoiminta.

- Koirien kanssa pitää käyttää luovuutta eikä siihen sovi organisaation kaavamaisuus. Koska olin palvellut valtiota kaksikymmentä vuotta, minulla oli mahdollisuus jäädä osaeläkkeelle. Päätin käyttää tämän mah-

dollisuuden hyväksi, Huhkio summaa kolmen vuoden kokemuksiaan esikunnassa.

Tiivistä työtä vartiokoira-alalla

Huhkio ei ehtinyt olla kauaa siviilissä, kun hänelle tarjottiin Teollisuusvartijakoulusta kouluttajan töitä. Huhkion työskenneltäessä vuoden kouluttajana kurssin johtaja yllättäen kuoli, ja noviisi nimitettiin kurssin johtajaksi. Siitä eteenpäin sekä vartijoiden että koirien koulutus kuului kokonaisuudessaan Huhkiolle.

- Otin oman koiran, jonka nimi oli Extas Fidel, kutsumanimeltään Viki. Se oli äärimmäisen tehokas ja tottelevainen eläin. Koulutin sen vartiokoiraksi, ja se esiintyi myös mannekiinina markkinoinnin ja koulutuksen rekvisiittana, toteaa Huhkio ylpeänä ja jatkaa:

- Öisin seurasin vartijoita heidän työssään ja aamulla taas koulutettiin uusia kurssilaisia. Silloin koin olevani työssä jota haluan tehdä.

Mittava työ opaskoiratoiminnan hyväksi

Huhkio oli ehtinyt olla Teollisuusvartijakoulussa vain kolme vuotta, kun Opaskoirakoulun johtajan pesti yllättäen aukeni vuonna 1980. Tultuaan hyväksytyksi

Mäkkylän Opaskoirakoulun koko henkilökunta vuonna 1984. Joukkueeseen kuuluivat vasemmalta Kirsi Vass, Sinikka Jousi, Jarmo Huhkio, Jaana Huhta, Juha Herttuainen, Vesa Väkeväinen, Hannu Qvist ja Lasse Haarala.

Huhkio oman koiransa Vikin kanssa vartiokoira-tehtävissä.

tehtävään, hänellä oli aivan uudenlaiset haasteet edessä. Erittäin vaativassa perehdyttämisympäristössä suurena apuna oli entinen johtaja, Lasse Haarala. Vaativana huippuammattilaisena tunnustettu koiramies opetti Huhkiolle muun muassa, ettei opaskoira kouluteta, vaan totutetaan.

- Ensimmäinen ja tärkein tehtäväni oli ryhtyä toimenpiteisiin, että saataisiin uusi Opaskoirakoulu. Toinen tehtävä oli uudistaa koulun hallinto. Kaiken aikaa piti vielä totuttaa koirien kouluttamiseen ja rakentaa uusi organisaatio, muistelee Huhkio ensimmäisiä hetkiään Opaskoirakoulun johtajana.

- Porukka taisi olla varpaillaan, sillä he pelkäsivät että rajavartiolaitokselta tuleva yliluutnantti pistää kaiken uusiksi, mutta aika pian päästiin hyvään yhteisymmärrykseen, toteaa Huhkio.

Uusi koulu työn alla

Sosiaalihanke oli opaskoiratoiminnan pääorganisaattori ja -rahoittaja. Koulun käytännön toiminnasta vastasi Opaskoirasäätiön hallitus. Se ilmoitti, ettei uutta koulua varten ole rahaa eikä edes aavistusta mistä sitä

saa. Tontista ei ollut mitään tietoa eikä siitä, millä tontti maksettaisiin.

Huhkio lähti tekemään omia etsintöjään. Rakennushallituksesta löytyi aivan sattumalta sopiva ja vielä ilmainen vuokratontti Vantaan Itä-Hakkilasta. Löytöretkeilijä teki ruutupaperille hahmotelman rakennuksista. Poliisikoirakoulun johtajan vihjaama hämeenlinnalainen arkkitehti teki niiden perusteella piirustukset pelkillä monistuskustannuksilla. Kun paperit oli esitelty säätiön hallitukselle, ne lähetettiin Raha-automaattiyhdistykselle, joka teki muutaman pienen muutoksen.

Kaikki asiat eivät sujuneet kuitenkaan näin onnekaasti. Vantaan kaupunki edellytti kaavamuutosta ja vaati selvitystä muun muassa siitä, miten koirien ulosteet hoidetaan tai tuleeko meluhaittoja naapureille. Kaupunginarkkitehti keksi muuttaa kaavan sosiaalitoimintaa palvelevien asuntojen korttelialueeksi, mutta tällöin tontille ei voisi rakentaa asuntoja. Huhkio halusi päivystystä varten koirakoululle neljä asuntoa ja taas piti aloittaa alusta. Myös puhelin- ja sähkölaitoksen luovutus piti hoitaa itse kuntoon.

Huhkiolla oli kiire, sillä entisen Mäkkylän koulun rakenteet alkoivat hajota käsiin. Uuden koulun rakennusprojekti tuntui juuttuneen byrokratian rattaiksi. Lopulta syy selvisi: joku lakimies oli keksinyt, että Opaskoirakoulua varten tarvitaan samanlainen erityisrakennuslupa kuin on eläintarhoilla.

Rahoitusta ja varainhankintaa

Uuden Opaskoirakoulun tonttia ja rakennuslupia hankittaessa oli rahoitus siirtynyt valtion keskushallinnolta kuntakohtaiseksi. Sosiaalihanke ei ollut enää päärahoittaja opaskoiratoiminnalle. Tämä edellytti Opaskoirakoulun ylläpidon uudelleenjärjestämistä. Huhkio keksi ehdottaa uudelle maksajalle, Sairaalanhoitolle, että opaskoiratoimintaa ylläpidettäisiin osamaksutyypillisellä ratkaisulla. Järjestelmä, jossa ylläpito jaettaisiin koirakohtaiseksi, sopi Sairaalanhoitolle.

Ilman sosiaalihankesta Opaskoirasäätiöllä ei olisi ollut varaa rakentaa Opaskoirakoulun rakennuksia. Rakentamisen suunnittelun aikana Opaskoirakoulusta tuli kuitenkin Näkövammaisten Keskusliiton itsenäinen tulosvastuuyksikkö. NKL:n toimitusjohtaja oli myös Raha-automaattiyhdistyksen hallituksessa ja sai RAY:n mukaan rakennushankkeen päärahoittajaksi. Varoja hankkeeseen kerättiin myös kansalaiskeräyksellä, jolloin muun muassa televisiossa ja lehdissä mainostettiin avun tarvetta.

- Kiersin lisäksi esittelemässä opaskoiratoimintaa eri tahoilla ja sain näin kerättyä kymmeniä tuhansia markkoja kouluhankkeeseen, muistelee Huhkio tuota kiireistä aikaa.

Työtä uuden koulun tiloissa

Uuden koulun valmistuttua 1987 Huhkiolla kes-ti hetken toipua uuden koulun rakennushank-keen tuomista paineista. Henkilökunnan työmo-tivaatio oli kuitenkin korkealla. Tulosta tehtiin parhaan mukaan. Koirien koulutusta kehitettiin eri järjestelyillä pehmeämpään suuntaan, jolloin saatiin paremmin toimivia koiria myös huono-kuntoisemmille koirankäyttäjille.

- Työskentely aktiivisen henkilöstön kanssa toimintakykyisten opaskoirien aikaansaamiseksi piti liikkeellä lähes ympärivuorokautiseen tahtiin, kuvailee Huhkio kiirettään.

Huhkio oli eräänlaisena isähahmona kovan paineen alla toimiville kouluttajille ja muulle henkilökunnalle. Koiran kouluttaminen on luovuutta vaativaa työtä. Johtaja katsoi tehtäväkseen ottaa vastaan ulkoapäin kouluttajia kohtaan

Sissipartiokoira Rajan Tuija on ilmaisemassa jalka-väkimiinaa ohjaajalleen. Koira oli koulutettu so-danajan tarpeita silmällä pitäen ja oli työssään erittäin lahjakas.

Rajan Lippo ja ohjaaja Risto Laiho. Rajan Lippo on yksi kovaotteisimmista ja tuloksekkaimmista raja-koirista. Se oli hiljainen rajakoira, joka ei näkynyt lehtikuvissa, mutta oli käytännön tilanteissa rau-danluja ja oli monen eksyneen pelastaja ja rikolli-sen kauhu.

tulleet paineet. Samalla hän hoiti Opaskoirakoulun hal-lintoa ja kehitti sen organisaatiota.

Huhkion jäädessä eläkkeelle vuonna 1997 Opas-koirakouluun oli mahdollisuus tehdä RAY:n varoilla peruskorjausta. Tiloja lähinnä uudelleen järjesteltiin ja jonkin verran tehtiin laajennusosia.

- Kahdeksantoista vuoden jakso opaskoirakoululla oli raskas, mutta antoisa. Työssäni minulla oli mahdol-lisuus tavata paljon erilaisia koirankäyttäjiä, koirien hoitajia ja muita opaskoira-alaan liittyviä ihmisiä. Eri-tyisesti mieleen ovat jääneet sotasokeat, toteaa pirteä eläkeläinen lopuksi.

Helpottunut Huhkio, kun uusi koulu on vihdoon otettu käyttöön.

AVUSTAJAKOIRANA KAUPUNGILLA JA KOTONA

Teksti: Anna Heikkola
Kuvat: Invalidiliitto

Opaskoira johdattaa opastettavansa ohi jalkakäytävällä seisovan mainoksen, väistää avoimen oven, etsii suoraan menevän suojatien ja osoittaa kuonollaan nappia liikennevalotolpan kyljessä. Avustajakoiran käyttäjä hahmottaa koko risteuksen yhdellä silmäyksellä jo kulkukaupan kohdalta. Koira tukee avustettavaansa kapealla kannaksella mainosstandin ja rotvalin reunan välissä ja painaa liikennevalon nappia. Sokean opas on kotona vapaalla, mutta avustajakoira jaksaa leikkiä sisälläkin. Isäntä tai emäntä kutsuu sen tehtäviä työksi.

Opaskoirat viettävät pentuikänsä kasvatusperheissä ja oppivat opastustyöhön kuuluvat taidot yhdellä tai kahdella intensiivijaksolla. Avustajakoirien koulutus alkaa pienestä pennusta ja kestää yhtäjaksoisena kahden vuoden ikään asti.

Koiranpennusta avustajakoiraksi

Avustajakoira on aktiivinen ja sopeutuvainen tapaus. Koulutukseen valittavilta koirilta odotetaan rauhallisuutta, kykyä

Avustajakoira on rauhallinen ja ylväs. Jos emännältä sattuu putoamaan hanska, aputassu nostaa sen ilman erillistä käskyä näyttäen ylpeältä ja iloiselta.

keskittyä sekä riittävästi uteliaisuutta, sosiaalisuutta, työhalua ja tasapainoisuutta. Lisäksi vaaditaan ääni- ja alustavarmuutta; koiran ei pidä pelätä kovia ääniä tai liukkaista lattioita.

Avustajakoirien koulutuksessa käytetään positiivista ehdollistamista, jossa oikeista suorituksis-

ta seuraa palkinto ja virheellinen toiminta sivuutetaan. Koiraihmissen kesken puhutaan naksutin-koulutuksesta.

Koirat tottuvat pennusta asti elämään toisten koirien ja koiraihmissen yhteisössä, liikkumaan vaihtelevissa ympäristöissä ja käyttämään päätään.

Osa tulevaisuuden avustajakoirista syntyy Avustajakoirakoululla, joka toimii Varsinais-Suomen rannikolla, Kemiön saarella. Osa tulee sinne luovutusikäisinä pentuina.

Koulutuksessa olevat avustajakoirat kouluttajineen ovat osa suurempaa yhteisöä, jonka muodostaa Axxell Brusaby ja Invalidiliitto, ruotsinkielinen toisen asteen koulu, josta valmistuu eläintenhoitajia, hevosenhoitajia, maatalous- ja metsäyrittäjiä.

Jokainen pentu saa hoitajakseen yhden koulun opiskelijoista. Kukin karvatassu asuu oman hoitajansa luona ja tulee joka aamu koululle yhtä aikaa ihmisten kanssa. Koiranpentujen koulupäivään kuuluu lyhyitä oppitunteja,

leikkihetkiä toisten koirien kanssa, metsälenkkejä ja tutustumista erilaisiin ympäristöihin. Riittävä lepo on tietysti oppimisen tärkeä edellytys.

Uudet avustajakoirat luovutetaan käyttäjilleen kahden viikon mittaisella luovutusleirillä, josta alkaa koiran ja ihmisen hitsautuminen saumattomasti toimivaksi koirakoksi. Leirin jälkeen kaksikko saa kotipaikkakunnalle tuekseen vapaaehtoisen tukihenkilön eli peesarin.

Avustaminen ammattina

Avustajakoiran tulee suorittaa pyydetyt tehtävät. Samalla sen on siedettävä häiriöitä yllättä-

vistä äänistä juokseviin lapsiin ja vieraisiin koiriin. Arkihallinan on oltava kunnossa - koiran pysyttävä käyttäjänsä hallinnassa tilanteessa kuin tilanteessa.

Avustajakoiran ammattitaitoon kuuluu osata avata ovia ja nostaa pudonneita esineitä. Jokaiselle nelijalkaiselle opiskelijalle valitaan hyvissä ajoin myös avustettava, jonka kanssa tassuttaja pääsee toteuttamaan työkoiran taipumuksiaan. Sopivan ihmisen löydyttyä koulutus jatkuu erityistehtävien opiskelulla. Jos tuleva avustettava liikkuu kävellen, avustajakoira kulkee rauhallisesti hänen rinnallaan tasapainottaen ja rytmittäen kävelyä.

Pyörätuolilla liikkujan menoa hidastavat jyrkät luiskat, mutta

Avustajakoira Usva on lähdössä joulukuusta hakemaan. Kunhan umpihankeen päästään, koira juoksee kelkan rinnalla ja lumi pölyyää. Usvalla on käynyt tuuri, sillä se asuu emäntänsä ja koko perheen kanssa Rovaniemellä, melkein pukin naapurissa.

avustajakoira voidaan opettaa tarjoamaan vetoapua lyhyissä nousuissa. Jos tuleva koirankäyttäjä kuitenkin liikkuu sähköpyörätuolilla, vetämisen opiskelu on turhaa. Avustustehtävissä koiran kuin koiran täytyy olla taitava avaamaan ovia, tilaamaan hissi tai sytyttämään valot.

Odottavan aika

Avustajakoira toiminta on Raha-automaattiyhdistyksen tuen varassa. Koirankäyttäjien perustama avustajakoira ry, pyörittää kummikoira toimintaa, ja lahjoituksista saadaan kaivattua tukea työkoirien kouluttamiseen. Tällä konseptilla voidaan kouluttaa toimivia koiria, mutta avustajakoirien kokonaistarvetta sillä ei kateta. Nykyrahoituksella työhön voidaan luovuttaa vain noin kolmasosa todellisesta avustajakoiratarpeesta

Koirakon keskinäinen suhde vahvistuu, kun koirankäyttäjä treenaa avustamistehtäviä koiransa kanssa jatkuvasti ja samalla ajatustyö pitää koiran mielen virkeänä.

APUTASSUN JOULU

Avustajakoira on mukana kaikessa, mitä jouluun kuuluu. Aattoamuna se hahtuu koiran unesta keittiössä, sillä koko yö on mennyt vahtiessa kinkun paistumista. Ihmisten herättyä alkaa

kuusen koristelu. Aputassu Usva poimii koristepalloja laatikosta ja ojentaa emännälleen Marja Hukkaselle, joka ripustaa ne oksille. Aattopäivän valjettua vietetään hiljainen hetki pihamaalla.

-Otan muutaman havun suuhun ja käymme metsänreunassa koirien haudoilla. Laitan havut hautojen eteen ja emäntä sytyttää kynttilät, kertoilee Usva.

Harras tunnelma jatkuu joulukirkossa, jonne aputassu pääsee avustajan liivit yllään. Perheen lapset aloittavat joulupukin odotuksen hyvissä ajoin. Kun ovelta viimein kuuluu kopinaa, koirakin

tietää, mitä tuleman pitää. Pian pääsee auttamaan pakettien jakamisessa. Se paketti, johon postunkorvat on kääritty, on helpoin tunnistaa; tuoksusta ei voi erehtyä. Korvia on mukava mutustaa emännän jalkojen juuressa, muttei siinä vielä kaikki.

-Ehkä saan maistaa kinkkua yöpalaksi, olenhan ollut kiltti ja avulias aputassu, haaveilee Usva ja toivottaa kaikille karvatassuille kinkun tuoksuista joulua.

KUKA SAA AVUSTAJAKOIRAN?

Avustajakoirat omistaa Invalidiliitto ry, joka vastaa avustajakoiratoiminnasta kokonaisvaltaisesti. Palvelut tuotetaan yhteistyössä koirat kouluttavan tahon Axxell Brusabyn kanssa.

Liitto tekee aktiivisesti yhteistyötä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla yhteistyökumppaneina mm. Suomen Kennelliiton hyötykoiratoimijat sekä ADI (Assistance Dogs International) ja ADEu (Assistance Dogs Europe) kanssa. Järjestö vastaa myös tulevien avustajakoirien soveltuvuuskokeista, joissa riippumattomat tuomarit arvioivat sekä koiran fyysisiä että-luonneominaisuuksia.

Ratkaiseviksi asioiksi nousevat avustettavan ihmisen toimintakyky ja toimintaympäristö, jonka tulee sopia koiran luonteeseen ja työskentelytapaan.

Hakemus avustajakoirasta tehdään Invalidiliitolle, joka haastattelee hakijat ja arvioi mahdollisuudet hyötyä avustajakoiran käytöstä osana itsenäistä toimintakykyä. Valmiit virkakoirat pysyvät liiton omistuksessa ja koirankäyttäjät saavat aputassut käyttöönsä maksutta. Käyttäjä sitoutuu huolehtimaan eläimen hyvinvoinnista ja pitämään sen avustamistaitoja yllä.

Avustajakoiraa voi hakea 18 vuotta täyttänyt hen-

kilö, jonka toimintakykyä rajoittaa fyysinen vamma. Avustajakoiran käyttäjä voi liikkua joko pyörätuolilla tai kävellä koiran antaessa tukea. Ihmisen käsien täytyy toimia auttavasti.

Invalidiliitto huolehtii koirakon yhteisen toiminnan edellytyksistä koko sen työuran ajan. Avustajakoiran tarvevastaavuutta asiakkaan apuvälineenä arvioidaan joka toinen vuosi toteutettavalla osamisarviolla. Sen perusteella voidaan miettiä mahdollista lisätuen tai koulutuksen tarvetta.

Suomen avustajakoiratoiminta täyttää kansainväliset kriteerit. Koko prosessi pentujen koulutuksesta asiakasvalintaan, yhteistyökoulutukseen ja käyttövarmuuden seurantaan on auditoitu ADEu:n toimesta. Lisätietoja muun muassa toiminnan auditoinnista antaa Invalidiliiton Avustajakoira-asiantuntija Paula Müller

INVALIDILIITTO RY

Mannerheimintie 107
00280 Helsinki
p. (09) 613191
tai: 044-7650678
paula.muller@invalidiliitto.fi
katso myös:
<http://www.invalidiliitto.fi/>
<http://www.avustajakoira.fi/>

Kirjoittaja Anna Heikkola on turkulainen opas-koirankäyttäjät.

Kuva: Juha Herttuainen

Onneksi olkoon!

Sokeain Ystävät ry on täyttänyt 125 vuotta. Yhdistyksen puheenjohtaja, kamarineuvos Ture Tähtinen on tyytyväinen. Hän on pannut merkille myös, että opaskoirakkojen asiat alkavat lopultakin järjestyä.

Teksti: Ali Kinnunen
Kuva: Juha Vääräkangas

Kamarineuvos Ture Tähtinen on seurannut opaskoirarintaman tapahtumia autiopaikalta. Hän on ollut hengessä mukana Opaskoirayhdistyksen välillä jo toivottomalta tuntuneessa kamppailussa opaskoirien saannin turvaamiseksi.

Nyt näyttää paremmalta. Kaksi uutta koulua on lopultakin saanut hyväksynnän ja opaskoiria valmistuu vastaisuudessa kolmesta koulusta: vanhasta NKL:n omistamasta opaskoirakoulusta, Opaskoirakoulu Viiksestä Kuopiosta ja opaskoirakoulu NouHausta Ilmajoelta.

Juhlavuoden hieno päätös

Sokeain Ystävien juhluvuosi on kallistumassa loppuun. 125-vuotista yhdistystä on juhlittu monin tavoin. Pääjuhla kutsuvieraille oli Helsingin Pörssitalossa. Siellä nähtiin myös opaskoirankäyttäjiä, muun muassa Opaskoirayhdistyksen puheenjohtaja Regina Koljonen ja monia muitakin. Ainakin opaskoiratyöryhmän nykyinen puheenjohtaja Jukka

Sokeain Ystävien puheenjohtaja, kamarineuvos Ture Tähtinen Petaksentien toimistossa historian ympäröimänä mutta tulevaisuuteen katsoen.

Jokiniemi oli tullut yhdessä oppaansa kanssa, samoin Sokeain Ystävien varapuheenjohtaja, rovasti Ari Suutarla.

Kesällä juhlittiin näkövammaisten ja lähimpien ystävien kanssa Majatalo Onnelassa ja joulukuussa kokoonnuttiin vielä kerran juhlimaan Ari Suutarlan kirjoittamaa Sokeain Ystävien juhla kirjaa Avoimin silmin. Tilaisuus pidettiin perinteikkäässä ravintolassa Sea Horsessa Schalinin talossa Helsingissä. Talo on tärkeä Sokeain Ystäville, omistaahan se talosta merkittävän osan, muun muassa tilan, jossa ravintola toimii. Siitä taas kiitos kuuluu sokealle liikemiehelle Herman Walentin Schalinille, joka lahjoitti ja testamenttasi yhdistykselle suuren osan omaisuudestaan. Häntä muisteltiin lämpimästi kaikissa juhlissa.

Koiria, koiria enemmän koiria

Joidenkin arvioiden mukaan Suomesta puuttuu jopa 60 opaskoiraa. Tilanne on nyt paranemassa kun kaksi

muutakin opaskoiria kouluttavaa koulua voi saada maksusitoumuksen sairaalapiiriltä.

Opaskoirankäyttäjille mieluista kehitys ei ole syntynyt sattumalta vaan monen asian summana määrätietoisien työn tuloksena. Ture Tähtinen muistaa esimerkiksi Näkövammaisten Keskusliiton liittokokouksen, jossa hän oli Sokeain Ystävien, Suomen vanhimman näkövammaisyhdistyksen edustajana.

- Olen yhä hämmentynyt siitä, että liittokokouksessa oli sellaisia näkövammaisia edustajia, jotka eivät tukeneet Opaskoirayhdistyksen esittämiä muutoksia, vaan äänestivät näkövammaisten edun vastaisesti niin, että vain NKL:n oma opaskoirakoulu voisi hoitaa opaskoirien koulutusta Suomessa. Opaskoirayhdistyksen ehdotuksen perusteella asia avattiin siten, että NKL:n tulee huolehtia opaskoirien koulutuksesta, ei vain oman opaskoirakoulun toiminnasta.

Ture Tähtinen korostaa, ettei hän sen paremmin kuin muutkaan Opaskoirayhdistyksen ehdotuksen puolesta äänestäneet vastusta vanhaa opaskoirakoulua.

- Eihän ihminen ole koulua vastaan, jos hän mahdollistaa sen, että muutkin saavat kouluttaa koiria, kun niistä kerran on puutetta. Monissa muissakin asioissa on kysymys siitä, kumpi on tärkeämpää, liiton etu vain näkövammaisen etu.

- Minun mielestäni NKL:n oma koirakoulu tulisi erottaa omaksi itsenäiseksi yksiköksi ja NKL:n rooli olisi ohjata ja valvoa, että opaskoiria tulee riittävästi ja ne ovat hyväntasoisia. Nyt tämä valvojan rooli on laitettu yksittäisille näkövammaisille ja Opaskoirayhdistykselle, mikä aiheuttaa tarpeetonta ristiriitaa näkövammaisyhteisössä.

Alueilla tärkeä rooli

Sokeain Ystävät lahjoitti juhluvuotensa kunniaksi näkövammaisille 1400 puhuvaa henkilövaakaa. Ne toimitti Lidl Suomi Ky, joka myös halusi osallistua Sokeain Ystävien terveyskampanjaan ja lahjoitti 200 puhuvaa verenpainemittaria ja 300 suurennuslasia. Alueyhdistysten rooli vaakojen jakamisessa oli merkittävä, sillä kaikki apuvälineet on jaettu näkövammaisille alueyhdistysten kautta.

Varsinkin puhuvat verenpainemittarit on melkein riistetty käsistä.

- Puhuvan verenpainemittarin avulla näkövammaisen voi seurata verenpainetta omatoimisesti ja itsenäisesti. Saamamme palautteen mukaan se on monelle tärkeää – samoin kuin sekin, että puhuvan henkilövaakan avulla näkövammaisen voi tarkkailla painoaan ilman

apua.

Vaikka juhluvuosi on päättymässä, Sokeain Ystävien työ näkövammaisten hyväksi jatkuu. Yhdistys muun muassa harkitsee uusien puhuvien verenpainemittareiden lahjoittamista. Myös avustustoiminta jatkuu. Viime vuonna Sokeain Ystävät myönsi avustuksina, palkintoina ja apurahoina 233 000 euroa ja edellisvuonna sitäkin enemmän.

Yksittäisen näkövammaisen etu

Sokeain Ystävät jatkaa myös vaikuttamista ja epäkohtiin puuttumista. Puheenjohtaja Ture Tähtinen haluaisi, että alue- ja paikallisyhdistykset terästäytyisivät ja saisivat tai ottaisivat takaisin entisen roolinsa. Ne perustivat aikoinaan Näkövammaisten Keskusliiton omaksi etujärjestökseen ja omia etujaan ajamaan, nyt tuntuu joskus, että niiden on ajettava keskusjärjestöjen etua.

- Yhdistyksemme tulee aktiivisesti edistää sitä vertaistukea, jonka näkövammaiset itse voivat toisilleen antaa. Vertaistuen tarve on selvästi tullut esille tapaamisissamme sekä näkövammaisten virkistyslomilla, joita yhdistyksemme on järjestänyt ja rahoittanut. Olisi suotavaa, että paikallisen vertaistuen merkitystä korostettaisiin keskusjärjestön toiminnassa. Suurempi osa yhteiskunnan näkövammaistoiminnalle suunnatuista varoista tulee kanavoida alue- ja paikallisyhdistyksille, jotta nämä voivat tarjota jäsenilleen palveluja ja kehittää vertaistuen muotoja. Yleisestikin tulisi määritellä selkeästi NKL:n ja alueyhdistysten välinen työnjako, nyt kun NKL on jalkautunut alueille tuomaan itseään esille yksittäisille näkövammaisille alue- ja paikallisyhdistysten kustannuksella. Motivoituneet ja aktiiviset paikalliset ja aluejärjestöt mahdollistavat sen, että myös ne näkövammaiset löytyvät, jotka jostakin syystä eivät vielä ole liittyneet näkövammaisyhteisöön ja saavuttaneet sen tarjoamia palveluja. Yksittäisen vammaisen ihmisen hyvä on myös vammaisyhdistysten rahoittajaorganisaatioiden tavoitteiden mukaista, Ture Tähtinen sanoo.

Sokeain Ystävät jatkaa työtään apua tarvitsevien näkövammaisten ihmisten hyväksi. Usein henkilöt, jotka eniten tarvitsevat apua ovat itse tietämättömiä avun saamisen mahdollisuuksista. Näiden näkövammaisten löytäminen vaatii määrätietoista ja ennakkoluulotonta työtä avoimin silmin yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

TOISILLEEN TARKOITETUT

Teksti: Kati Pohja
Kuvat: Mikko Mäntyniemi

Kun helsinkiläinen Regina Koljonen 19 vuotta sitten menetti näkönsä, hän ei olisi voinut kuvitellakaan mitä kaikkea elämällä on vielä hänen varalleen suunnitelmassa.

Vuonna 1993 silloin 32-vuotias Regina Koljonen eli kiireistä ja työntäyteistä elämää. Useissa työpaikoissa työskentelevänä hän teki pitkiä työpäiviä, koska viisi vuotta aiemmin hän oli ottanut asuntolainan ja ostanut oman asunnon. -Ennen asunnon ostamista olin ollut puolitoista vuotta asunnottomana ja joutunut majailemaan ystävien ja sukulaisten nurkissa. Se oli raastavaa ja ahdistavaa aikaa. Vaikka ihmiset olivat ystävällisiä, kulutti nurkissa ”loisiminen” jaksamista ja voimavaroja, Regina kertoo.

Pankkilaina laittoi Reginan tilanteeseen, jossa töitä oli tehtävä taukoamatta enemmän kuin olisi jaksanut.

-Ennen asuntolainaa pitkän työpäivän kimmokkeena

oli se, ettei tarvinnut oleskella niin paljon vaihtuvissa majapaikoissa ja asuntolainan ottamisen jälkeen rahaa oli tietysti hankittava lainan lyhennyksiin, muistelee Regina.

Orvanpyörä oli valmis. Ihmisen elimistöllä on kuitenkin tapana reagoida liian rankkaan menoon, ja Reginalla se reagoi munuaisten toiminnan loppumisella ja akuutilla silmänpaineen nousulla, joka vaurioitti näköhermoja. Seurauksena oli sokeutuminen sekä dialyysihoito.

Uusi elämä näkövammaisena

Näkevänä Regina oli elänyt aktiivista ja liikkuvaa elämää. Hän oli aina tottunut kävelemään ja pyöräilemään paljon, ja sokeutumisen jälkeen tuli kova kaipuu päästä taas itsenäisesti ulos liikkumaan. Siksi Reginalle oli alusta asti selvää että hän haluaa opaskoiran.

-Koira on näkövammaiselle niin suuri asia, että sen merkitys on mittaamaton. Paitsi että koira on korvaamaton liikkumisen apulainen, se myös tavallaan pakottaa näkövammaisen ulos ja muiden joukkoon. Koira onkin kuin huomaamatta sosiaalinen silta näkövammaisen ja näkevien välillä, Regina juttelee, ja

jatkaa:

-Esimerkiksi ennen edellistä Riki-koiraani tunsin vain kaksi ihmistä siitä talosta jossa asuin. Koiran tulon jälkeen tutustuin kaikkiin, ja lisäksi vielä B-talon asukkaisiinkin, hän nauraa.

Ja mikä parasta, koiran myötä Regina pääsi taas tekemään kaipaamiaan pitkiä kävelylenkkejä. Myös päivittäiset rutiinit koiran ulkoiluttamisineen, ruokkimisineen ja muine touhuineen toivat sisältöä ja jatkuvuutta näkövammaisen elämään.

Turjake muuttaa Suomeen

Alkukesästä 2011 Opaskoirakoulu Viiksen johtava kouluttaja Juha Herttuainen sai puhelun kerimäkeläiseltä koirarankkurilta Taina Anselalta, joka kertoi että hänellä on koira, joka Juhan kannattaisi katsastaa. Sekarotuisen koiran oli aiemmin ottaneet huostaansa rajavartijat, eikä sen omistajaa ollut yrityksistä huolimatta kyetty selvittämään. Juha katsasti koiran, ja huomasi, että se voisi mainiosti soveltua opaskoiraksi.

Näin Turjake sai uuden, vaikkakin vielä väliaikaisen, kodin ja syyskuussa se matkasi koulutukseen Juhan vaimon Zaiga Klavinan luo

Latviaan. Zaiga oli tehnyt vuosia töitä virkakoirien koulutuksen parissa myös mm. Venäjällä, ja hän on kertonut Turjakkeen kaltaisten risteytysten olevan siellä yleisiä. Turjakkeen vanhempien arvellaan olevan joko airedalen- tai irlanninterrierin ja collien.

-Opaskoiraksi Turjake on hiukan erilainen kuin oppaat yleensä. Luonteeltaan se on rauhallinen, iloinen ja eloisa. Koulutuksen alussa se oli hyvin itsenäinen ja saattoi mm. kiinni otettaessa marssia pitkät matkat omaan suuntaansa. Se ei tehnyt sitä kuitenkaan karkaamismielessä, vaan sillä yksinkertaisesti oli vain mielessä omat touhunsu. Yhteinen sävel koiran kanssa löytyi kuitenkin nopeasti, ja se oli oikein hyvä koulutettava, Juha kertoo.

Turjake on suuri, hauskanäköinen ja aivan nimensäkin veroinen karvaturri. Siihen ei voi olla ihastumatta, niin viisaalta sen katse näyttää ja niin valloittavasti se käyttäytyy. Haastattelun jälkeen valokuvaaja on haltioissaan siitä, millainen linssilude Turjake oli kuvata.

Yhteisellä matkalla

Tämän vuoden alussa Reginan edellinen opas, Riki, oli jo iäkäs ja sen kanssa liikkuminen oli hidastunut.

Reginan rakastamat pitkät kävelylenkitkään eivät enää käyneet päinsä. Myös Reginan oma terveys on vaivannut koko näkövammaisuuden ajan, sillä diabeteksen ja keliakian lisäksi hänellä on ollut monenlaista terveysvaivaa. Hänelle on tehty mm. kaksi kertaa munuaisen siirto, iso maksaleikkaus sekä parikin leikkausta suolistokuolion vuoksi. Onpa sairauksia muitakin, ja hän itse kertoo käyneensä neljä kertaa kuoleman rajalla. Oman terveystilanteensa vuoksi Regina oli jo valmistautunut siihen, että kun Rikistä aika jättää, niin hän ei selkensä vuoksi enää voi ottaa opasta. Vetävän oppaan kanssa kulkeminen nimittäin kipeyttäisi hänen selkärankansa niin pahoin, ettei hän itse enää pystyisi liikkumaan.

Mutta kuten niin usein aiemminkin, elämällä oli Reginan varalle vielä ainakin yksi iso yllätys odottamassa. Opas Turjake luovutettiin hänen käyttöönsä tämän vuoden huhtikuussa, vain muutamia viikkoja sen jälkeen kun Riki oli halvaantunut ja nuketettu ikiuneen.

-Tunnen sen olleen johdatusta, että sain vielä Turjakkeen käyttöni. Turjakkeen kanssa selkäni ei kipeydy, sillä sen veto on aivan erilaista kuin aiemman oppaani. Sen liikkeet ovat herkemmat ja notkeammat ja tavallaan sen kanssa liikkeessä kaikki on kevyttä.

Turjake vie tosi läheltä esteitä, muttei koskaan ole vienyt päin. Sivusta seuraavat ovat asiasta enemmän kauhuissaan kuin minä, Regina kertoo, ja jatkaa:

-Turjakeen vetäminen on hyvin hienovaraista, sillä se kulkee opastettavan vauhdissa.

Myös pitkät, jopa usean tunnin mittaiset kävelylenkit ovat taas mahdollisia, ja niitä Regina ja Turjake tekevät useita kertoja viikossa. Regina kertoo että kun he liikkuvat ulkona, kiinnostävät ihmiset Turjakkeeseen paljon enemmän huomiota kuin aiemmin labbikseen. Ihmiset myös kyselevät Turjakkeen rotua, mutta toisin kuin labbiksen kanssa kulkiessa juuri kukaan ei tule silittelemään Turjaketta. Sen verran kai sen karvainen ja iso olemus herättää kunnioitusta, että koirakko saa kulkea rauhassa ilman ylimääräisiä silitteleviä käsiä.

Regina ja Turjake ovat myös aktiivisesti mukana monenlaisessa toiminnassa. Reginaa työllistävät esimerkiksi Opaskoirayhdistyksen puheenjohtajuus ja yhdessä se käyvät ”Karvakorvat kuulolla” projektin tiimoilta kirjastoissa, jolloin lukemaan opettelevat lapset lukevat Turjakkeelle ääneen, ja saavat näin lukuharjoitusta.

-Hyväntekeväisyys on hyvä juttu, sillä se tavallaan pitää kiinni elämässä, Regina miettii.

Elämällä on merkitys

Terveys on asia, jota harvoin tulee arvostettua silloin kun sitä on. Miten ihminen, jolla on ollut paljon terveysongelmia ja joka on useampia kertoja ollut niin sairas, ettei paranemisesta ole enää ollut toivoa kykenee löytämään yhä uudestaan elämäänsä iloa ja voimaa?

Regina kertoo olleensa lapsena ja nuorena hiljainen, ujo ja hiukan syrjään vetäytyvä. Vasta näön menettämisen jälkeen hän muuttui enemmän ulospäinsuuntautuneeksi ja alkoi kommunikoida enemmän muiden ihmisten kanssa. ”Kun en enää nähnyt, niin oli alettava puhua, muuten kai olisin hävinnyt kokonaan olemattomiin” hän kertoo, ja jatkaa:

-Rankimman kautta on tämä hissukka muuttunut niin paljon, että kokee nyt olevansa sellaisenaan arvokas. Tavallaan tunnen, että olen elänyt kaksi eri elämää, toisen näkeväenä ja toisen sokeana. Sokeana kun elämän näkee aivan eri tavalla.

-Ennen en nähnyt elämän pieniä, mutta suuria asioita niin tarkasti. Niitä, jotka ovat ihania ja tekevät elämän täydeksi. Toivoisin, että ihmiset ylipäättään kykenisivät enemmän ajattelemaan sitä, mitä on ja mitä pystyy, kuin sitä mitä ei ole ja mitä ei pysty.

-Kun viimeksi jonotin päivystyksessä suolistokuolion vuoksi ja kivut olivat sietämättömät, niin silloin ajattelin että nyt taidan antaa periksi sillä en enää jaksa. Mutta en sitten kuitenkaan luovuttanut – ja mitä elämäni vielä tulikaan? Ihana, elämäniloinen Turjake, jonka kanssa pystyn jälleen osallistumaan ja olemaan täydesti mukana. Turjake on minulle niin iso asia, että voin vain iloita siitä, että olen kaiken kivun sittenkin jaksanut läpikäydä. Sillä nyt minulla on Turjake, Regina iloitsee ja rapsuttaa linssiludetta korvan takaa.

PULUJA JA KALANPÄITÄ

Kuulaana päivänä astelin tulevan opaskoiran, mustan labbiksen Martan, kanssa Kuopion Tulliportinkadulla sijaitsevaan Fysioterapia- ja hierontapiste Aktivoon. Siellä minua odotti Marja Kuirinlahti opaskoiransa, keltaisen labbisnarttu Floran kanssa. Hänen miehensä Markku Kuirinlahti vietti kotona antoisaa vapaa-aikaa opaskoiransa Gunun kanssa, mutta onnistuihan se haastattelu puhe-
limitsekin!

Teksti: Helena Miettinen

Marja Kuirinlahti on koulutukseltaan hieroja. Hän on valmistunut Arla-instituutista Espoosta vuonna 1999. Hänen miehensä Markku on myös töissä Aktivossa kuntohoitajana. Markku on ammatiltaan kuntohoitaja ja valmistunut vuonna 1979 ammattiin. Pariskunta tapasi toisensa Arla-instituutissa ja he menivät naimisiin vuonna 1983. Kuopioon Marja ja Markku muuttivat 1986, ja he ovat viihtyneet täällä ”muuliman navassa” siitä saakka.

Talon ensimmäinen koira oli sekarotuinen, josta oli apua kulkemisessa Markulle, vaikkakaan koira ei pysähtynyt suojateille. Koira muutti eläkepäivilleen Markun siskon luokse Ouluun seitsemänvuotiaana.

Marja sairastui retinitikseen noin 20 vuotta sitten. Hän kulki

Kuva: Helena Miettinen

Kuva: Ali Kinnunen

aluksi pelkän kepin kanssa. Näkö kuitenkin edelleen huononi ja Marja sai ensimmäisen opaskoiransa Kiiran 1994. Tällöin Marjalla oli vielä näköä jäljellä jonkin verran. Kiira oli pieni ja kevyt labbisnarttu, josta oli paljon apua kulkeemisessa. Marjan ja Kiiran yhteinen työhistoria kesti yhteensä noin 10 vuotta.

Marja muistelee Kiiraa lämmöllä. Hän kertoo sen olleen labradoriksi varsin persoonallinen tapaus - vanhaa Opaskoirakoulun sukua. Kiira tykkäsi olla omissa oloissaan sängyn alla ja ilmestyi paikalle ruoka-aikoina. Vieraatkin se kävi vain tervehtimässä hillitysti ja paineli sitten takaisin pötkölleen sängyn alle.

Kiiran mentyä eläkkeelle, sai Marja heti jo seuraavan opaskoiransa Floran. Flora on tullut Marjalle vuonna 2004 ja on nyt jo 10-vuotias. Floraa Marja kuvailee Kiiran vastakohtaksi. Flora seuraa Marjaa joka paikkaan. Floran kanssa alku oli hieman hankalampaa kuin Kiiran kanssa, mutta kaikki sujui kuitenkin todella hyvin. Marja sanookin, että jokaisen koiran kanssa on alussa hyviä ja huonoja päiviä vuorotellen, mutta siitä se yhteistyö alkaa sitten hioutua ja sujua. Floran kanssa Marja tekee pitkiä lenkkejä milloin Puijon luontopoluilla ja milloin Väinölänniemellä.

Markun ensimmäinen koira oli labbisuro, Kasi nimeltään. Tämä 15-vuotias Kasi on edelleen Markun siskolla

Vasemmalla sivulla Marja Kuirinlahti ja Flora Aktivon ovelta, vieressä Marja talvivarusteissa, alla Markku Kuirinlahti ja Gunu.

Kuva: Juha Herttuainen

Flora.

eläkepäivistä nauttimassa. Kasilla oli tapana yllättää Markku ja kanssakulkijat. Kasi harrasti kaikenmoisten juttujen poimimista maasta. Kerran Markku ihmetteli koiran kummaa siks-sak-tyylistä kävelyä Kuopion rännikadulla. Markku ajatteli, että mikä lie koiralla nyt mielessä, kunnes läheltä kuului pienen tytön ääni "Äiti, äiti!" "Mitä tuo koira kanniskelee suussaan?" Markku siitä tutkimaan Kasin suupuolta ja kuollut puluhan se siellä suussa oli! Kasilla on ollut kotiintuomisina hauenpää, ja vappuna onkeen sattui patonki.

Markulla on ollut kolme opaskoira. Toinen opas oli Rundi, iso vaalea labradoriuross. Rundi oli aikamoinen uross, joka tahtoi pullistella vähän kaikille - Markullekin. Rundi kerkesi olla Markulla muutaman vuoden, kunnes se muutti kotikoiraaksi Keiteleelle. Marja kertoo Rundin olleen niin viisas, että iski hanskat tiskiin ja pääsi lokoisampiin hommiin kotikoiran rooliin.

Tällä hetkellä Markulla on musta labbisuross Gunu, joka on ollut hänellä kolme vuotta. Kaikki on sujunut Gunun kanssa oikein mukavasti.

Markun ja Marjan koirat syövät hyvälaatuisia koiran nappulaa sekä kotiruokaa ja puuroja. Kuo-

Kuva: Juha Herttuaainen

Gunu.

piolainen koirahieroja ja kollega Pirjo Heikkinen on käynyt hieromassa heidän koiraan. Molemmat koirat ovat saaneet olla terveinä. Tosin Floralla oli vastikään greipin kokoinen rasvapatti oikean jalan sisäpinnalla, joka haittasi kulkua. Patti poistettiin leikkauksella syyskuun alussa ja Flora voi nyt hyvin ja he voivat lenkkeillä nyt yhdessä Marjan kanssa.

Marjalla ja Markulla on kesämökki Kuopion Sorasalossa. Siellä he viettävät koiriensa kanssa viikonloppuja toukokuusta aina syksyyn asti. Siellä on mukava kuunnella kirjoja ja rentoutua luonnon helmassa.

Kysyessäni Marjalta millainen on hyvä opaskoira Marja vastaa, että sellainen joka on reipas ja aina valmiina lähtemään lenkille.

Kirjoittaja Helena Miettinen on Opaskoirakoulu Viiksen kouluttajaharjoittelija.

Aro Parts Logistics Oy

Ristipellontie 1 A, 00390 Helsinki

puh. 020 547 71

www.aro.fi

Satakunnan Osuuskasppi - Sinua varten

NOUTAJIEN
ASIALLA
VUODESTA
1963

SUOMEN
NOUTAJAKOIRAJÄRJESTÖ RY
FINLAND DOG HANDLER ASSOCIATION

www.snj.fi

Eläinlääkäri PERTTI VALKAMA

puh. 03-514 3630
Vammala

ELL Martti Laitinen · ELL Sirja Salmela

Ajanvaraus:
Pieneläinlääkäri Kiekkol.2
puh. 017-282 1268
ma-to 8-18 ja 8-17

Dedicated to People Flow™

www.lassila-tikanoja.fi

Irti arjesta - voimaa yhdessäolosta!

Näkövammaiset lapset ry

Lapsuus on ihanaa aikaa

Näkövammaisen lapsen elämä on täyttää ja onnellista, jos hän saa mahdollisuuden kokea maailmaa näkevien ikätovereidensa tavoin. Vamma asettaa rajoituksia, mutta ei estä lasta nauttimasta lapsuudestaan. Siksi teemme työtä näkövammaisen lapsen hyvän lapsuuden puolesta.

Näkövammaiset lapset ry järjestää leirejä ja kerhoja lapsille sekä kursseja ja tapaamisia koko perheelle. Vanhemmat saavat tietoa ja vertaistukea – lapset elämyksiä, kokemuksia ja kavereita. Yhdistyksen perusti yli 40 vuotta sitten pieni joukko lasten vanhempia.

Vuosien myötä siitä on kasvanut aktiivisesti toimiva vertaistuen ja tiedon jakaja. Yhdistyksen toiminta rahoitetaan RAY:n tuella ja yksityisillä lahjoituksilla.

Silmäterä on neljä kertaa vuodessa ilmestyvä yhdistyksen jäsenlehti, joka kertoo näkövammaisen lapsen ja perheen elämästä.

Tilaa Silmäterä (36 euroa vuosikerta)
Näkövammaiset lapset ry
Malminkaari 15 A, 00700 Helsinki
www.silmatera.fi
nlt@silmatera.fi
09-752 2540

Hyvän lapsuuden puolesta!
Lahjoitustili: FI40 1016 3000 0764 75

Sokeain lasten tuki ry

Kiireettömyyttä ja yhdessäoloa perhelomalla
Lapsiperheen arki on usein tiivistä ja vauhdikasta. Lapset ovat päivähoitossa tai koulussa, vanhemmat työssä ja iltaisin yhdellä tai toisella perheenjäsenellä on omia menoja ja harrastuksia. Arki vaatii paljon voimia. Loma katkaisee rutiinit, auttaa jaksamisessa ja tuo iloa.

Sokeain lasten tuki ry järjestää lomatoimintaa lapsiperheille. Lomilla on pari perhettä yhdessä. Lapset tutustuvat uusiin kavereihin ja koko perheellä on kiireetöntä yhdessäoloa. Tukiyhdistyksen toiminta rahoitetaan Sokeain Lasten Tukisäätiön tuella.

Jos ette vielä ole osallistuneet, ottakaa yhteyttä
Sokeain lasten tuki ry
Pitkäniityntie 12, 21270 Nousiainen
www.sokeinlastentuki.com
info@sokeinlastentuki.com
040 5211693

Opaspennun päivä

Vaan kovin on hiljaista. Velipoi-
ka on taas lähtenyt luistimiensa
kanssa kentälle pelaamaan
jääkiekkoa ja isäkin on myöhässä,
mielestäni hänen olisi jo pitänyt
saapua kaupasta. Hänellä
ei yleensä kestä näin kauaa. Mut-
ta mikä tuo ääni oli, ajoiko pihaan
auto? Tuliko isä? Kyllä, ulko-ovi
aukesi, koska täällä vetää. Nyt
kuulenkin jo kolinaa ja jonkin-
laista ulinaa. Kävikö isä lelukau-
passa, vai mikä tuo ääni on? Ääni
lähestyy, kuulen jo isän askeleet
eteisessä. Askeleet voimistuvat
entisestään. Jokin nuuhkii ilmaa,
voisiko se olla...

Oona pienenä, kuva Ella Korpi.

Sokeain Lasten Tukisäätiö

Sokeain Lasten Tukisäätiö tukee lapsia ja nuoria alle
16v ja heidän
perheitään.

Säätiö myöntää apurahoja ja avustuksia mm tutkimuk-
seen, lasten
kuntoutushankkeisiin ja julkaisutoimintaan, perheiden
lomamatkoihin
ja lasten harrastuskuluihin. Sokeain lasten tuki ry pe-
rusti Sokeain Lasten Tukisäätiön vuonna 2001.

Avustusten haku tapahtuu kaksi kertaa vuodessa, maa-
liskuun loppuun
ja syyskuun loppuun mennessä. Hakemus on vapaa-
muotoinen.
Hakemukset lähetetään:

Sokeain Lasten Tukisäätiö
Jyrki Immonen
Punakiventie 9 as 141
00980 Helsinki
sok.laptuki@kolumbus.fi
09 32 14132

”Tuomas, haluatko tervehtiä uutta perheenjäsentäm-
me”, isä sanoo ja tunnen syliini kapuavan jotain kovin,
kovin pientä. Pienet tassut ovat rintaani vasten ja saan
puolen tusinaa pusua poskelleni. Jokin nuuhkii korvaani
ja vaistomaisesti lasken käteni. Silitän silkinpehmeää
turkkia ja kuulen murinan tapaista ääntä. Taitaa tuntua
hyvältä. Minuakin hymyilyttää.

”Isä, onko tämä meidän oma pentu?”

”Melkein oma, me kasvatamme sitä kuin omaa koiraa.
Vuoden päästä se menee opaskoirakoululle testeihin,
mikäli se on oikein reipas, siitä tulee isona opaskoira.
Mutta vuosi on pitkä aika”, isä vastaa ja kätemme
kohtaavat silittäessämme uutta uteliasta ystävääni.

*Hurrr... Kylmästä pakkasesta takaisin sisälle lämpimään.
Niin hurjan paljon uusia hajuja! Iso ihminen laskee minut
lattialle. Uudet tuoksut tunkeutuvat kuonooni, mikään ei
tuoksu tutulta. Missään ei ole mamman eikä sisarusten
hajuja.*

*Isot ihmiset silittävät minua, puhuvat niin lempeästi
etten voi olla heiluttamatta häntääni. Pienempi ihminen
istuu rauhallisesti edessäni. Tepastelen hänen syliinsä ja
nuolen hänen poskeaan. Kunpa hän pitäisi minusta. Hän
silittää minua! Pienet ja hellät kädet tuntuvat niin
hyvältä. Häntä heiluu entistä kovemmin. Tässä on hyvä
olla, tänne minä haluan jäädä.*

Teksti: Tuomas Sillanpää ja Ella Korpi

RIIKKA JA LAULAVA OPASKOIRA

Riikka Hänninen (31) on musiikkikasvatuksen maisteri, joka on valmistunut Sibeliusakatemiasta. Hän on opiskellut laulunopettajaksi Tanskassa ja asuu Helsingissä, Arabianrannassa.

Teksti: Annikki Skogster
Kuvat: Ali Kinnunen

Riikka opettaa laulamista yksityishenkilöille ja erilaisille ryhmille, hän sanoittaa ja säveltää lauluja ja esiintyy monissa tilaisuuksissa ja kaikessa tässä toiminnassa on mukana hänen opaskoiransa Kessu. Se on rauhallinen, iloisesti tanssahteleva ja selvästi elämästään nauttiva musta labradorinnoutaja. Opas Kessu on enemmän kuin opaskoirat yleensä. Uskokaa tai älkää, mutta Kessu osaa laulaa. Riikan soittaessa pianoa se ilahduttaa ihmisiä laulullaan. Eipä taida kukaan jäädä kylmäksi, kun Kessu aloittaa aariansa.

Miten Riikan ja Kessun yhteinen taival alkoi?

Kessu on Riikan ensimmäinen opaskoira. Yhteistä taivalta on kestänyt jo yli seitsemän vuotta. Kessun ”musikaalisuus” tuli ilmi jo yhteistoimintakurssin aikaan. Riikka lähti ensimmäisenä kurssin viikonloppuna kotiinsa uuden oppaansa kanssa. Kotiin tultuaan Riikka alkoi soittaa pianoa ja hämmästys oli tosi suuri, kun Kessu tuli pianon luo, painautui sitä vasten ja aloitti laulunsa.

-Soitin heti äidille ja kerroin asian. Sitä sitten yhdessä ihmeteltiin. Samoin myös opaskoirakouluttajien

mielestä oli aikamoinen sattuma, että laulava koira sattui juuri minulle.

Kessu on vaikuttanut Riikan opetustyöhön. Se laulaa ilman minkäänlaisia estoja ja pidäkkeitä. Laulamissa on suurin este se, että vaikka haluaisi olla vapaa, ei pysty. Olen usein sanonut, että kuunnelkaa, miten Kessu vetää.

-Kessulla on sellainen vapaus, joka laulunopiskelijallakin pitäisi olla. Ottakaa tästä mallia!

Toisaalta Kessu on apuna silloinkin, kun Riikka säveltää tai sanoittaa laulujaan ja jumittuu johonkin kohtaan. Silloin hän kertoo lähtevänsä kävelemään Kessun kanssa.

-Aluksi pyörittelen sitä jumittumiskohtaa, mutta sitten vain kävelen ja yhtä äkkiä kaikki onkin taas selvää.

Riikka on tehnyt lauluja parikymppisestä

-Aluksi olin sitä mieltä, että no, ne nyt on vain sellaista pöytälaatikkojuttua. Teen nykyään lauluja silloin, kun siltä tuntuu ja saan lauluidean. Minun ei tarvitse pakottaa itseäni niiden tekoon.

Riikka rakastaa opetustyötä ja ”siitä vielä maksetaan”. Hän toivoo, että pystyy jakamaan opiskelijoille itsetuntemuksen ja läsnäolon tiedostamisen tärkeyttä.

-Se on sitä, millä minä vaikutan.

Työ ja harrastukset

Laulun opettaminen on työtä, josta Riikka saa palkkaa. Kessun kanssa hän on hyvin monenlaisissa tapahtumissa, joiden nimeäminen työksi tai harrastukseksi, on vaikeaa. Tärkeänä harrastuksena hän pitää larppaamista eli roolipeleissä pelaamista. Eri rooleissa oleminen on ”tapa kokea semmoisia tunnetiloja, kokemuksia ja

maailman kuvia, joihin ei muuten pääsisi”.

Riikka lukee mielellään elämäkertoja ja vastapainoksi fantasiakirjallisuutta sekä jonkin verran myös dekkareita. Kuunnelmat ovat hänen harrastuksiinsa kuuluvia. Hän on ollut mukana näkövammaisten kuunnelman teossakin näyttelijänä ja musiikin tekijänä.

Ystävät ja miten niitä saa

Riikka kertoo, että lukiossa hänellä oli vaikeaa, koska hän oli hirveän ujo.

-En kerta kaikkiaan pystynyt sosiaalisiin aloitteisiin.

Aloitettuaan Sibeliusakatemiassa hän päätti, ettei tämä tämmöinen vetele. Vähitellen hän rohkaistui ja nykyisin hänellä on laaja ystäväpiiri, johon kuuluu näkövammaisia ja näkeviä.

-Olen kiitollinen ystävistäni. Kaikki he merkitsevät minulle hyvin, hyvin paljon.”

Näkövammaisena tarvitsee apua

-Olen huomannut, että jos olen itseäni pienempi ja pyydän apua, joudun odottamaan kauan. Jos teen ajatuk-

sissani itsestäni ison, minua isomman, saan apua nopeammin. Ehkä automaattisesti ryhtini paranee ja kasvoni ilme on päättäväisempi.

Kirjoittaja Annikki Skogster on helsinkiläinen opaskoirankäyttäjä.

Vieraat remontoitavan Liepajan lomakodin portailla, toinen oikealta Māris Geirulis.

MITÄ KUULUU LATVIAN NÄKÖVAMMAISILLE?

Latvian näkövammaiset ovat saaneet uusia mahdollisuuksia opiskella ja työskennellä EU-projektin tuella. Perinteiset näkövammaisyhteisöt ovat kuitenkin yhä tarpeellisia. Lomakotikin on rakenteilla.

Teksti: Marianne Tenhami
Kuvat: Juha Herttuainen

Latvian pääkaupungissa Riikassa Juglan kaupunginosassa sijaitsee näkövammaisyhteisö. Vastaavanlaisia näkövammaisyhteisöjä on muissakin Latvian kaupungeissa, yhteensä kolmessatoista Latvian Näkövammaisten Järjestön alueyhdistyksessä. Näkövammaisyhteisöissä on kaikki: asuntoja, harrastusmahdollisuuksia, kielten opiskelua ja apua näkövammaisille, näkövammaisten kuntoutuskeskuksia joissa asutaan kuntoutuksen ajan sekä näkövammaisten van-

hainkoti, koulu ja kirjasto. Rautakaiteet vievät korkeasta, kuu-sitoistakerroksisesta kerrostalosta toiseen, jotka on rakennettu Neuvostoliiton aikana ja joissa näkövammaiset asuvat. Asfalttiin on tehty kohotaktiileja liikkumista helpottamaan ja asunnot Liepajan ja Riikan alueyhdistyksissä on juuri remontoitu huomioiden näkövammaisten tarpeet kuten värikontrastit. Kaikki Latvian näkövammaiset eivät kuitenkaan enää asu näkövammaisyhteisöissä, vaan jotkut ovat jo muuttaneet tavallisiin vuokra- ja omis-

tusasuntoihin näkevien tavoin.

- Neuvostoaikana näkövammaisia ei käytännössä ollut virallisesti olemassa. Integraatio tavalliseen yhteiskuntaan on nyt kuitenkin alkanut. Sekä näkövammaisia että yhteiskunnan päättäjiä on tiedotettu integraation mahdollisuuksista ja jotkut näkövammaiset työskentelevät ja opiskelevat tavallisessa yhteiskunnassa näkövammaisyhteisöjen ulkopuolella. Tästä johtuen yhä vähemmän näkövammaisia asuu enää näkövammaisyhteisöissä. Näkövammaisyhteisöt eivät enää voi tarjota heille samantaisia työllistymismahdollisuuksia kuin neuvostoaikana, sanoo **Gatis Grīntāls** Latvian Näkövammaisten Järjestöstä.

Riikan näkövammaisyhteisö sijaitsee Juglajärven rannalla. Rautakaide vie Latvian Näkövammaisten Järjestön pääpaikkaan. Kiipeämme kolkkoja, kivisiä, värikontrastein varustettuja portaita kolmanteen kerrokseen, jossa meidät ottavat ystävällisesti vastaan Latvian Näkövammaisten

Järjestön EU-projekteja koordinoiva Gatis Grīntāls sekä Latvian Näkövammaisten Järjestön hallituksen puheenjohtaja **Svetlana Sproģe**.

EU-projekteilla sosiaalista kuntoutusta, koulutusta ja opaskoiria

Latvian Näkövammaisten Järjestön tehtävät ovat hyvin samankaltaiset suomalaisen Näkövammaisten Keskusliiton kanssa: järjestö parantaa latvialaisten näkövammaisten elinolosuhteita ja valvoo heidän ihmisoikeuksiaan, lisää tavallisen yleisön näkövammaistietoisuutta ja kertoo näkövammojen syistä, edistää näkövammaisten mahdollisuuksia opiskella ja työskennellä sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia vapaa-ajan viettoon. Lisäksi Latvian Näkövammaisten Järjestö tarjoaa jäsenilleen apuvälineitä kuten valkoisia keppejä, suurennuslaseja, puhuvia kelloja ja nauhureita. Järjestölehtenä Latvian Näkövammaisten Järjestöllä on **Ros-**

me, joka ilmestyy kerran kuussa piste- ja isokirjoituksella.

- Etsivä työ on meille tärkeää. Latviassa on virallisesti rekisteröity 12000 näkövammaista, mutta vain noin 3500 on järjestöme jäseniä, pahoittelee Svetlana Sproke.

Sosiaalisella kuntoutuksella on suuri merkitys kaikkien maailman näkövammaisten elämässä. Latvian näkövammaiset ovat saaneet rahoitusta tähän EU-projektilla, joka alkoi vuonna 2008 ja päättyy ensi vuoden lopussa. Muutoin Latvian Näkövammaisten Järjestö elää pääosin lahjoitusten avulla. Valtiolta se ei saa rahaa. Sosiaalisessa kuntoutuksessa näkövammaisia opetetaan muun muassa lukemaan ja kirjoittamaan pistekirjoitusta ja käyttämään tietokonetta. Lisäksi he saavat ohjausta liikkumistaidossa sekä ADL-taidoissa. Kaikki tämä on nyt mahdollista myös Latvian näkövammaisille EU-projektin tuella. Kukin näkövammaisen saa 250 tuntia kuntoutusta.

- Näkövammaisille on tässä

Latvian näkövammaisjärjestön keskustoimisto Riikan Juglassa.

Svetlana Sproģe ja Gatis Grīntāls.

projektissa koulutettu myös kolme opaskoiraa. Kouluttajana on toiminut **Konstantīns Mitrofanovs**, Gatis Grīntāls kertoo. Näiden kolmen opaskoiran lisäksi Latviassa työskentelee vielä yksi opaskoira, jonka on kouluttanut tämän lehden lukijoille tuttu **Zaiga Kļaviņa**. Molemmat kouluttajat ovat hakeneet oppia opaskoirien kouluttamiseen naapurimaasta Virossa ja Zaiga on oppinut erittäin paljon myös Juha Herttuaiselta.

Latvian näkövammaisten koulutus- ja työllisyysmahdollisuudet ovat parantuneet. Parhaassa tapauksessa näkövammaiset lapset Latviassa aloittavat koulunsa Riikan Juglassa sijaitsevassa Strazdumuizan **näkövammaisten koulussa**, mutta Gatis Grīntāls in mukaan on myös näkövammaisia ihmisiä, joiden koulutie voi alkaa vasta 25 vuoden iässä.

- EU-projektilla tuetaan nä-

kövammaisten mahdollisuuksia opiskella. Useimmilla Latvian näkövammaisista ei ole mahdollisuutta rahoittaa itse opiskeluaan ja on hienoa että EU-projektin tuella he voivat opiskella ilmaiseksi, hän selittää. Loistava esimerkki EU-projektin avulla opiskelleesta ja työllistyneestä näkövammaisesta on riikalainen opaskoirankäyttäjä Aleksejs Volkovs, joka työskentelee Riikan alueyhdistyksessä kuntoutusohjaajana. IT-tekniikka on kehittynyt EU-projektin aikana, koska EU-tuella on mahdollistettu tietokoneiden sekä niihin tarvittavien apuvälineiden saaminen Latvian Näkövammaisten Järjestölle sekä joillekin yksittäisille näkövammaisille. Latvian Näkövammaisten Järjestön työntekijöitä on myös koulutettu.

- EU-projektissa on 140 työntekijää, joista monet ovat näkövammaisia. Tässä on edistetty näkövammaisten työllistymistä, toteaa Gatis Grīntāls ylpeänä. Hän kertoo myös vaihto-ohjelmista, joissa Latvian Näkövammaisten Järjestön alueyhdistysten työntekijöitä olisi menossa vaihtoon

toisten maiden näkövammaisten alueyhdistyksiin opettelemaan, miten siellä työskennellään. Helsinkiä on kaavailtu yhdeksi vaihto-ohjelman paikaksi. Parhailaan Latvian Näkövammaisten Järjestössä työskennellään jatkossa saamiseksi projektille vuosiksi 2014 - 2020.

- Meidän on voitava jatkaa toimintoja, jotka EU-projektin myötä ovat saaneet alkunsa. Näkövammaisten ihmisten työllistymismahdollisuudet ovat todella huonot Latviassa. Nyt ainakin jotkut heistä ovat onnellisia saadessaan koulutusta ja päästessään työskentelemään kodin ulkopuolelle. He voivat elää kuten kuka tahansa normaalissa yhteiskunnassa. Tämän on jatkuttava, sanoo Gatis Grīntāls napakasti.

Yksi EU-projektin saavutuksista on täysin sokeiden henkilöiden mahdollisuus käyttää henkilökohtaista avustajaa. Vuonna 2010 Latvian parlamentti päätti antaa

rahaa avustajien palkkaamiseen.

- Avustajien saama palkka kerran kuukaudessa on pieni, kaksitoista latia viikossa. Sillä voi tehdä töitä kymmenen tuntia viikossa. Täysin sokean henkilön on itse löydettävä oma henkilökohtainen avustaja. Avustajana voi käyttää myös perheenjäsentä tai sukulaista, Gatis Grīntāls kertoo.

Vaikka jotkut asiat Latviassa ovat vielä lapsen kengissä verrattuna Suomeen, on maassa jotain paljon paremmin kuin meillä: Riikan busseissa ja raitiovaunuissa on hienosti toimivat pysäkkikulutukset. Äänimerkin jälkeen ilmoitetaan pysäkki, jolle on juuri saavuttu sekä seuraava pysäkki. Tämä helpottaa todella paljon näkövammaisen itsenäistä liikkumista.

- Jos kuljettaja näkee näkövammaisen pysäkillä valkoisen kepin kanssa, hänen velvollisuutensa on tulla ulos kysymään näkövammaiselta minne hän on menossa ja onko juuri tämä bussi tai raitiovaunu oikea, Gatis Grīntāls täsmentää. Tässä olisi suomalaisille kuljettajille ja pysäkkikulutuksista päättävillä tahoille paljon opittavaa.

Kuorolaulua Riikassa, sokkopingistä Liepajassa...

Riikan ja Liepajan alueyhdistyksissä näytti näkövammaisten elämä sujuvan melko mukavasti. On helpompaa elää yhdessä samalaisten ihmisten kanssa, vertaistukea on aina saatavilla ja asuntojen vuokrat ovat halvemmat kuin tavallisissa vuokra-asunnoissa Latviassa.

- Liikkumistaidon ohjaajat opettavat näkövammaisille reittejä esimerkiksi ruokakauppaan ja heille opetetaan ADL-taitoja, Grīntāls kuvailee.

Molemmista alueyhdistyksissä on mahdollista käyttää tietokonetta näkövammaisille sopivine apuvälineineen. Liepajan alueyhdistyksen puheenjohtaja **Māris Ceirulis** esittelee meille tietokonealuokkia, joissa on työpisteitä sokeille ja heikkonäköisille Zoom-text-suurennusohjelmineen, Jaws-ruudunlukuohjelmineen, pistekirjoitusnäyttöineen, puhesyntetisaattoreineen ja pistetulostimineen. Suurin osa työpisteistä on saatu lahjoituksina Norjasta sekä Amerikan suurlähetystöstä.

- Täällä voi opiskella tietokoneen käyttöä yksilöllisesti aina kymmensormijärjestelmän ja tekstinkäsittelyn opettelemista Skypen ja Internetin käyttöön. Hyvin monet Latvian näkövammaiset haluavat opetella käyttämään tietokonetta. Suurimmalla osalla heistä ei ole tietokonetta kotona, joten tänne voi tulla työskentelemään tietokoneella kun tarvittavat taidot on hankittu. Muutkin vammaisryhmät voivat opetella näissä luokissa tietokoneen käyttöä ja tulla työskentelemään tietokoneella, kertoo Māris Ceirulis.

Riikassa toimii näkövammaisten kuoro ja pari bändiäkin on toiminnassa soittaen talojen pihoilla jazzia. Jonkun talon ikkunasta kajahtelee sähkökitaralla soitettu sointuharjoittelu. Liepajassa taas sisällä rymisee sokkopingispeli, kuntosalilaitteita käytetään ja shakkia pelataan, kun taas ulkona ajetaan tandemilla. Kotitalousluokassa on tänään valmistettu perunapannukakku- ▶

Liepajan toimistolla oli näytteillä näkövammaisten taidokkaasti tekemiä käsitöitä.

Māris Ceiruliksella on hyvät liikemiestaidot

- Ostimme tämän talon ja paikan viime vuoden joulukuun toisena päivänä. Aluksi kiinteistöstä pyydettiin 30 000 latia, mutta sain tingittyä hinnan 18 000:een latiin joka on noin 25 000 euroa, kertoo Liepajan alueyhdistyksen puheenjohtaja. Rahat kiinteistön ostamiseen alueyhdistys on saanut lahjoituksina. Nyt tarvittaisiin jälleen lahjoituksia, että lomakoti saadaan kunnostettua näkövammaisille soveltuvaksi. Lomakodilla työskentelee parhaillaan kuusi miestä kunnostaen pihaa, rantaa ja vanhaa puutaloa. Alueelle suunnitellaan myös puutarhaa hedelmineen ja vihannekseen ja kalastaakin siellä voi. Lomakoti tulee tarpeeseen.

- Monet latvialaiset näkövammaiset eivät pääse minnekään kotinsa ulkopuolella. He asuvat kaupungeissa, eivätkä ole koskaan käyneet maaseudulla ja päässeet luontoon. Vaikka kaupunki olisi merenrannalla, heillä ei ole mahdollisuutta käydä siellä, Māris Ceirulis perustelee.

Kirjoittaja Marianne Tenhami on helsinkiläinen toimittaja ja opaskoirankäyttäjä.

ja, yhtä Latvian perinneruuista ja tuoksu on sen mukainen. Kori- ja harjaverstaassa ollaan ahkerassa työntouhussa: alakerrassa opetellaan valmistamaan rottinkiesineitä, koreja ja harjoja ja yläkerrassa niitä valmistetaan myytäväksi. Muita käsityömahdollisuuksia Liepajan alueyhdistyksessä ovat huovutus, nahkatyöt, poppanan kutominen kangaspuilla ja kukkien asettelu. Näkövammaiset voivat myös myydä näitä käsitöitään. Näkövammaisten tekemiä käsitöitä saa ostaa kaupasta, joka vastaa suomalaista Annansilmäaittaa. Musiikkiluokassa voi harjoitella eri instrumenttien kuten pianon soittoa ja siellä on myös musiikkiterapiaa.

- Käytämme musiikkiterapiassa rytmisoittimia ja ksylofonia pianon lisäksi. Jotkut ihmiset ajattelevat, etteivät osaa soittaa pianoa ja muiden soitinten soittaminen on heille helpompaa. Yleensä ihmiset hyötyvät musiikkiterapiasta paljon. Kun henkilö on masentunut näön menetyksen vuoksi, korostamme kuuloaistin tärkeyttä soittamalla eri soittimia. Kerran eräs näön menetyksestä masentunut mies osallistui musiikkiterapiaan soittamalla eri soittimia ja kertoi

sen jälkeen unohtaneensa koko musiikkiterapian ajaksi menettäneensä näkönsä, kuvailee musiikkiterapeutti **Dace Stiegele**. Suomalaisten näkövammaisten alueyhdistysten kannattaisi ottaa oppia Latviasta: olisi todella hienoa, jos meilläkin olisi mahdollista korjauttaa vaatteet tai laitattaa hiukset pientä maksua vastaan. Liepajan alueyhdistyksessä korjataan näkövammaisten vaatteita ja siellä käy kampaaja, joka käy kerran viikossa myös näkövammaisten kodeissa.

Lomakoti rakenteilla

Kolmenkymmenen kilometrin päässä Liepajasta sijaitsee toimivasti pian Liepajan näkövammaisten alueyhdistyksen lomakoti. Kaksikerroksinen talo ja sen lähellä oleva näkövammaisille saavutettava metsäpolku on vasta rakenteilla. Metsää on jo raivattu, taloon on muurattu uusikivijalka ja sitä ollaan kunnostamassa. Paikka on ihanan rauhallinen. Siellä tuoksuu metsältä ja omenilta. Idyllisen puutalon lähellä on järvi, jonne asennetaan näkövammaisille uimaköydet ja siitä tehdään muutenkin saavutettava uimapaikka näkö- ja liikuntavammaisille. Saunakin on suunnitteilla.

Ylöjärven Instrumenttihuolto Oy
KYLÄLAITEASENNUS JA HUOLTO
YLÖJÄRVELLÄ JA YMPÄRISTÖSSÄ
puh. 03-344 4922, 0400-623 386

Isännöinti-Saarto Oy
Uudenmaankatu 6 a 1
20500 Turku
puh. 02-511 8500

**Nurmijärven
Taksikuljetus Oy**
puh. 0500 400 820

puh. 010 387 1180
Tuottajankatu 10, 04440 Järvenpää
www.elainklinikkalauma.fi

**RAUMAN
TIETOKESKUS**

Hallikatu 6, 26100 Rauma
puh. 02 822 4025, www.raumantietokeskus.fi

Lemmikkiaitta
Asiantuntijapalvelu
Aittoluodonkatu 7-11, 28100 Pori
Ajanvaraus: 044 054 7000
www.lemmikkiaitta.net

Kymenlaakson
JÄTEOY
www.kymenlaaksonjate.fi

Eteläinen karjalantie 5 a 3
Kotka
puh. 05 2230 300

Otavan Kirjapaino
- Laatus kannesta kanteen

Laitilan kaupunki
puh. 02-850 11
www.laitila.fi

KK- Projektit Oy

Myllyranta 3, 13110 HÄMEENLINNA
TEL: +358 500 994 977
FAX: +358 3 67 23 400
E-mail: postmaster@kk-projektit.fi
www.kk-projektit.fi

Kokkonen Oy

ja

**Tilitoimisto
Lagström**

Auktorioita
Taloushallintotoimintaa

Huddinginkatu 5
Vantaa
puh. 09-947 1422

NEUFRAU Oy

Koiranruokien valmistusta ja markkinointia
www.neufrau.net

ARCUS

Insinööritoimisto ARCUS Oy
Linnankatu 16, 20100 Turku
puh. 02-274 7050 www.arcus.fi

Santen

Suomalaiset silmälasit

www.santen.eu

KALEVA

Lekatie 1, 00140 Helsinki
puh. 08 5377 111
www.kaleva.fi

EuroMediVet Oy

Eläinlääkärinseura
Kerimie 25, 95420 Tornio

Tuusulasentie 18
Helsinki
puh. 09-389 6663
www.sapoma.fi

**Koirakoulu Neuhau
M. Leppälä**
Katuasentie 38, Munkkiniemi
puh. 0400 858 322
www.koirakouluneuhau.fi
Opiskelupaikka Etelä-Pohjanmaalla

KUORTANE

www.kuortane.fi

BERNER

FASADI

Concept

Fasadi Concept
Tehtaankatu 22
00140 Helsinki
puh. 09-495 290

CARGOTEC

Powerflute

**Maastajien
ELÄINKLINIKKA**

Maastajien 501
04010 Pudasjärvi
puh. 08 936 1140

**SLN
import**

TOIMISTO
Mäntymäentie 51
57110 Savonlinna

VARASTO
Albertajantie 20
57290 Savonlinna

ACANA

KENNELREHU

www.kennelrehu.fi

Koira-Kissaklinikka Oy

Yvoninkatu 7, 20320 Turku
puh. 02 276 1999

C R A M O

Cramo Finland Oy
Rauma
www.cramo.fi

NOPAN ISÄNTÄ LEIKITTELEE SANOILLA

Kari Oja, 52, on laulaja-lauluntekijä, atk-ohjaaja ja Keski-Suomen opaskoirayhteys henkilö. Hän on kotoisin Nivalasta. 90-luvun puolivälissä hän ystävystyi liikuntavammaiseen Tiina-Liisaan, muutti Jyväskylän Palokkaan, ja pari asteli alttarille vuonna 1995. Noppa on kummallekin rakas perheenjäsen ja Karille elintärkeä apuväline. Se oli Karin tärkein kuntouttaja hänen toipuessaan sydämenohitusleikkauksesta vuonna 2005.

Teksti: Sari Karjalainen
Kuvat: Kari Ojan kotiarkisto

Karin ja Nopan ensimmäinen joulumuisto

Jouluksi 2005 matkustin vaimoni ja Nopan kanssa Jyväskylän Palokasta isäni luo Nivalaan. Ulkona oli liukasta enkä heti uskaltanut päästää koira juoksemaan vapaana. Isäni arvelikin, ettei voi tietää, vaikka koira lähtisi omin luvuin kylille. Kolmantena lomapäivänä satoi lunta, ja pyysin isääni mukaan iltalenkille. Kun käännyimme kotiin päin, riisuin Nopalta hihnan ja valjaat. Se sai juosta vapaana, ja loppumatkasta se käveli nä-

Kari ja Noppa.

tisti välissämme kotiin. Kotipihalla se vielä merkkaili lähipuut ennen kuin kipitti luoksemme portaille. Isä kehui koiran tottelevaisuutta ja toivotti nukkumaan käydessään sillekin hyvää yötä, Kari muistelee.

Koroideremia vei näön

Silmän suonikalvon tulehdusta esiintyy muutamissa suvuissa Suomessa. Karin sisaruksilla ei sairautta ole

Kari ja Noppa ovat uskollisia ja ikimuistoisia Kaustisten kävijöitä.

havaittu.- Sanonkin aina, ettei näköni ole huonontunut, vaan minulla on etenevä silmäsairaus. Siihen liittyy hämäräsokeus, häikäistyminen ja näkökentän puutokset. Kun hain 16-vuotiaana traktorikorttia nimismiehen kansliasta, oli korttiin pantu ruksi kohtaan 'käytettävä silmälaseja', ja siihen oli vielä kirjoitettu, että 'päiväsaikaan'. 1990-luvun alussa käytyäni vuosittain uusimassa korttia, silmälääkäri sanoi, että enää sitä ei voi uusia, Kari kertoo.

- Olen ollut elämässäni seitsemän kertaa ekaluokalla enkä koskaan ole päässyt viidettä luokkaa ylemmäs, hän naurahtaa. – Kävin kansakoulun, keskikoulun, lukion, yo-maamieskoulun ja Merikosken kauppaopistossa yo-laskentamerkonomiin opintolinjan. Sitten suoritin Loimaan kauppaoppilaitoksessa maatalousmerkonomin tutkinnon jatko-opinnot. Kävin vielä Pohjanmaan Yrittäjäopistolla Kauhavalla maatilayrittäjälinjan. Sen jälkeen työskentelin Nivalan kunnassa kuukausipalkalla maatalouslomittajana muutaman vuoden. Olen suorittanut myös Invalidiliiton järjestämän atk-alan tietojenkäsittelyn ammattitutkintoon valmentavan koulutuksen Jyväskylässä sekä opiskellut Jyväskylän avoimessa Yliopistossatietojenkäsittelynapprobatur-kurssilla.

Tiina kertoo opinnoistaan

- Olen opiskellut kotimaista kirjallisuutta ja yhteisöviestintää Jyväskylän yliopistossa.

Gradu jäi kesken, kun sen aihe vanheni Kelan kuntoutussysteemien uudistumisen myötä. Olen nyt aloittamassa politiikan ja filosofian tutkimuksen perustutkintojen opiskelua Jyväskylän avoimessa yliopistossa.

Näkövammaisten kulttuurikilpailuissa toinen sija

- Kevään sävel on ensimmäinen oma julkisesti esittämäni sävellys ja sanoitus. Se syntyi 15. maaliskuuta 1986 illalla varttia vaille kahdeksan, kertoo Kari. - Siitä se sitten lähti. Nyt on viitisenkymmentä laulua valmiina ja ilmoitettuna teostoon. Lainasin pikkuisen kosketinsoittimen opiskelupaikkakunnallani Loimaalla sijaitsevasta musiikkiliikkeestä. Soittimen erikoisuutena oli siihen sisäänrakennettuna pieni sekvensseri sekä kassanauhan tyyppinen tulostin. Kun soitinlaulun sekvensserille ja painoin nappia, laulu tulostui nuottina ja pulpahti paperiliuskana ulos. Tutustuin loimaalaisiin muusikoihin, jotka auttoivat minua kirjoittamaan laulun paremmalle paperille, jotta saatoin osallistua näkövammaisten kulttuurikilpailuihin. Ne olivat lajissaan toistaiseksi viimeiset ja ne järjestettiin Oulussa. Iskelmäsarjassa esittämäni ”pakollinen kappale”, Aamu toi, ilta vei, ei oikein toiminut, mutta oma lauluni, Kevään sävel kulki pianistin kanssa mukavasti ja toi mi-

Kerjääminen ei kuulu Nopan tapoihin. Näkkileipä saa lojua pöydän alla yön yli, ja puruluistakin nautitaan yksi kerrallaan. Taustalla Tiina.

nulle kakkossijan. Sain siitä kunniamaininnan ja rahapalkinnon. Laulusta oli löydetty vammaisasiaa, jota en ollut alkujaan tullut ajatelleeksi, mutta hoksasin, että raati varmaan tarkoittaa kohtaa: ”Mukanamme muistot omat, emme enää kasvottomat”.

Kaustisilla tavataan

Kari muistaa eräällä lauluntekokerussilla Juice Leskinen todenneen Kaustisilla tavataan –laulun parhaaksi säkeistöksi seuraavan:

Arveluttavan tuttavan nään.

Jo oksentaa Sokoksen taa juomassa katuvan.

Kaustisilla tavataan, näet monen ystävän.

Kaustisilla tavataan.

Koet musiikkielämän.’

- Toiset lähtevät kesäisin lomamatkalle, mutta minä ja Tiina suuntaamme Kaustisten kansanmusiikkijuhlille, Kari kertoo. – Olen osallistunut siellä monille lauluntekokerusseille. Olen saanut oppia muiden muassa Juicelta, Heikki Laitiselta ja Mikko Perkoilalta. Mennä kesänä minulla oli Kaustisilla

kuusi keikkaa kolmen päivän aikana. Uusi 47 laulua sisältävä levyäni oli siellä myynnissä.

Äänitteitä ja keikkoja

- Esiinnyin vuonna 1988 Elävä maaseutu–kamppanja-vuoden päätapahtumassa Helsingin Messukeskuksessa. Hesarissa julkaistiin sieltä juttu. Minä olin päässyt kuvaan, jossa myös Klaus Thomasson nojaili pianoon. Eräällä lauluntekokerussilla Ilpo Hakasalo esitteli minut porukalle: ”Tässä on mies, joka saa Klaus Thomasoninkin sanattomaksi”, Kari nauraa.

Samana vuonna hän julkaisi ensimmäisen kasetin Tappiota/Kevään sävel eli maatalouskulttuuria.

Tänä vuonna Kari Ojalta ilmestyi tupla-cd, joka sisältää mainion läpileikkauksen hänen tähänastisesta tuotannostaan. Jatkoa on luvassa, sillä läheskään kaikkia laulusanoituksia ei ole vielä puhtaaksikirjoitettu tai sävelletty.

- Tiedän ainakin yhden hyvän tekstin, josta pitää tehdä laulu, Tiina sanoo. - Minun mottoini voisi olla ”kritiikkiä tilauksesta ja ilman”, hän hymyilee.

Karin maatalousaiheiset laulut ovat vuosien varrella muuttuneet koira- ja tietokoneaiheisiksi.

- Tällä hetkellä opiskelen kansalaisopistossa erilaisia äänentallennusohjelmia, jotta voisin tulevaisuudessa itse saattaa lauluni mahdollisimman valmiiksi, mies haaveilee. –Jouluna kerään voimia, nautin vaimon ja Nopan seurasta sekä tietysti suklaakonvehteista.

Karin keikoilla tuttu näky, Noppa, voisi myös sanoa sanansa tähän juttuun Karin laulua Koiran lupaus myötäillen:

Minä pidän sinusta.

Ei mieleni musta

Tunnen murheen ja huolen.

Ilon esille nuolen.

Kirjoittaja Sari Karjalainen on helsinkiläinen toimittaja ja opaskoirankäyttäjä.

POHJOIS-KARJALAN SAIRAANHOITO-
JA SOSIAALIPALVELUJEN KUNTAYHTYMÄ

Lamminkäentie 43, 02590 Vakkola
09-2566 430, 0500-100 714

www.anident.fi

Suomen ykkösen koirien hammashoidossa ja suukirurgiassa!

Hammashoitaajat: Helena Kuntel-Vaattovaara, DAVDC, CVDC
Hammashoitoin erikoistamassa: Niina Luotonen, resident

www.thebodyshop.fi

KESKO

"Tracker panta antaa turvallisesti paikan ja paikkahistorian koirakosta."

**Martikainen
& Martikainen**

Mechelininkatu 22 B 42, Helsinki
puh. 050 379 6053

**INVALIDI
LIITTO**

Vaasan
Validia- palvelut

Käsitösblokki 10-14
65200 Vaasa
puh. 05-319 6900

www.validia.fi

Kivikartanonkatu 1, 20720 Turku
puh. 02-236 1700 www.karvakorat.eu

varattu

Northwest Tyres Oy
Imatrantie 6 os 7, Lappeenranta
puh. 0500 256 390

RAKENNUS & ISOTALO

Kaasipitie 11 B, 00440 Helsinki
puh. 010-617 6000

**Wirrans Thai House
Restaurang / Pub**

Hagahägen 341, 22410 Gedby
tel. 018-419 96

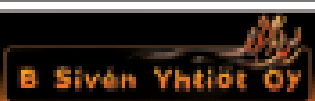

Suomen
Teollisuustyökäsit Oy Ab
Hallimiestenkatu 21
20720 Kaarina
www.teollisuustyoka.fi

Energiaapolar

L A P I S T A .
www.energiapolar.fi

Kuorontie 6, 05400 Jokela
Puh. 040-506 4187

Kuopion
ositt. osakeyhtiö

Akkoskatu 1, 44100 Alavieska
www.hoekienraadi.fi

LASTENLEIREILLÄ LATVIASSA

LATVIALAIS- SUOMALAINEN NÄKÖVAM- MAISTEN LASTEN LEIRI GUNGAS'SSA

Teksti: Juha Herttuainen
Kuvat: Juha Herttuainen, Rilla Aura-Korpi,
Velga Zegnere ja Gatis Grīntāls

Vuoden 2011 puolella heräsi Sokeain Lasten Tuki ry:n toiminnanjohtajan **Rilla Aura-Korven** ja minun kesken ajatus kansainvälisestä näkövammaisten lasten yhteisestä perheleiristä. Ajatus muhi aikansa ja sitten leiri päätettiin toteuttaa Latviassa. Paikaksi valittiin Gungas-niminen lomakylä lähellä Via Balticaa, noin 30 kilometriä Riikasta pohjoiseen. Leirille osallistui kaksi perhettä Suomesta ja yksi perhe Latviasta. Ohjaajina toimivat Rilla Aura-Korven lisäksi Näkövammaisten Keskusliiton liikkumistaidonohjaaja **Arja Marila** sekä koirien kanssa **Ramona Kārklīņa, Zaiga Kļaviņa** ja **Juha Herttuainen**. Ramonalla oli mukanaan samojedinkoirat Džero ja Mačo. ”Zaigan tallia” edusti Tintti

Yläkuvassa Ramona, Leevi ja Lassi sekä toinen samojedeista. Alhaalla Arja ja Rilla.

Lassi Tinti-taksin kyydissä. Vieressä Deniss ja Teodors, jotka on kuvattu Staicelen leirillä. Siitä on juttu sivulla 46.

ja opaskoira Teodors yhdessä latvialaisen isäntänsä **Aleksejs Volkovsin** kanssa. Tinti taas on käyttöön luovutusvaiheessa oleva Opaskoirakoulu Viiksen koira. Leirillä vierailivat myös ystävämme **Guna Boka** tyttärensä Loretta ja kultaisennoutajan Misterin kanssa sekä Riikan poliisikoirakoululta johtaja **Egils Vinogradovs** ja poliisikoirankouluttaja **Gunda Sabanova**. Gunda esitti hienot koulutusnäytökset kolmikuisella Nato-saksanpaimenkoiralla ja 2-vuo-

tiaalla Orsija-belgianpaimenkoiralla.

Leiri toteutettiin ajalla 11.-14.6. Gungas osoittautui loistavaksi leiripaikaksi. Lomakylä sijaitsee järven rannalla ja se koostuu muualta Latviasta tuoduista yli sata vuotta vanhoista hirsitaloista. Kaksikerroksisissa rakennuksissa oli pärekatot. Talojen seinille ja muuallekin pihapiiriin oli koottu vanhoja työkaluja ja esineistöä näytille. Rannassa oli tynnyrisauna ja kaksi venettä oli käytettävissä soutelua varten. Lapsilla riitti puuhaa ▶

Vasemmalla Gunda ja Orsija, ylhäällä Egils ja Zaiga, viereisellä sivulla Lassi, Teodors ja Zaiga sekä kuva uintituokiosta.

rakennusten tutkimisessa. Tintti ja Teodors toimivat vuorotellen ”koiratakseina” ja oppaina isommille lapsille. Ramonan koirien kanssa harrastettiin muuta puuhaa. Koirat toimivat mm. tyynyinä, kun pienet ihmiset väsähtivät.

Leirin ensimmäisenä aamuna tutustuttiin vanhan tuttavamme Ellen Riekstinan opastuksella Riikan vanhaan kaupunkiin. Ellen on Riikassa asuva suomen kielen tulkki ja hänen kertomuksiaan Riikan nähtävyyksistä ja niiden historiasta oli mielenkiintoista kuunnella. Edellisenä iltana oltiin majoitettu hotelli Latviaan, jossa asui myös amerikkalaisia NATO-lentäjiä. Aivan lähellä Gungasia oli sotaharjoitus, jonka kulkua saatoimme seurata katselemalla taivaalla lentäviä hävittäjiä ja helikoptereita. Vanhan kaupungin retken jälkeen väki siirtyi bussilla Juglasin kautta Gungaan. Juglasissa sijaitsevat Latvian näkövammaisjärjestön toimitilat, näkövammaisten kirjasto, koulu ja kuntoutustilat. Sen toimintaa esitteli meille lyhyesti toiminnanjohtaja Gatis Grīntāls. Juglasista liittyi seuraamme latvialainen perhe, johon kuuluivat lapset Amanda ja Dāvis. Sen jälkeen huristeltiin Gungasiin ja lähes 20 henkilöä käsittävä leiriporukka oli koossa. Majoittumisen ja tutustumisen jälkeen oli tarjolla mahtavan hyvää ruokaa, kuten jatkossakin monta kertaa päivässä.

Olin hankkinut Claes Ohlsonilta puutarhakärryn, joka sai luvan toimia koiran vetämänä lasten kyy-

tipelinä. Kärryn aisat sain lainaksi ystävältämme Elvi Kurrilta. Välikappaleen avulla sain liitettyä aisat kärryn vetokahvan tilalle ja niin kärry-koira-yhdistelmä toimi hyvin ”koirataksina”. Tintti ja Teodors tekivät töitä oikein olan takaa ja niinpä niille maksettiin pienten lasten osalta kyytimaksua yksi santimus ja suuremmat lapset maksoivat kaksi santimusta. Koirat oppivat nopeasti kärrynvedon ja loivaan alamäkeen oli niiden helpompi tehdä töitä. Myös Džero, Mačo ja Mister opettelivat vetämään kärryä ja hyvinhän se onnistui niiltäkin.

Toisen päivän ohjelmassa oli opaskoirille tuttua hommaa. Leirin isommat näkövammaiset pojat ja yksi perheenisä kokeilivat, millaista on kulkea koiran opastamana. Tintti ja Teodors pistivät parastaan ja tuloksena oli joukko kysymyksiä opaskoiran saannista. Poikia askarrutti, miksi opaskoira ei saa alle 18-vuotiaana. Sokeaa isää puolestaan askarrutti, kun hän ei millään tahdo päästä opaskoiranhakijoiden jonoon, vaikka opaskoiran tarve on kuntoutuksessa todettu. Hänen kotipaikkakunnallaan ei ole resursseja suorittaa opaskoiranhakijoiden esikartoituksia ja siksi tilanne on todella vaikea. Kaikkien kanssa selviteltiin opaskoiran hyötyjä liikkumisen apuvälineenä ja myös koiran mukanaan tuomia vastuita ja velvoitteita. Leevi-poika pohdiskeli, miksi jopa Pohjanmaalle saakka saa Helsingistä liikkumistaidonohjaajan kartoittamaan esimerkiksi opaskoiran tarvetta. Eikö samoin voisi menetellä myös edellä mainitun isän suhteen,

koska hän asuu vain vajaan 200 kilometrin päässä Helsingistä?

Saimme riikalaiselta ystävältämme lainaksi veneilyliivejä ja niinpä Gungasin kaksi venettä olivat myös ahkerassa käytössä. Tynnyrisauna lämpisi ja yksi perheenisä valvoi lasten uimista. Mitään lisäohjelmaa ei tarvittu, kaikki aktiviteetit löytyivät paikan päältä. Poislähtöä edeltävänä iltana poltettiin nuotiota ja Zaigan kouluttama riikalainen saksanpaimenkoira Argo näytti joitakin temppuja. Leirin musikantit Dävis ja Aleksejs soittivat kitaraa ja lauloivat.

Lähtöpäivän aamuna nukuttiin tavallista pitempään. Vielä kuitenkin ehdittiin tehdä pienet koira-ajelut ja opaskoiran avulla kulkemiset. Uimassakin osa porukasta kävi ja loppuaika meni pakatessa tavaroita. Bussi tuli ajallaan ja Suomeen lähtijät ehtivät lentokentälle sopivasti. Jäin Zaigan ja Rillan kanssa vielä toviksi Gungasiin seurustelemaan. Kävimme syömässä paikallisessa kalaravintolassa ja sitten minun Latvian kodissani eli Zaigan kodissa läheisessä Carnikavassa kotiuttamassa koirat. Zaiga lähti seuraavaan koitokseen eli pitämään koulutusta mm. ongelmakoirille Riikaan. Rillan kanssa suunnistin lentokentälle, mistä kone vei Rillan Turkuun. Todella onnistunut leiri oli päättynyt. ▶

KANSAINVÄLINEN LASTEN JA NUORTEN LEIRI STAICELESSA

Velga Zegnere, latvialainen paluumuuttaja, oli pääjärjestäjänä ”Eurooppalainen lasten kesäleiri”-nimisessä kahden viikon leiritapahtumassa elokuussa 2012. Velga on syntynyt Saksassa, jonne hänen vanhempansa olivat muuttaneet ennen toista maailmansotaa. Saksassa hän myös varttui ja myöhemmin teki työtä opettajana. Zegneret muuttivat vuonna 2003 Latviaan ja he asuvat nyt uudessa omakotitalossaan Riikassa Mārūpen kaupunginosassa.

”Eiropas Vasaras Skola” eli ”Eurooppalainen kesäleiri” on vuodesta 1979 järjestänyt kansainvälisiä kesäleirejä latvialaisille 11-16 –vuotiaille lapsille ja nuorille. Pohjoislatvialaisessa Staicelessa järjestetyille leirille osallistui 38 lasta ja nuorta Latviasta, Virosta, Englannista, Saksasta, Belgiasta, Ranskasta ja Ruotsista. Leirin seitsemän opettajaa ja 13 ohjaajaa tulivat Latviasta, Englannista, Saksasta, Irlannista, Italiasta, Australiasta ja Kanadasta.

Koirankouluttaja **Zaiga Kļaviņa**, joka tuntee Velga Zegneren koirayhteyksien kautta, tiedusteli osallistumismahdollisuutta leirille yhdelle latvialaiselle sokealle lapselle. Velga innostui asiasta ja niinpä peräti neljä nuorta pääsi leirille täysipainoisesti mukaan.

Gungan latvialaissuomalaiselta leiriltä tutut koirat yhdessä ohjaajiensa Zaigan, Ramonan ja Aleksejsin kanssa osallistuivat leirin ohjelmaan esittelemällä taitojaan opaskoirana ja ihmisen vanhimpana kaverina.

Latviasta leirille osallistuivat sokeat Maija, Amanda, Vanesa ja Deniss. Maija on harrastanut kahdeksan vuotta huilun- ja pianonsoittoa. Hän on osallistunut useisiin kilpailuihin ja jopa voittanut niissä. Amanda opiskelee viulunsoittoa. Vanesa harrastaa step-tans-

sia ja soittaa nokkahuilua. Deniss on tehnyt paljon keramiikkatöitä ja hän on innostunut urheilusta.

Gatis Grīntāls ja **Svetlana Sproģe** ohjasivat ja avustivat leirillä edellä mainittuja sokeita lapsia. Gatis on viralliselta titteliltään Latvian sokeainjärjestön EU-koordinaattori, mutta hän on myös järjestön ”jokapaikanhöylä”, mukana kaikessa. Svetlana on sokeainjärjestön vastavalittu uusi viehättävä puheenjohtaja.

Leirillä opiskeltiin latvian kieltä ja historiaa. Ohjelmaan kuuluivat lisäksi urheilu, kansanrunoutteen tutustuminen, laulu-, tanssi ja muut musiikkiesitykset sekä käsityöt ja taiteeseen perehtyminen. Deniss oli tehnyt leirillä hienoja metallikoruja ja tekstiilitöitä. Esiintymistilaisuuksissa Maija soitti huilua, Amanda viulua ja Vanessa lauloi. Kaikilla lapsilla oli mahdollisuus opetella pistekirjoitusta, kokeilla valkoisen kepin avulla liikkumista sekä tutustua suurennuslasien käyttöön ja simultaatiolaseihin. Leiripäivä alkoi herätyksellä kello 7:30. Ensimmäiseksi nostettiin lippu salkoon. Päivä päättyi lipunlaskuun ja kello 23:00 tarjottuun iltapalaan, jonka jälkeen laulettiin vielä iltalaulu.

Lapset ystävystyivät leirillä ja useimmat heistä halusivat jatkaa yhdessäoloa. Toisaalta myös koti-ikävä vaivasi ja oli kiire päästä takaisin omien vanhempien ja sisarusten luo. Useimmat lapsista olivat ensimmäistä kertaa näin kauan poissa kotoa.

Pikkumies Deniss, joka oli kaikkien suosikki, olisi halunnut jatkaa leirillä vielä kaksi viikkoa.

Leirin viimeisenä päivänä järjestettiin juhla, jonne kutsuttiin myös leiriläisten perheenjäsenet. Juhlassa oli leiriläisten musiikki- ja tanssiesityksiä yhdessä ja erikseen. Jokainen todisti oppineensa latvian kieltä kertomalla jonkun latviankielisen fraasin. Juhla päättyi Staicelen jalkapalloilukeskuksessa lipunlaskuun ja suureen poloneesiin, johon minäkin Zaigan kanssa pääsin mukaan.

Eurooppalainen kesäleiri - Eiropas Vasaras Skola (EVS) järjestettiin ensimmäisen kerran Saksan Münsterissä vuonna 1979. Kolmena kesänä kokoonnuttiin Münsterin Latvialaisessa Gymnaasissa, joka oli ainut latvialainen koulu vapaassa maailmassa. Kohderyhmänä olivat latvialaiset maanpakolaisten lapset ympäri maapallon. Leirin tarkoituksiksi määriteltiin Latvian tuntemuksen, ystävällisyyden ja latvialaisen identiteetin levittäminen ja opettaminen nuorisolle. Leirejä järjestettiin joka kesä eri puolilla Eurooppaa ja Latvian itsenäistyttyä Latviassa. 30-vuotisjuhlaleiri oli vuonna 2009 Latvian Mazsalacassa.

Opaskoirakoulu Viiksen Tuki ry tuki Juha Herttuaisen rahastosta taloudellisesti kumpaakin Latvian leiriä.

Viereisellä sivulla Vanesa laulaa, Maija tanssii, tällä sivulla pienessä kuvassa Velga Zegnere, suuressa kuvassa Amanda, Svetlana, Deniss, Vanessa, Gatis ja Maija.

OPASKOIRAN KANSSA KANSAINVÄLISISSÄ KÄVELYTAPAHTUMISSA

Osallistuimme toukokuussa neljässä maassa, Ruotsissa, Belgiassa, Englannissa ja Ranskassa, kansainvälisiin kävelytapahtumiin. Liikkuaksemme tapahtumasta toiseen olimme vuokranneet Suomesta matkailuauton viideksi ja puoleksi viikoksi. Matkakodin ruokapöydän alla piti majaansa vajaa vuosi sitten uransa aloittanut kaksivuotias musta opaskoira Uuno. Perheeseemme kuului lähtöhetkellä yksivuotiaat Arttu ja Alina. Ulkona liikkuessamme kannoimme taaperoita Vaimoni Valeriinan kanssa rinkoissa selissämme.

Kansainvälisiä monipäiväisiä kävelytapahtumia järjestää IML (International Marching League) 25 maassa.

Teksti: Janne Silas
Kuvat: Valeriina Silas

Marssit kestävät yleensä kaksi, kolme tai neljä päivää ja voivat olla maittain hyvinkin erilaisia. Tavoitteena on kävellä puolitai täysmaratoni, mutta myös lyhyempiä matkoja kävellään. Tapahtumissa ei kilpailla eikä oteta aikaa. Suomen edustaja IML kävelysten sarjassa on elokuussa pidettävä Vaasan marssi.

Ympäri maailmaa tulevat kävelijät yöpyvät hotelleissa, majataloissa, leirintäalueilla ja yhteismajoituksessa. Me olimme valinneet matkailuauton, sillä se sopi hyvin koirien ja pienten lasten kanssa liikkuville. Uuno viihtyi tilavassa matkailuautossa, jonne karvakuonon pystyi myös tarvittaessa jättämään odottamaan vaikkapa kauppareissun ajaksi. Mukaan otettiin koko matkan ajaksi tuttua ruokaa, lääkkeitä ja hoitotarvikkeet. Taukopaikoilta ja leirintäalueelta löytyi ulkoilutuspaikat varmemmin kuin hotellien lähistöiltä olisi löytynyt. Jatkuva paikan, jopa ►

Ruotsin Boråsissa kuljettiin metsien lisäksi myös peltojen halki, jolloin viimeistään huomasin, että kevät oli valkovuokkojen verran edellä Suomen kevättä.

Englannin Wellingboroughissa kuljettiin lammasaitausten lisäksi paljon pellon reunoja, joista Uuno saattoi saada allergisia oireita. Rypsipellot toivat monesti väriä maisemaan.

maan vaihtaminen vaati Uunolta hyviä hermoja, varsinkin kun koira toimi opaskoirana

Ruotsissa metsäiset reitit

Lähdimme liikkeelle Suomesta kansainvälisenä opaskoirapäivänä keskiviikkona 25. huhtikuuta. Uunolle oli annettu punkkikarkoite, vaikka Suomessa oli vielä lumilaikkuja maassa. Matkustaakseen koiran kanssa Ruotsiin ei tarvinnut vuoden 2012 alusta lähtien enää tehdä rabies vasta-ainetestejä eikä ekinokkimmadotusta.

Lauantaiamuna kävelimme Boråsin arenalalle etsimään Ruotsin ensimmäisen kansainvälisen kävelytapahtuman ilmoittautumispistettä. Uuno uhkui intoa yli tuhannen ihmisen hulinassa. Kun pääsimme tielle kävelemään, oli olo taas kotoinen. Muutaman kilometrin päästä reitti kulki eläintarhan läpi eikä sinne saanut viedä koiria. Niinpä Uuno kuljettiin toista kautta autolla ja sillä matkalla hukkui remmi. Saatuaani Uunon takaisin, eteen tulivat pitkospuut. Metsäisen kävelytien jälkeen seuraava haaste oli kivinen

ja juurakkoinen polkuosuus. Uuno osoittautui hienoksi metsäoppaaksi.

Loppumatkasta kuljimme kauniiden mansardikattoisten talojen, linnojen ja kirkkojen keskellä. Kaupungin keskustassa oli melkoinen meno päällä. Ostimme katumyyjältä hodarit ja hetken päästä nautimme kävelytapahtuman järjestäjän tarjoamia välipaloja.

Päivän rinkassa keikkunut Alina-tyttö täytti tänään kaksi vuotta. Niinpä lähdimme maaliin pääsyn jälkeen hampurilaisille. Ruotsissa opaskoirilla ei ole Suomen kaltaista erivapautta päästä kauppoihin tai ravintoloihin, mutta nyt Uunosta ei sanottu poikkipuolista sanaa. Matkakodille päästyämme molemmat muksut nukkuivat rinkoissaan.

Sunnuntaina reitti kiersi leirintäalueen ja ohitti siirtolapuutarhat. Boråsissa asuu vieläkin 1500 suomalaista, joista yksi mies näki Suomen lippumme rinkoissa ja tuli innokkaasti juttelemaan. Puolen välin paikkeilla oli järjestetty tauko tuuliseen niemenkärkeen. Söimme tarjotut eväät

ja Uuno joi koirille tarkoitettu vesikupista. Heti lähdettyämme tauolta lapset pääsivät kiikkumaan leikkipuistossa. Kävelimme molempina päivinä kymmenen kilometriä, jotka olivat hyvää harjoitusta sekä vanhemmille että taaperoille seuraavien maiden pitempiä matkoja ajatellen.

Belgian mutapelot

Molempien kännykät olivat menneet rikki matkan aikana, joten herätyksen piti tapahtua munakellolla. Belgian kävelytapahtumapaikalla Blankenbergessä satoi vettä ja tuuli voimakkaasti, lämpötila oli plussalla 9 astetta. Lapsille piti siis laittaa villapuvut ulkohaalareiden alle. Uuno sai suorittaa aamutarpeensa matkalla ratikkapysäkillä.

Hyppäsimme pois samalla pysäkillä kuin muutkin marssijannäköiset. Lähtöpiste oli ihan kulman takana ja hetken jonotettuaamme olimme tiellä.

Meren rannassa tuuli oli navakkaa ja rinkkojen sadesuojat olivat tarpeen. Matka taittui yllättävän ripeästi, vaikka edessä ja takana tuntuikin olevan kokoajan labbis, kultsu tai Jack Russel Uunoa häiritsemässä. Leveähköä asfalttietä oli hyvä kulkea. Sitten tuli eteen pelto. Koska vettä oli tullut runsaasti ja kävelijöitä oli yhteensä 5400, oli kahden kilometrin mittainen peltotie käytännössä mutavelliä. Uuno etsi Loistavasti parhaita ajouria ja Valeriina hyppeli Arttu selässään kertoillen vinkkejä vähemmän vetelistä paikoista. Oli ihme, että selvisimme pellostä pelkillä mutaisilla kengillä. Selvittyämme vielä toisestakin mutapellostä pääsimme lopulta maaliin. Ratikkamatkan jälkeen Uuno sai maistaa vapautta pienessä puistossa ja Alina kävellä taapertaa matkakodille.

Uuno sai nappulansa matkakodissa, mutta itse kävimme leirintäalueen ravintolassa syömässä. Autolle palattuamme pakkasimme rinkat ►

Ranskan Chantonnayn metsässä polku laskeutui jyrkkään rinteeseen, jossa yhtenä askelmana oli leka-harkko. Alhaalla olevasta, eläimille tarkoitettu tunnelista meitä vastaan juoksi varmasti alun perin jo kauaksi ehtineet Eurocorps miehet. Toinen otti Artun rinkkoineen Valeriinalta ja toinen minulta pelkän rinkan Alinan kävellessä itse reilun metrin korkuista tunnelia pitkin junanradan alitse. Itse kuljin selkä kyyryssä tunnelin läpi Uunon opastuksessa.

huomiseksi ja sitten olikin jo vuorossa iltapuurot ja nukutukset. Lasten nukahdettua kävin auton suihkussa ja ulkoilutin Uunon aamulla opetellulle paikalle.

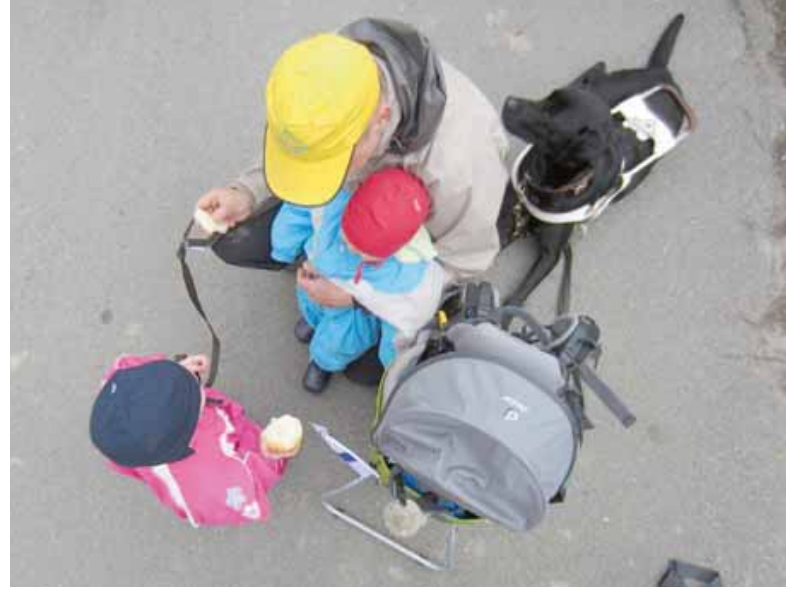
Toisena päivänä kävelimme asfaltti- ja hiekkateitä. Uuno alkoi jo hiukan tottua kävelijöiden koirapaljouteen. Alina ja Arttu opettelivat erottamaan lehmän, lampaan ja hevosen äänet toisistaan. Noin Viisi kilometriä käveltyämme tuli vastaan taukopaikka, jonka ensiaputeltassa Valeriina kävi vaihtamassa Artulle vaipan. Uuno sai kangaskupistaan vesiannoksensa. Kaivoimme repusta leivät ja lähdimme jatkamaan matkaa. Koska Artun sormet oli piilotettu tumpujen ja hihojen sisään lämpimään, vauhdissa syöttäminen ja juottaminen aiheutti pikkumiehelle pienoisia vesivahinkoja.

Juuri kun aloimme tottua asfalttiin, reitti poikkesi metsän suuntaan. Saimme 10 km:n leimat passeihin ja ostimme patongit matkaeväiksi. Onneksi maali tuli lopulta, saimme ostettua viidellä eurolla marssin T-paidan ja pahimpaan nälkään nautimme järjestäjän tarjoaman paistetun kalan kahden paahtoleivän välissä. Ankea keli ajoi meidät pikavauhtia ratikkapysäkille ja takaisin yöpymispaikkaamme De Haaniin.

Englannin lammashaoissa

Ajaessamme Englannin kävelytapahtuman pitopaikkaa, Wellingboroughia kohti kaikki muut ajoivat tien väärällä puolella. Koiran kanssa oli päässyt nyt ensimmäistä kertaa Englantiin ilman rabiesvasta-ainetestejä. Riitti kun koiralla oli rabiesrokotus ja 1-5 päivää maahantuloa ennen annettu ekinokokkimadotus.

Majoittauduimme Wellingboroughissa Redwell Leisure Centerin pihaan. Sain yllättävän tilaisuuden joogata vapaa-ajankeskuksen tiloissa vain Uunon seuratessa rentoutumistani. Seuraavana aamuna ajoimme double deckerillä lähtöpaikalle. Oven vieressä luki teksti: ”Ei koiria, mutta opaskoirat ja koulutuksessa olevat pennut ovat tervetulleita”. Lähdössä oli karnevaalitunnelmaa ja lähtöeväiksi olisi saanut ostaa grillattua makkaraakin. Englantilaiset tekevät kaiken omalla tavallaan. Niinpä nytkin reittikartan sijasta tuli kirjoitetut reittiohjeet.

Tauoilla oli joskus järjestäjien tarjoamia tai myymiä välipaloja, mutta joskus joutui tyytymään omiin eväisiin. Päästyään rinkasta ulos minun oli hyvä kiinnittää vilkas Alina käsiremmillä ranteseeni.

Kävelimme peltovainiolla lammashaassa joutsenten tonkiessa ruokaa viereisellä lammella. Toisella puolella virtaavan joen rantaan oli kiinnitetty asuntoveneitä. Aurinko paistoi ja pieni tuuli kuljetti aidatun vainion laidalta lampaiden määkimistä. Juuri tällaisesta olimme aina haaveilleet.

Matkaa oli takana vasta viitisen kilometriä ja edessä kymmenen. Ohitettuamme kymmenkunta lammasaidan porttia, alkoivat villakerät tulla uteliaiksi ja tekivät Uunon työstä haastavampaa. Seuraavalla haalla kävelimme sitten hevosten keskeltä ja saatiin varmistettua ettei Uuno tykännyt pahaa hepoista.

Loppuosa reitistä oli kylien keskellä patikoimista. Kaikkialla oli vanhaa. Eräskin omakotitalo oli rakennettu 1600-luvulla. Kadut olivat kapeita ja kun autot kulkivat väärällä puolella, piti Uunonkin opastaa minua oikeaa laitaa. Onneksi olen opettanut Uunon opastamaan molemmissa käsissä.

Toisena päivänä matka taittui aurinkoisessa säässä pienten kylien läpi. Ensimmäinen tauko oli viiden kilometrin kohdalla ja koska Suomessa oli äitienpäivä, Valeriina sai kuorutettuja muffinsseja minun saadessa tyytyä pekonipihviin. Kymmenen kilometrin paikkeilla oli toinen tauko ja sen jälkeen tuli äitienpäiväkukat rypsipellon muodossa. Oli mahtavaa kulkea itsensä korkuisessa kukkameressä, joka levittäytyi kaikkialle niin kauas kuin silmä kantoi,

Matkan alkaessa painaa jaloissa lähtöpaikalla soittava epävireinen puhallinorkesterikin alkoi jo tuntua kutsuvalta. Maaliin päästyämme menimme sisälle syömään talon antimia.

Ranskassa palkkioksi viiniä ja aaltoja

Valeriina oli tehnyt minulle tahmanaruista kohokartan leirintäalueesta. Siitä oli suuri apu etsiessäni Uunolle aamuista jaloittelupaikkaa. Aamutoimien jälkeen ajoimme sateisessa ja melko kylmässä säässä matkakodillamme parikymmentä kilometriä Ranskan marssikeskukseen Chantonnayhyn.

Chantonnayssa kävelijät vietiin linja-autolla kokoontumispaikalta eri reittien lähtöpisteisiin. Meidän reitti kulki kylän reunaan asfalttia, kunnes muuttui pellon viertä kulkeväksi leveäksi poluksi. Pusikkoon raivattu kapea ura oli paikoin mahdottoman mutainen. Pian vastaan tulleen taukopaikan tarjoilut pistivät veden kielelle.

12 kilometriä käveltyämme saimme puistossa olleella maalipaikalla leimat marssikortteihin sekä patongit, omenat ja mehumukit. Ranskalaiseen tapaan mehumukeissa oli kuitenkin viiniä. Aurinko paistoi lämpimästi eikä puiden suojassa tuullut lainkaan. Asetuttuamme nurmikolle Uuno nautti ensin kupillisen vettä ja jäi sitten vihjailemaan jotain patongeistamme. Juuri kun otimme taaperoita rinkoista pois, kajahti puiston kaiuttimissa soimaan Queenin ”I want to break free”.

Toisena päivänä kuljimme kilometrikaupalla pellonreunoja. Erään peltotien laidassa seisoskeli ryhmä naisia ja miehiä, joista osa oli sotilaspuvuissa. Eurocorps eli Eu:n ja Naton alaisuuteen kuuluva nopeantoiminnan iskuryhmä piti kello yhdentoista tehetkeä. Minun Blankenbergesta ostamaani metallimukiin ilmestyi harvinaisen hyvää likööriä. Osa tehetkeläisistä lähti kulkemaan kanssamme kapeaa metsäpolkua. Uuno etsiskeli parhaita uria ja väisteli esimerkillisesti yläesteitä.

Loppumatkasta kuljimme pienten viinitarhojen ohitse. Kaupunkiin päästyämme Uuno, joka oli jo selvästi väsynyt, yritti lähes poikkeuksetta kulkea liikennesääntöjen mukaan, vaikka muut kävelijät oikoivatkin aivan surutta risteykset.

Uuno oli muutenkin kehittynyt oppaana valtavasti neljän marssin aikana. Kun matkaa oli jäljellä enää pari kilometriä, alkoi ukkonen jyristä jossain kauempana. Kaivoimme esiin viimeiset voimanrippeet ja selvisimme maaliin muutaman vesipisaran saattelemana.

Kolmantena aamuna puoli neljältä kuiskasin Valeriinalle, että lämmitykseen ja ruoanlaittoon välttämätön nestekaasu on loppunut ja muksut pitää ottaa meidän sänkyyn. Alina sairasti parvorokkoa ja nyt vettä satoi kaatamalla. Fiilikset oli maassa, mutta keskeyttää ei saisi.

Heti alusta pitäen kävi selväksi pelin henki. Nurmikkoisia peltoautoteitä ja traktorinuria, jotka olivat sateen ja satojen askelten myötä muuttuneet liejuvelliksi. Vauvan nukkuessa rinkassaan ei saisi liukastua ja kaatua. Teitä riitti kilometri tolkulla ja koko ajan satoi, satoi ja satoi. Uuvuttavan selviytymistaistelun jälkeen maalipaikan äänet alkoivat lopulta voimistua.

Olimme ajatelleet vain viivähtää hetken maalialueen teltassa, mutta aika kului taas kuin siivillä. Jokusen minuutin päästä marssin presidentti saapui luoksemme ja selitti, että he halusivat muistaa meitä jotenkin. Syynä oli minun osallistumiseni marssille vammastani huolimatta sekä se, että otimme tapahtumaan osaa koko perheen voimin. Kymmenen minuutin kuluttua löysimme itsemme päälavalta, jossa meille ojennettiin muisto-/käyttöesineitä marssiin liittyen. Orkesteri soitti fanfaareja ja muutama satapäinen yleisöjoukko teki meille aaltoja. Me aikuiset olimme hämillämme, mutta Alina ja Arttu onnellisia kuin oravat saatuaan isot suklaapupussit. Tämä oli hieno päätös 120 kilometrin kävelyille neljässä eri maassa.

Kirjoittaja Janne Silas on tamperelainen opaskoirankäyttäjä.

Pitkä vuosi palkittiin

Opaskoirayhdistyksen Savon opaskoirayhteyshenkilöllä ja Opaskoirakoulu Viiksen opaskoiratyöryhmän puheenjohtajalla Jorma Kuroseella on takana pitkä vuosi. Nyt on kaikki hyvin, hän on juuri saanut uuden opaskoiran, Martan.

Teksti: Ali Kinnunen
Kuvat: Juha Herttuainen

Toiset vuodet ovat pitempiä kuin toiset. Mennyt vuosi on tuntunut Jorma Kurosesta melkein päättymättömältä. Hän on odottanut uutta opaskoira entisen tilalle jo vuoden. Rehellisyyden nimissä täytyy myöntää, että hän olisi saanut uuden oppaan NKL:n opaskoirakoululta jo aikaisemmin, mutta hän halusi koiran Savosta, läheltä kotikuntaansa.

Jorma asuu Joroisissa, mikä sattuu sopivasti Viiksen pääkouluttajan Juha Herttuaisen matkan varrelle.

- Kaikkalainen kanssakäyminen on helpompaa, kun etäisyys on alle sata kilometriä, Jorma sanoo.

Jorma tietää varsin hyvin, että hän saa olla tyytyväinen. Joillakin muilla opaskoiran saaminen on saattanut kestää jopa yli kolme vuotta. Koiranvaihtajia on pyritty suosimaan, mutta kahden vuoden odotus ei heilläkään ole harvinaisuus.

- Viime vuonna kaikki Vantaan koirat taisivat mennä koiranvaihtajille, joten jono ei lyhentynyt ollenkaan, Jorma sanoo.

Maalaisjärjellä ajatellen jossakin on ollut jotakin vikaa, kun opaskoiria ei ole saatu käyttäjille tarpeeksi paljon. Nyt tilanne on lopulta muuttunut, kun opaskoiria tuottaa kolme koulua: NKL:n opaskoirakoulu Vantaalla on vanhin ja suurin koulu, pienin on Minna Leppälän perustama Koirakoulu NouHau Etelä-Pohjanmaalla Ilmajoen Munakassa ja uusin tulokas Opaskoirakoulu Viiksi Kuopion laitamilla. ▶

Jotain puuttuu! Jorma ja edellisen koiran valjaat. Oikean sivun kuvassa odotus on palkittu, Jorma on saanut opaskoira Martan, jonka on kouluttanut Helena Miettinen.

Jorma laulaa suomalaista kansanlaulua kurssitoverilleen.

Martta on nöyrä ja mieluisa

Jorman edustamat tahot ovat olleet voimakkaasti ajamassa opaskoirien koulutuksen lisäämistä.

- Koko ajan on ollut kysymys opaskoirankäyttäjän asian ajamisesta. Ei ole kenenkään etu, jos opaskoiria valmistuu liian vähän tai jos niitä ei saada käyttöön.

Jorma on hyvin tyytyväinen uuteen oppaaseensa, Marttaan. Vaikka opaskoirakko oli tavatessamme vasta luovutuskurssilla eli mies ja koira olivat tutustumassa toisiinsa ja opettelemassa toimimaan parina, uusi koira tuntui jopa paremmalta kuin edellinen. Ensimmäisen koiran koulutti Juha Herttuainen, Suomen tunnetuin opaskoirankouluttaja, joka on kouluttanut jo yli 240 opaskoira. Martan on kouluttanut Juhana valvonnassa Viiksen uusi kouluttaja Helena Miettinen, joka on paneutunut ensimmäisen opaskoiransa kouluttamiseen täysillä ja tulos on sen mukainen. Kahden viikon luovutuskurssin jälkeen Martta pääsi Jorman luo, tosin se oli käynyt tutustumassa uuteen kotiinsa jo etukäteen.

- Martta on nöyrä, se tottelee yh-

destä kehotuksesta ja on saman tien jalan juuressa ja ilmoittaa, että tässä olen. Melkein tekisi mieli sanoa, että se on täydellinen, ihmeellinen ainakin.

Jorma asuu pienellä maalaispaikkakunnalla, jossa on kymmenkunta kohdetta, joissa hän käy oppaansa kanssa. Kaupat, lääkäri, apteekki, seurasali, parturi jne.

- On kiva lähteä, kun ei tarvitse pyytää ketään apuun ja voi mennä koiran kanssa mihin vain. Joroissa ei ole muita opaskoiria ja siitä ehkä johtuu, että olemme joka paikkaan hirveän tervetulleita. Aion kyllä käydä Martan kanssa myös Varkaudessa, joka on lähin kaupunki.

Jos joku ei sattuisi tietämään, opaskoiran kanssa saa mennä joka paikkaan. Vain kerran Jormalle on sattunut, että hänelle tuli Varkaudessa pientä erimielisyyttä etnisen ravintolan pitäjän kanssa siitä, saako koira tulla ravintolaan vai ei.

- Kun hänelle kerrottiin, että opaskoiran saa tuoda ravintolaan ja mihin tahansa muuallekin, meidät toivotettiin tervetulleeksi. Eli tiedottamista on vain lisättävä. Tasa-

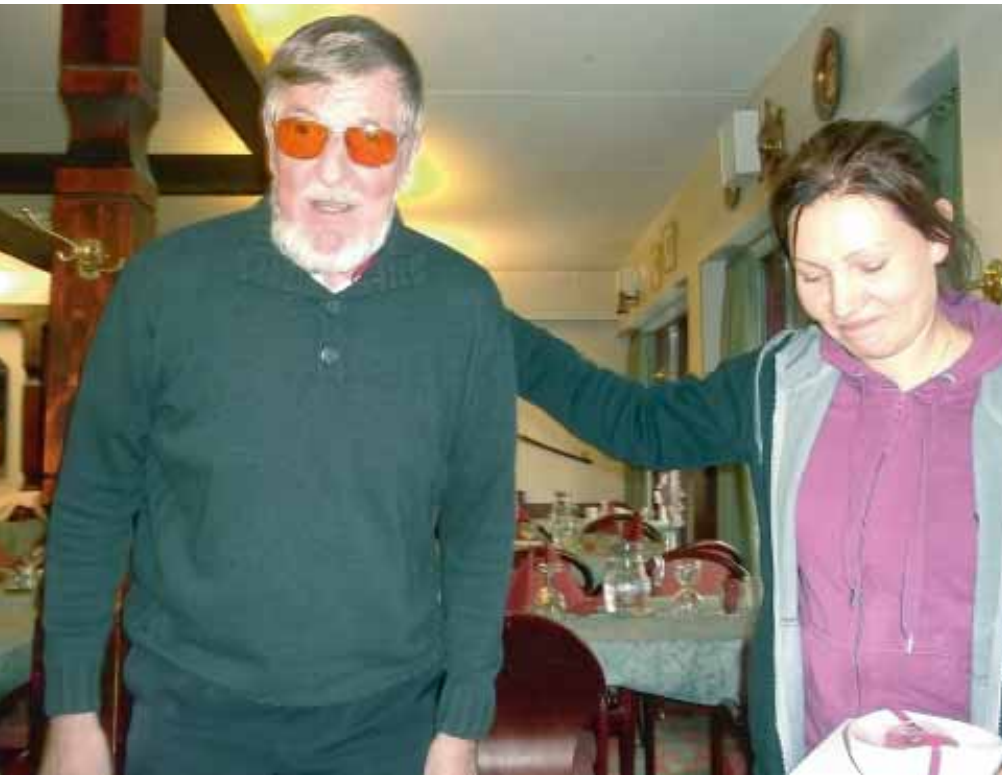
puolisuuden vuoksi on sanottava, että esimerkiksi suomalaisissa tavarataloissa muut eivät saa niin hyvää palvelua kuin opaskoirankäyttäjät saavat! Siellä on aina koiraihmiisiä, jotka melkein kilpailevat siitä, kuka pääsee meitä palvelemaan.

"Etkö sinä näe edes sen vertaa"

Jorma on tyytyväinen siitä, että näkövamma tuli aikaan, jolloin on apuvälineitä ja tietotekniikkaa. Näkövammaisen elämä on toisenlaista kuin vaikka 50 vuotta sitten. - Valokoinen keppi ja opaskoira on aika hyvä yhdistelmä, apua saa, jos sitä tarvitsee. Mutta myös uudet laitteet kiinnostavat, vaikkapa BlindSquare, joka kertoo näkövammaiselle mitä lähettyvillä on.

Jorma on nähnyt suurimman osan elämästään. Kun näkö alkoi yleisimmän näkövammaisen eli retinitis pigmentosan takia heiketä heikkenemistään, loppuaika oli pirunmoista näyttelystä, piti olla näkevinään, vaikka ei nähnyt.

- Se loppui kerta kaikkiaan kun sain ensimmäisen opaskoirani! Oli

Opaskoira Martan luovutuksen kunniaksi järjestettiin tilaisuus...

kuin olisin saanut vapauden jostakin. Onneksi minulla oli sellainen työ, että sain tehdä sitä vaikka haitta-aste oli jo 100 prosenttia

- Sitten on ne hassut tilanteet, joita minäkin koin ensimmäisen koiran kanssa, kun putosin kartalta, enkä osannut kysyä. Vanha mummo sa-

noi, että se on tuolla ja ilmeisesti näytti kädellä. Lopulta hän kysyi, että etkö sen vertaa näe, että tietäisit missä olet!

Yhteistyötä kaivataan

Opaskoirakoulu Viiksen työryhmä

... jossa Jorma ja Martan kouluttaja Helena Miettinen vaihtoivat pieniä muistoja. Molemmat kehuivat Marttaa kilvan.

arvioi jokaisen Viiksestä luovutettavan opaskoiran ja varmistaa, että oppaan ja käyttäjän yhteistyö sujuu. Töitä on taas tulossa, kun Viikselle tulee luovutettavia koiria – tosin itsensä Jorma joutuu jääväämään.

Ajatuksissa on että Viiksen opaskoiratyöryhmä ja NKL:n opaskoirakoulun opaskoiratoimikunta voitaisiin joskus yhdistää ja päästä jopa yhteiseen jonoon, jolloin tasapuolisuus paranisi.

- Asenne on ollut vähän sellainen, että käytännössä ei ole voitu päästä yhteistyöhön. Toivon että siihen päästään! Uudet koulut ovat valmiita yhteistyöhön eli käännyimme vanhan koulun puoleen, että yhteistyö saataisiin lopulta alkuun.

Ei ole huono ajatus, että kaikki koulut voisivat joskus tulevaisuudessa tehdä yhteistyötä. Maakuntien koirakoulut voisivat erikoistua ja löytää oman uomansa.

- Ymmärrän että täällä etelässä halutaan että koirakot liikkuvat yleisillä liikennevälineillä, raitiovaunulla, metrolla, busseilla, meillä maalla ei ole raitiovaunuja eikä metroja, meillä maalla riittää että koira oppii liikkumaan ja nöyrästi palvelee isäntäänsä tai emäntäänsä. On hyvä kun koira osaa kulkea tiellä, löytää bussipysäkin ja osaa viedä sinne. Siitä lähtien kuljettaja sitten yleensä auttaakin.

Ali Kinnunen on espoolainen toimittaja ja tiedottaja.

Billie, Zaiga ja Turjake.

Zaiga Kļaviņa kouluttaa monenlaisia koiria. Opaskoiran joulu -julkaisu halusi tietää, miten hänestä tuli koirankouluttaja ja mitä hän teki ennen kuin alkoi kouluttaa opaskoiria.

Teksti: Marianne Tenhami
Kuvat: Juha Herttuainen
ja Zaigan arkisto

Me kaikki tunnemme Zaiga Kļaviņas opaskoirien kouluttajana Suomen Opaskoirakoulu Viiksessä. Ennen opaskoirien kouluttamisen aloittamista Zaiga on kouluttanut poliisi-, tulli- ja rajakoiria, sirkuskoiria ja ovatpa ihmisten ongelmakoiratkin tulleet hänelle tutuiksi.

”Koira ei halunnut tulla portaita alas”

Zaiga on aina pitänyt koirista, mutta lapsena hän ei saanut koiraa lemmikiksi, koska vanhemmat eivät halunneet koiraa pieneen asuntoon. Lapsuudenkesät hän vietti maaseudulla ja siellä pieni riikalaistyttö tutustui monenlaisiin eläimiin.

- Halusin kouluttaa siellä olevia koiria, vaikka minulla ei ollut harmainta aavistustakaan siitä, mitä minun pitää tehdä. Luin paljon aihetta käsitteleviä

ZAIGA KOULUTTAA ERILAISIA KOIRIA

Zaiga on lapsesta saakka ollut todellinen koiraihminen.

vanhoja kirjoja, kuten venäläisen sirkuskouluttajan kirjoittamia tarinoita monenlaisten eläinten kouluttamisesta ja telepatiasta. Kokeilin heti hänen temppujaan koiriin, mutta koirat tekivät vain sitä mitä halusivat eivätkä totelleet minua yhtään, Zaiga nauraa. Kerran hän halusi opettaa erittäin vapaasti kasvatetun maalaiskoiran kulkemaan portaita. Pieni

tyttö saikin useiden yritysten jälkeen houkuteltua koiran lihapaloilla porras kerrallaan yläkertaan, mutta koirapa ei halunnutkaan enää tulla portaita alas. Eivät edes lihapalat auttaneet, koska koira pelkäsi alas meneviä portaita. Pahaksi onneksi Zaigan täti oli tulossa kaupoilta pian kotiin, eikä täti voinut sietää koiria talossaan, varsinkaan yläkerrassa. Täti ajoi ►

hevosellaan pihaan ja ihmetteli, miksi jostain ylhäältä kuuluu koiran haukkua. Sisään tultuaan hän ymmärsi koiran olevan toisessa kerroksessa ja kovisteli Zaigaa, miksi talon toisessa kerroksessa on koira.

-En tiedä. Koira meni sinne ihan itse, oli pieni tyttö vastannut viattomasti.

Zaigan ollessa kouluikäinen perhe asui Riikassa lähellä Juglan näkövammaisyhteisöä, jossa oli tuolloin paljon työpaikkoja näkövammaisille. Näkövammaisyhteisö sijaitsi kaksimetrisen betoniaidan takana ja näkövammaisia vahti 18 vahtikoira. Tietysti tyttö tunsi kaikki lähitalojen koirat, myös näkövammaisyhteisön vahtikoirat.

- Kun meille tuli vieraita, söimme ensin kiltisti ystäväni ja serkkujeni kanssa, mutta pihistimme salaa lihapaloja ja leipää ruokapöydästä. Sitten menimme Juglan näkövammaisyhteisön lähelle ja ruokimme salaa vahtikoiria betoniaidan raoista. Sehän ei tietenkään ollut sallittua, koska koirat olivat vahtikoiria. Tarkistimme kuitenkin, ettei ketään ollut paikalla ja työnsimme herkkuja betoniaidan aukoista sisään, Zaiga muistelee. Teini-iässä hän kapinoi vanhempiensa koirakieltoa vastaan menemällä torille ja ostamalla taskurahoillaan sekarotuisen

pienikokoisen koiranpennun. Jälleen vanhemmat vastustivat koiran ottamista kotiin, mutta tällä kertaa isoäidin päätös ratkaisi ja pieni pentu jäi taloon.

- Kävelin pienen koirani kanssa yhtenä iltana niityillä ja järvenrannalla ja harmittelin, etten voi kouluttaa sitä sen pienen koon vuoksi. Yhtäkkiä näin kadulla collienartun ilman omistajaa ja päätin heti, että minun on saatava tuo koira. Jälleen vanhempani kielsivät ja sanoivat, että minun on etsittävä koiran omistaja. En tietenkään halunnut etsiä koiran omistajaa, koska ison koiran kanssa voi tehdä paljon enemmän kuin pienen, Zaiga perustelee tekoaan. Perhe yritti etsiä koiran oikeaa omistajaa, mutta koska sitä ei löytynyt, Zaiga etsi paikan, jossa kävi kouluttamassa collietaan tottelevaisuudessa ja suojelussa toisten koiriaan kouluttavien ihmisten kanssa. Tällä kertaa ihan oikeasti. Koulutus sujui Zaigalta hienosti ja niinpä hän alkoi myös kilpailla colliensa kanssa.

Nainenko ei voi kouluttaa koiria työkseen?

Zaiga halusi isona koirankouluttajaksi ja myös kouluttautui sellaiseksi.

- Suoritin koiran kouluttajan perustutkinnon kennelklubissa. Siihen kuului paljon kokeita ja käytännön harjoittelua kokeneiden koiran kouluttajien kanssa. Koulutimme samanaikaisesti viidestätoista kolmeenkymmeneen koiraan. Samalla kouluttauduin sirkuskoirakouluttajaksi. Koira, jonka kanssa silloin työskentelin, oli todella viisas. Sirkuskoirankouluttaja ei ole koskaan valmis, vaan koko elämän ajan on harjoitettava ja näytettävä sirkuskoiran kanssa uusia temppuja, Zaiga toteaa. Haastattelua tehdessämme hän matkusti seuraavalla viikolla sirkuskoira Argon sekä paikallisen opaskoirankäyttäjän Aleksejs Volkovsin ja hänen opaskoiransa Teodorsin kanssa Liettuuan Vilnaan näyttämään sirkuskoiratemppuja televisiossa. Hän näyttää koirineen sirkustemppuja myös koiranäyttelyissä, kouluissa ja elokuvateattereissa vähintään kerran viikossa. Zaiga on myös itse järjestänyt esityksiä, joissa esitellään koirien tottelevaisuutta ja sirkustemppuja.

Zaigalle ei riittänyt temppujen harjoittelu sirkuskoirien kanssa, vaan hän halusi kouluttautua pidemmälle. Se ei kuitenkaan aluksi ollut helppoa, koska tuolloin ajateltiin naisten voivan kouluttaa koiria vain harrastuksena. Miesten työtä olivat sen sijaan poliisitulli- ja rajakoirien kouluttaminen. Zaiga ei antanut

periksi, vaan meni venäläiseen miliisikoirakouluun opiskelemaan palveluskoirien koulutusta. Latvian itsenäistyttyä 1991 hän palasi takaisin kotimaahansa ja kouluttautui poliisiksi paikallisessa poliisiopistossa. Vihdoin hänen toiveensa toteutuivat lopullisesti, kun häneltä kysyttiin, haluaisiko hän koulutuksensa yhteydessä työskennellä myös koirien kanssa. Totta kai hän halusi ja tutustui muun muassa Saksan poliisikoiriin. Opiskelu poliisiopistossa kesti kuusi vuotta. Zaigan lopputyö käsitteli hajukoiria ja hajujälkimenettelyä. Tämän jälkeen hän alkoi tutustua rajakoirien työskentelyyn, koska halusi uudistaa rajavartiointia ja rajakoiratyöskentelyä Latviassa. Työskentelyn Latvian rajoilla oli oltava Euroopan standardien mukaista. Viiden vuoden aikana opiskellessaan rajavartiointia ja tutustuessaan rajakoiriin hän teki yhteistyötä suomalaisten kanssa.

- Hannu Pauku oli ensimmäinen kouluttajani Suomessa ja olen hänelle hyvin kiitollinen. Ari Raitanen, joka on johtava kouluttaja rajakoirien koulutuksessa, koulutti minua myös. Terveisiä ja paljon kiitoksia kaikille, Zaiga hehkuttaa. Hän otti yhteyttä Saksaan ja järjesti niin, että rajalla koirien kanssa työskentelevät latvialaiset voivat tulla puoleksi vuodeksi Saksaan opiskelemaan rajavartiointin erilaisia suuntauksia. ▶

Zaiga Suomessa rajakoira-asioissa. Ari Raitanen, Zaiga ja latvialainen rajamies.

Zaiga istumassa iltaa suomalaisten rajasotilaiden kanssa, keskellä Hannu Paukku.

Hän oli tuomarina arvostelemassa opiskelijoiden suorituksia. Tämä kaikki tapahtui Nordrhein-Westfalenin sisäministeriön tuella.

Vanhanaikainen poliisibyrokratia

Zaigan palattua Latviaan poliisipäällikkö soitti hänelle ja kysyi, haluaisiko Zaiga tulla uudistamaan Latvian poliisilaitosta: vanha neuvostoaikainen järjestelmä oli muutettava uudeksi.

- Olen sydämeltäni poliisi. Niinpä hyväksyin tarjouksen ja olin uudistamassa Latvian poliisilaitosta. Se vaati paljon suuria muutoksia. Tässä yhteydessä tutustuin jälleen osaaviin suomalaisiin: Antti Tikkanen ja Eero Itkonen suomalaisesta poliisista tekivät kanssamme yhteistyötä ja Antti Tikkaseen meillä on vieläkin yhteys. Olemme oppineet heiltä paljon, Zaiga kertoo. Uudistukset koskivat myös toimintaa tullissa ja rajalla.

- Tämä oli helppoa. Pystyin osoittamaan päällikölleni muutosten tärkeyden ja sain apua suomalaisilta kol-

legoiltani, koska meillä ei ollut asioista mitään aikaisempaa kokemusta, Zaiga iloitsee.

- Mutta poliisissamme järjestelmä oli ihan kaavoihinsa kangistunut, eikä mitään haluttu muuttaa. Vanhan ajan virkamiehet vain istuivat paikoillaan eivätkä halunneet tehdä mitään, vaikka me uudet ihmiset halusimme muutoksia, pahoittelee Zaiga, joka silti yhdessä parhaiden, rajavartiostosta mukaan ottamiensa ihmisten kanssa sai tarvittavat muutokset tehtyä viidessä vuodessa. Päinvastoin kuin rajavartiointitoiminnassa poliisilla ei ollut rahaa. Zaiga onkin käyttänyt omia rahojaan latvialaisen poliisin hyväksi hankkimalla oikeanlaisia koiria poliisikoiriksi.

- He kun luulevat, että mikä tahansa koira kelpaa poliisikoiraksi, hän hymähtää. Pian Zaiga rajavartiointikollegoineen huomasi, että vanhanaikaisia virkamiehiä tulvivassa poliisissa oli tehty kaikki mitä voitiin. Viimeinen pisara tuli, kun Latvian liityttyä NATO:oon tarvittiin nopeasti pommikoiria ja niinpä Zaiga alkoi selvittää niiden koulutusta. Vanhat virkamiehet pysäyttivät Zaigan todeten, ettei mitään pommikoiria tarvita.

- Jos jotain tapahtuu, kuka on vastuussa kun meillä ei ole pommikoiria? Zaiga ihmettelee.

Kuin tarjouksesta Zaiga sai työtarjouksen tullilta. Hän ja kolme muuta taitavaa ihmistä jättivät poliisin ja lähtivät töihin tulliin. Työ alkoi harjoittelijana. Hän auttoi myös kollegoitaan tullissa koirahankinnoissa. Tullilla kun oli enemmän rahaa kuin poliisilla ja Zaigalla enemmän koirakokemusta kuin kollegoillaan tullissa.

- Ei ollut mitään vaikeuksia matkustaa Hollantiin ja ostaa sieltä meille 20 koiraa, kouluttaja naurahtaa.

Samanaikaisesti Zaiga koulutti yksityisten ihmisten ongelmakoiria. Vaikka hän piti työstään tullissa, hän teki ratkaisun jatkaa töitä freelancerina ja kouluttaa ihmisten ongelmakoiria ja sirkuskoiria.

- Näin voin itse järjestää työaikani, eikä minun tarvitse olla orjallisesti töissä kahdeksasta neljään, hän perustelee ja kertoo ihmetelleensä miksi ei jo aikaisemmin alkanut työskennellä freelancerina. Naapurimaassa Virossa hän tutustui Mati ja Veronika Malmiin, jotka antoivat hänelle virolaista asiantuntemusta opaskoiran koulutuksessa. Zaigan aviomies Juha Herttuainen on opettanut hänelle myös todella paljon opaskoirista, niiden koulutuksesta sekä näkövammaisista. Nyt Zaiga kouluttaa sirkus- ja ongelmakoirien lisäksi opaskoiria, joita hän on kouluttanut tähän mennessä kaksi ja lisää on tulossa.

Jalostuskoirasta tupakkakoiraksi

Zaiga rakastaa koiria edelleen ja hänellä on monta hauskaa koiratarinaa kerrottavana. Kaksi vuotta sitten hän osti Tshekistä Schäferinpennun, jonka sukujuuret olivat arvostetuista linjoista ja jota hän olisi ehkä myöhemmin käyttänyt jalostukseen.

- Näin heti, että tämä Schäfernarttu on oikein hyvä työkoira: hyvä jälkikoira ja erinomainen suojelussa. Koira ja minä emme kuitenkaan sopineet yhteen. Se tuli istumaan viereeni vain silloin kun tiesi saavansa makkaraa, mutta makkaran syötyään se lähti pois luotani. Ihmettelin kovasti syytä tähän. Koira oli tuolloin vuoden vanha ja tiesin tullin tarvitsevan uusia koiria. Esittelin koirani entiselle kollegalleni tullissa ja hän ihastui koiraan. Tein päätöksen, että koira ei ole minun koirani ja myin sen tullille, jossa se koulutettiin etsimään tupakkaa, Zaiga muistelee haikeana.

Zaigan myymä koira oli ryhmänsä paras ja hänen entinen kollega kehui koiraa maasta taivaaseen. Kului aikaa ja kollega soitti Zaigalle kertoen saaneensa Brysselistä diplomin. Kollega oli kävellyt Zaigan entisen koiran kanssa rajalla ja ohittanut kuorma-auton. Äkkiä koira oli ilmaissut jotain menemällä maahan. Kollega oli ihmetellyt koiran käytöstä ja mennyt uudelleen koiran kanssa kuorma-auton ohi. Jälleen koira oli ilmaissut löydön. Kollega ja hänen päällikkönsä olivat neuvottomia, koska heillä ei ollut lupaa tutkia kyseistä autoa. Seuraavana päivänä auton venäläinen omistaja antoi luvan auton tutkimiseen ja tuli itse paikalle. Auto tutkittiin läpikotaisin, mutta mitään ei löydetty. Viimein jotain kuitenkin löytyi: yli kaksi miljoonaa tupakkaa. Koira oli tehnyt suurimman löydön koko Baltiassa.

Kirjoittaja Marianne Tenhami on helsinkiläinen toimittaja ja opaskoirankäyttäjä. Kuvassa Marianne osallistuu opaskoira Pekon kanssa Helsingin möllikisoihin 2012.

OPASKOIRAMAOTTELU SUOMI-VIRO-LATVIA

Ilma sähköistyy, kun kuulee sanan "maaottelu" opaskoira-asioiden yhteydessä. Jo vuodesta 1992 se on tietänyt ahtautumista milloin Opaskoirakoulun bussiin, milloin Linda Linen paattiin, milloin junaan ja jopa lentokoneeseen ovat jotkut nyt uskaltaneet. Maaottelu on tietänyt myös mukavien opaskoiraihmissen tapaamista vuoroin vieraisissa, useimmiten Tartossa ja Helsingin seudulla.

Teksti: Juha Herttuainen
Kuvat: Juha Herttuainen ja Gatis Grīntāls

Oikean sivun yläkuvassa Juha ja Aleksejs ja Teodors valmistautumassa kokeeseen, alhaalla Mikki ja Latvian tuomari Zaiga.

Alla potretissa vasemmalta Erkki, Janne, Aleksejs, Zaiga, Gerli, Veronika, Mikki, Maria, Kaili ja Beāte.

Taustaa maaottelutoiminnalle

Yhteistyö opaskoira-asioissa virolaisten kanssa alkoi 1980-luvun lopulla. Virossa ei ollut silloin yhtään opaskoiraa ja kiinnostus asiaan oli suuri. Virolaiset sokeat olivat tavanneet suomalaisia opaskoirankäyttäjiä mm. ”rattarallissa”, Virossa järjestetyssä pyöräilytapahtumassa. Joukko tarttolaisia sokeita osallistui Suomessa Pekka Sinkkosen järjestämään melontatapahtumaan ja siellä he saattoivat kokeilla, miltä tuntui kulkea Pekan Aatos-opaskoiran opastuksessa. Pekka olikin innolla joukossamme mukana, kun teimme ensimmäisen opaskoira-asiaan liittyvän esittelymatkan Tarttoon vuonna 1989. Opaskoirakoulun johtaja Jarmo Huhkio ja Suomeen paluumuuttoa Virossa tekevä sokea Osmo Salmi yhdessä minun ja Pekan kanssa olivat mukana esittelyreissulla. Muutamien mutkien jälkeen opaskoirien koulutus Tartossa käynnistyi suomalaisten tukemana ja pian myös maaottelut maiden opaskoirakoiden välillä aloitettiin. Virolaisia ”puuhamiehiä” olivat alkuvuosina Etelä-Viron näkövammaisyhdistyksestä Enn Sell, näkövammaiset Jaan Martin ja Osmo Salmi, sekä kouluttajat Anu Lokke ja Esta Ratnik.

Peesarit-kerho oli aloittanut toimintansa Suomessa vuonna 1993. Peesarit ovat opaskoirakoiden vapaaehtoisia perässä kävelijöitä, kun tarvitaan apua uusien reittien harjoittelussa, kokeisiin treenatessa,

► Voittajan eli Mikki Liusvaaran oli helppo hymyillä!

Vasemmalta Latvian tuomari Zaiga, Suomen tuomari Janne, ratamestari Peti sekä Viron tuomarit Maria ja Veronika.

ym. opaskoirankäyttöön liittyvissä asioissa. Kaksi innokasta peesaria, **Esko Palosvirta** ja **Heikki Saastamoinen** kiinnostuivat yhteistyöstä heimoveljien ja –siskojen kanssa. Niinpä yhdessä rahtauduimme aluksi useita kertoja vuodessa Tarttoon kouluttamaan koiria ja kouluttajia sekä pitämään yhteisiä opaskoiraleirejä. Pian alkoi myös maaottelujen suunnittelu.

Suomen Palveluskoiraliiton viralliset opaskoirakokeiden säännöt olivat hankalat toteuttaa ja niinpä teimme yhdessä virolaisten kanssa omat ”kansainväliset opaskoirakokeiden säännöt”, jotka pienin muutoksin ovat voimassa edelleen. Samoilla säännöillä kilpaillaan myös möllikisoissa.

Vuosittaiset maaottelut Suomen ja Viron opaskoirakoiden välillä ovat jatkuneet taukoamatta tähän päivään saakka. Joskus ottelu on käyty harjoitusleirien yhteydessä, joskus taas on kilpailtu jopa nelihenkisillä joukkueilla. Viime vuosina on joukkueiden koko vakiintunut kahteen koirakkoon, jotka ovat päässeet mukaan esikarsintojen perusteella.

Latvia mukaan maaotteluun

Kymmenen vuotta sitten suunniteltiin Viro-Latvia-Suomi -maaottelua pidettäväksi Valga/Valka-kaksoiskaupungissa Viron ja Latvian rajalla. Silloin Latviaan oli juuri koulutettu kaksi opaskoiraa, mutta asia raukesi latvialaisten resurssien puutteeseen. Opaskoiratoiminnan Latviassa jälleen virittyä on latvialaisten

ollut mahdollista osallistua ja tällä kertaa se onnistui.

Opaskoirayhdistys järjesti maaottelun 29. elokuuta Heinolassa. Ratamestari **Petri Isola** oli tehnyt erinomaisen, noin puolentoista kilometrin mittaisen kilpailuradan, joita voitiin kulkea molempiin suuntiin. Ensimmäisen koirakon kuljettua radan läpi, oli perillä toinen odottamassa ja hänen kanssaan palattiin samoja jälkiä takaisin. Näin edestakaisin kulkien edettiin ottelun loppuun saakka.

Suomesta osallistuivat maaotteluun **Mikki Liusvaara** Piitu-koiran ja **Erkki Virtanen** Pepsi-koiransa kanssa. Virosta tulivat vanhat konkarit **Kaili Mikk** Jessin ja **Gerli Kangur** uuden Matias-koiran kanssa. Latviaa edustivat **Aleksejs Volkovs** Teodors-koirallaan ja **Beāte Bringule** Zane-nimisellä koiralla. Tuomareina toimivat Suomesta **Janne Ruokonen**, Virosta **Veronika Malm** ja **Maria Soonberg** sekä Latviasta **Zaiga Kļaviņa**. Liikkeenohjaajana toimi **Juha Herttuainen**.

Jokaisen suorituksen jälkeen tuomarit kokoontuivat antaakseen koesuorituksesta yhteisen lausunnon kilpailijalle ja laskemaan pisteet. Pisteet laskettiin yhteen ja jaettiin kolmella. Näin saatiin tulokseksi keskiarvo, jonka korkein pistemäärä voi olla sata pistettä.

Latvialaiset olivat ensimmäistä kertaa mukana kilpailuissa ja totta kai heitä jännitti. Aleksejs oli Teodorsin kanssa harjoitellut kilpailua varten, mutta Beāte oli kulkenut harjoitusmielessä vain muutaman korttelin edellisenä päivänä Helsingissä. Beaten Zane

on venspilsiläisen **Konstantīns Mitrofanovsin** kouluttama. Koira oli hiljattain luovutettu ja sen kotikou-lutuskin oli vielä kesken. Totesimme Zanen emänti-neen olevan silti erittäin toimiva pari. Zanen häntä heilui kokeen aikana juuri sopivasti ja hieman lisää harjoitusta saatuaan koirakko tulee olemaan huippu-luokkaa. Aleksejsta voisi sanoa sen, että hän ehkä oli vähän liikaa latautunut koesuorituksen läpivientiin. Heinolassa eivät jalkakäytävät ole korkeareunaisia, kuten Riikassa. Aleksejs sortui hakemaan kepillä jos-kus olemattoman matalia reunoja ja niitä kun ei heti löytynyt, niin se tietenkin hermostutti miestä. ”Ei koskaan enää opaskoirakokeisiin!”, oli Aleksejsin loppulausunto majapaikkaamme mennessä.

Virolainen Kaili ja Jessi menivät kokeen läpi hie-nosti rutiinilla, mutta Gerlillä uuden Matias-koiransa kanssa oli hieman vaikeuksia. Orava-paholainen häi-ritsi oikein kurillaan Matiasta ja siinä meni monta pistettä. Matias varttuessaan varmasti viisastuu ja tu-lee aikanaan sijoittumaan opaskoirien aateliin.

Kailin tapaan Erkki ja Pepsi painelivat radan läpi lähes virheittä. Mikki Piitunsa kanssa hieman jännitti, mutta pari onnistui silti tekemään lähes virheettömän suorituksen ja keräämään parhaat yksilöpisteet.

Hallittavuusliikkeet menivät kaikilta hyvin. Var-masti hyväksi asiaksi koettiin sääntöihin lisätty nou-tamisliike, joka meni kaikilta nappiin.

Kiitos! Aleksejs ja Sirpa.

”Ajattelijä Aleksejsin” tuumailuja...

Aleksejs ei oikein pärjää puheillaan kaikissa juttuseu-roissa, koska osaa vain muutaman sanan englantia kotikieltensä latvian ja venäjän lisäksi. Filosofi ja asioiden pohdiskelija hän kuitenkin on ja siksi viih-tyy seurassa vaikka hiljaisena.

Aleksejs oli pohdiskellut asioita yksityiskohtai-sesti maaottelutapahtuman aikana aina tulolentomat-kasta kotimatkaan. Lentäminen sinänsä oli ollut elä-mys, olihan hän ensimmäistä kertaa lentokoneen eli lidmasiinan kyydissä. Kyyti oli ollut turhan tasaista

Beäte oli onnellinen onnistumisestaan!

Latvian joukkue tutustui maaottelumatkallaan Helsingin Tempeliaukion kirkkoon.

eli hieman enemmän turbulenssia olisi saanut olla.

Ajaessamme maaottelun jälkeen kohti Helsinkiä Aleksejs ratkesi puhumaan. ”Miten voin pärjätä opaskoirakokeen maaseutuosuudella, kun Riikassa ei ole yhtään maanteitä?”, oli eräs pohdiskelun aihe. – No, se selvitettiin ihan sääntöjä kertaamalla. Sitten mies kävi läpi kaikki tapahtumat, asumisesta, ruokailuista, koejärjestelyistä ja ihmisten kohtaamisista. Hän ylisti jokaista asiaa: taivaallista ruokaa, ihania keittiöpeesareita Sirpaa ja Serenaa, tapahtuman loistavista järjestelyistä Minna-Liisaa ja Peteä, asumisen mukavuutta mökissä, saunomisen ja uimisen ihanuutta, vieraanvaraisuutta ja kanssaihminen ystävällisyyttä. Ainoastaan yksi asia koepaikalla oli aiheuttanut epämukavuutta Aleksejsille. Se oli tuuli, jolla hän istui muutaman tunnin. Pitkä jätkänroikale joutui taipumaan mutkille istuessaan jakkaralla, emmekä me muut älynneet tarjota Aleksejsille mukavampaa istumapaikkaa sohvalla. Mutta se oli pikkuseikka. - Voimme varmaan kaikki yhtyä Alesejsin tuumailuihin, niin hienot olivat maaottelun ja siihen liittyneen Minna-Liisan omistaman Arolan Lomamokit-yrityksen tiloissa järkälyn täysihoidon järjestelyt. Suurkiitokset Minna-Liisalle ja Petelle!

Kysyin autossa Aleksejsilta, aikooko hän jatkossa osallistua opaskoirakokeisiin. ”Varmasti!”, kuului vastaus erittäin kuuluvalla ja varmalla äänellä. Hän sanoi ryhtyvänsä opettamaan koiralleen käyttäytymistä ja syrjässä kulkua heti.

Maaottelun tulokset:

1. Mikki Liusvaara/Ibu Piitu	91 pistettä
2. Erkki Virtanen/Ibn Pepsi	89 pistettä
2. Aleksejs Volkovs/Ibu Teodors	89 pistettä
4. Kaili Mikk/Ibn/Jessi	83 pistettä
5. Beäte Bringule/Ibn Zane	79 pistettä
6. Gerli Kangur/Ibu Matias	79 pistettä

Suomi 180 Pistettä

Latvia 168 pistettä

Viro 162 pistettä

Kirjoittaja on Opaskoirakoulu Viiksen johtava kouluttaja.

Järjestölehdet mainosmyynnistä postitukseen

Vihdin Autotalo Oy
Citroën, Honda
Puh. 09 225 2072
www.vihdinautotalo.fi

Västanåvorn Gärd
Västanåvornintie 413
10210 Inkoo
Puh. 044 782 7326

www.reisilätkokoulu.fi

Ålands Färg och Tjät Ab
Skarpenvägen 28
Marlenshamn
Tel. 018 198 67

KUNSKAPS- OCH KOMPETENSCENTER
Som har en skola med elevhem inom
den grundläggande utbildningen
Erbjuder experttjänster som handledning
och fortbildning kring funktionsnedsättning

Parisgränden 2 A 2
00550 Helsingfors
Rektor: Maj-Len Heikel
040-80 91 755

www.blindskolan.fi

SUOMEN KENNELLIITTO
FINSKA KENNELKLUBBEN RY.

Kennelliiton toimisto:
Kamreerintie 8, 02770 Espoo
Toimisto avoinna arkisin
klo 9.00 - 15.00

www.kennelliitto.fi

HERKKUA ON SIINÄ MONENLAISTA...

Surullinen joulusaarna erään oppaan viimeisistä ajoista.

Teksti: Ari Suutarla

Kuva: Juha Vääräkangas / Sokeain Ystävät

Edellinen opaskoirani Bella eleli yhden joulun ajan yli lihapatojen ääressä. Meiltä eläkekotiin lähtiessä hän painoi 29 kiloa. Kun hain koiran nukutuksen jälkeen hautausta varten eläinlääkäriltä, painoa oli 54 kiloa. Ystävä ja työmyyrä ehti olla 14 kuukautta vapaaehtoisten koiraystävien hoivissa eläkekoirana. - Runsas vuosi ja painoa lisää liki tuplaten. Ehti siinä olla herkkua tarjona monenlaista ja koiralla taatusti syömisen iloja.

Nykyinen opaskoira on Peppi, puolitoista vuotta kansani kulkenut kaunis lapukka tai minä hänen kanssaan. Mutta niin hautasimme Bellan omaan peltoon Hämeenkyrön pitäjässä koillisessa Satakunnassa tuttujen matkojen päähän valtateistä, kuten Taata Sillanpää olisi asian ilmaissut. Nyt pellossa makailee jo kuusi Pepin edeltäjää, heistä viisi opasta ja yksi sellaiseksi aiottu.

Bella kuoli kesällä. Ikää oli jo 14 vuotta. Ei elämän päätös enää ilman kilojakaan olisi ollut kovin kaukana. Hauta oli kaivettu valmiiksi jo syksyllä. Edellinen koira kuoli talvella, ja silloin oli kutsuttava kauhakuormaaja kovertamaan jäinen maa. Veimme nyt kottikärkyillä koiraan auton perästä leposijalleen. Eipä mahtunut eläin sinne, vaan hautaa oli isonnettava lapiolla.

Oli murhemielinen ja on Bellan osalta vieläkin. Ihmiset tekevät tavattoman arvokasta ja tärkeää työtä ottaessaan vapaaehtoisina hoitoon opaskoirakoulujemme koiria sekä pentuvaiheessa että eläkevuosiksi. Tyttäreillä on kodissaan varttumassa jo kolmas opaskokelas. Tiedän, että nuorten koirien seuranta on hyvin tarkkaa, tarpeellista ja luotettavaa. Samaa seurantaa toivoisi opaskoiran elämänkaaren loppupäähän: Pieni raportti vaikka puolivuositain, miten eläkeläinen voi, miten syö ja paljonko painaa. Laitoin Bellan kohtalosta ystävällistä noottia hänet kouluttaneelle koululle.

En voinut alkaa sättiä Bellaa hoitanutta pariskuntaa. Kerran oli poikettu katsomassa eläintä muutaman eläkekuukauden jälkeen. Silloin pahat merkit olivat jo nähtävissä. Sanoin napakkuutta tavoitellen, että hän on labradorin noutaja, syö aina ja kaiken. Hänelle ei saa antaa... - Koiran kuoltua isäntä pahoitteli ja sanoi kyllä sanoneensa emännälle, mutta kun koira aina kulki perässä ja katsoi; ei hänelle voinut olla antamatta.

Selitykset löytyvät aina. Taas ovella on joulun pöydät notkuvat herkkuja.

- Kyllä koirallekin pitää antaa, kun muutkin saavat näin joulun kunniaksi.

Näitä kunnioita löytyy aina, vaan josko voisimme pitää koirinemme arkisiin annoksiin. Koristellaan sitten vaikka ruokakupin ulkoreuna joulun kunniaksi suloisin enkelitarroin. Jos tahtoo tuottaa ystävälle erityistä iloa, voi vähän leikitellä kuusen alla ja ennen muuta tarjoilla jouluaamuna tavallista pidempi kävelylenkki.

Kirjoittaja Ari Suutarla on helsinkiläinen eläkkeellä oleva rovasti.

Blogi: <http://arisuutarla.wordpress.com/>

Kuvassa Ari ja Pepi Sokeain Ystävien juhlatoimikunnan kokouksessa Helsingin Pörsitalossa.

"SANOIVAT MINUA PUOLIKUOLLEEKSI"

Teksti: Heikki Hukkanen

Raitista ilmaa, aah!
Työni erään sairaalan fysikaalisella osastolla oli päättynyt. Sinne jäivät poikain koukistuneet polvet ja kyynärtaipeet, hartiat ja haavojen kuroutumat, joiden oikomisessa ja verryttelemisessä olin työskennellyt jo melkein vuoden. Sinne jäi kipsin pöly ja hien haju, joista eroon päästäkseni olin käynyt kylvyssä ja pesyt opaskoirani, pukenut ylleni uuden uutukaisen verryttelypukuni, valkoiset kumitossuni ja tietenkin rakkaan piponi ja tullut ulos sairaalan sokkeloista.

Raitista ilmaa, aah! Vierelläni puhdas opaskoira ja ylläni tämä asu, josta sokeuteni aikana olin kaikkein eniten pitänyt. Kun tähän lisätään työn tuottama tyydytys ja ilo, niin eikö tällaisen ihmisen ole syytä olla vaikka vain hieman onnellinen. Minä ainakin sitä tunsin laskeutuessani tuoksuvaa lehmuskujaa pitkin kadulle. Portilla käännyin vasempaan jatkaakseni maantien vierellä olevaa jalkakäytävää pitkin. Ilma oli heinäkuisen heleä, ja ajattelin poiketa kaupungin omistamaan luonnonpuistoon, joka alkoi juuri tästä käytävästä. Puistossa olin työskennellyt kolme vuotta ja siihen liittyi paljon rakkaita muistoja. Totisesti, tekisipä hyvää reippailla mäkiä ylös ja alas, haistella kukkain ja metsän tuoksua sekä kuunnella puiston täyteistä lintujen laulua.

Mutta mitä nyt? Edessäni kuulin ääniä, hiljensin vauhtia ja heristin korviani paremmin kuullakseni. Kuuntelin korvat herkkänä. Siinä oli varmaan ra-

kastunut pari. En kuitenkaan ruvennut tekemään enempiä johtopäätöksiä. Sen sijaan hämmästyin, kun he poikkesivat juuri siitä portista, josta minäkin olin aikonut mennä. Mikäpä siinä, sinne puistoon sukeltauduin minäkin.

Mietin juuri, ottaisinko kovemman vauhdin päästäkseni edellä kulkijain ohi, kun kuulin jälleen porttia avattavan. Vasemmalla aivan käytävän vieressä oli näet tenniskenttä; he aikoivat sinne pelaamaan. Mutta kuulimpa muutakin heitä juuri ohittaessani. Siinä menee puolikuollut invalidi, kuului hiljainen miesääni sanovan. Sanoja seurasi naisen naurahdus.

Tiesin, etteivät nuo sanat olleet minulle tarkoitetut. Mutta ne pysäyttivät minut kuin olisin törmännyt vasten seinää, ja vastareaktio oli sen mukainen. "Vai että puolikuollut", ajattelin. Vaistomainen torjumisen halu heräsi ja päätin puolustautua. Käännyin tenniskentälle päin ja kuuntelin. Ei kuulunutkaan pallojen poukkoilemista, ei hiekan narskuntaa jalkojen alla. Minua siis kuunneltiin ja seurattiin. No hyvä, ajattelin ja huusin äänellä, jonka koetin pitää mahdollisimman loukkaamattomana:

- Kuulkaa! Ei kuulunut vastausta.

- Kuulkaa! Kuulkaa!, toistin. Täydellinen hiljaisuus. Mielentilani oli sellainen, että minun oli nyt jotakin sanottava.

- Te!, huusin, - sanoitte minua puolikuolleeksi! Miksi? Te veitte minulta puolet elämänuskostani. Saan nyt lopun ikääni kantaa kuoleman läheisyyttä. Olisitte toki sanonut vaikka neljänneskuolleeksi, niin olisin ollut toivorikkaampi ja elämään luottavaisem-

pi. Mutta kysynpä teiltä, onko ihminen silloin puolikuollut, kun häneltä on poistettu silmät? Sitä paitsi, minullahan ovat silmät sivullani. Katsokaa, kuinka ne loistavat rakkautta, uskollisuutta, ja palvelunhalu hyljätyn hyväksi.

Sanat takertuivat kurkkuuni. Sillä en saanut ajatuksiani järjestykseen. Olin ollut mitä hilpeimmällä tuulella, mutta tämä ikään kuin yllättävä hyökkäys tyrmäsi minut. Mieleni teki kuitenkin vakuuttaa elämänuskoani ja sen oikeutusta. Siksi huusinkin kentälle:

- Minä vakuutan teille, että olen täysin elävä. Siksi näytänkin, kuinka me puolikuolleet invalidit kiidämme puistikon teitä.

Kiihdytin opaskoirani hurjaan juoksuun ja säntäsin sen perään taluttimesta kiinni pitäen. Juoksin kuin henkeni edestä, kunnes tiesin olevan piilossa heidän katseiltaan. Rauhoituin vasta, kun olimme löytäneet penkin, jolla levähdimme. Sitten kiertelimme käytäviä. Niiden varrella olivat täydessä loistossaan perennakukat, joita olin ollut joskus istuttamassa. Olivat akileijat, lupiinit, pionit, irikset, floksit ym. Kaikki kauniissa rivissä. Koettelin niitä ja virkistyin niiden tuoksusta. Kuljin toisia käytäviä, joiden varrella oli sylen paksuisia mäntyjä ja pihkaisia kuusia, joiden tuoksu antoi elämää puolikuolleelle. Kävin Unholan niemessä ja kuljin paikan ohi, johon liittyvät muistot ovat elämäni kauneimmat. Puolikuollutko, ajattelin. Mitä enemmän etäännyin sokeudessa, sitä rakkaammiksi tulivat muistoni

Saavuini betonirappujen luo, joita olin ollut valamassa. Kiipesin niitä ylös, aina vain ylös, kunnes päädyin näkötorin juurelle. Laskin oppaani irti ja kepilläni harapoiden nousin tornin huipulle. 'Katsoin' ulos erästä näköala-aukosta.

Ihminen, sokeakin, aivan kuin avartuu joutuessaan ylhäältä käsin katsomaan maailmaa. Salaperäinen suuruuden, valtavuuden ja iankaikkisuuden tunne valtaa hänet. Hän hiljenee kuuntelemaan äärettömyyden ääntä ja nöyrtyy ikuisen luonnon edessä. Tämä tunne on kaikille ihmisille yhteinen mahdollisista aistivajauksista huolimatta. Se on suuruuden tajua, se täyttää ihmisen kaipauksen.

Ajatukseni keskeytyivät, kun oppaani hyppäsi penkille, kyhnäisi kylkeäni, nosti kypälänsä kaiteelle ja katseli maisemaa kuin paraskin luonnon ihailija. - Kuulehan kuomaseni, sanoin. - Minäpä kerron sinulle jotakin. Katsohan tuonne nurmikolle, joka leviää tuolla Unholan niemessä. Siellä tapasin kauan sitten hänet, josta tuli elämäni valo. Sota tuhosi temppelein, jossa meidät vihittiin. Sen lähellä myös asuimme, ja sieltä jouduin sotaan. Kadotin näköni. Mutta rauhan palattua löysin sinut, elämäni toisen

valon. Katsopa tuota jokea, joka virtaa Pillijärvestä Laatokkaan ja jonka rantaa pitkin kulki ennen kaidetta. Tuota kaidetta seuraten kulki kerran vanha mies, kepillään harapoiden. Tyhmä kun olin, jäin uteliaana seuraamaan hänen omituista menoaan. Hän oli syntymäsokea. Hänen jalkansa ja kätensä liikkuivat. Mutta hänen vartalonsa oli jäykkä. Samoin hänen päänsä oli jäykkä kuin maahan jäänyt kaalin kerä. Kankeana ja omituisen avuttomana hän kulki. Kaunis luonto, elämä hänen ympärillään eivät merkinneet mitään. Vain välitön vaaran tunne havahdutti häntä. Hänellä ei ollut mitään kiintopisteitä, ei edes värejä, kuten minulla. Ajattelen, että musta merkitsee murhetta, surua ja kuolemaa, punainen tulta, halujen ja himojen liekkiä, harmaa elämän yksitoikkoisuutta, valkea rakkautta. Mutta sinähän haukottelet. Kuulehan kuitenkin vielä hetkinen.

- Kun kotikaupunkini vietti kolmesataavuotisjuhlaa, tämä Vakkosalmi oli täynnä lippuja ja viirejä. Oli satanut koko päivän ja illaksi tuli ankara myrsky. Sain tehtäväkseni liputtaa tämän näkötorin. Kun tulini noutamaan lippua pois, siitä olivat jäljellä vain riekaleet. Sain sen töin tuskin alas. Muistan elävästi, kuinka torni rytisi ja rätisi, huojui kuin heinä tuullessa. Ilma oli täynnä salamoita ja jyrinää. Luonto näytti jumalallisen voimansa. Silloin minussa ratkaisevasti särkyi turha ylpeyden tunne. Ihmisen ylpeys on sittemmin tuhonnut koko kotikaupunkini, se on raunioina edessämme. Mutta ihminen myös jälleenrakentaa. Tuhoteot, vammat, haavat korjautuvat, kun ymmärtäväisesti suhtaudumme toisiimme. Tällaiseen jälleenrakennukseen on kutsuttu niin näkevät kuin sokeatkin.

Kirjoittaja Heikki Hukkanen on jyväskyläläinen jo edesmennyt opaskoirankäyttäjä. Kirjoitus on julkaistu Sokean Opas 1960-vuosikirjassa.

JOULUISIA SIRPALEITA

Raitoja elämäni kudelmosta

Teksti: Veikko Tuominen

Asuessamme 1946 Itäisenkadun päässä Turun Martinmäessä, on sieltä jäänyt lähtemättömästi mieleen eräs pieni muistikuva. Täyttä kokonaisuutta en muista ihan tarkalleen – isosiskoni on täydentänyt pelin puuttuvat palaset. Mutta sen varsinaisen asiaydinkohdan kannan muistissani, olkoon dementia-aste syvyydeltä mitä tahansa – elämäni lopuun asti. Oli joulu juhlista jalojn ja sen aikaisissa taloudellisissa olosuhteissa oli kuitenkin kystä kyllä.

Oli kuusivuotias ja uskoni joulupukkiin oli aito (kuin erällä ryhmällä Staliniinkin). Ja tulihan se lopulta (ei Stalin, vaan joulupukki). Ja olipa hänellä nytteröä ja pikkupakettia.

Mutta sitten tapahtui, minä sain appelsiinin!

Niitä oli saatu äidin tietojen mukaan jostakin ruotsalaisesta lahjakummi-paketista peräti kaksi kappaletta, joista toinen minulle.

Tajuntaani iskostettiin, että se oli syötävää ja jopa nimi nimi. Se oli elämäni ensimmäinen appelsiini, jonka näin.

Tietyistä olosuhteista riippuen niitä ei ollut turuilla eikä toreilla, sen paremmin kuin kaupoissakaan ja jos en väärin muista, ei niitä täällä kasvanut silloin, sen paremmin kuin nytkään.

Siitä paikasta ryntäsin eteisen pimeimpään loukkoon ja iskin hampaani siihen kiinni...

Hetken kuluttua palasin muiden luokse, suu vinosti pystyssä, silmät vettä valuen. Perin närkästyneenä olin vannonut, että se oli sitten viimeinen kapulasiini, jonka syön.

Tämänhetkisiä psykologisia traumojani en syytä tästä tapahtumasta – mutta meni hyvin kauan aikaa, kun suhduin appelsiiniin ikään kuin varoen.

Toisaalta se oli totaalinen kosketus – ensi askel tulevaan hyvinvointiyhteiskuntaan.

Siirtyminen Lanttukaudesta Appelsiiniikauteen.

Muuttaessamme Australiaan keväällä 1946, alkoi siellä kylmempi ajanjakso. Varsinainen kesäaika muodostaa sateisen, erittäinkin viileän vuodenajan, päivävastoin kuin pohjoisella pallonpuoliskolla (tämä koskee Etelä-Australiaa). Olimme Viktorian osavaltiossa Melbournessa. Lämmin kausi alkaa syyskuussa ja huipentuu joulukuuhun ja siitä eteenpäin.

Oli ensimmäinen joulumme tässä uudessa ympäristössä. Eihän niitä kansainvälisiä perinteitä niin vain muuteta. Joulupöytään piti saada perinteistä perunalaa-tikkaa ja plus pieni kinkku, sun muuta ns. vanhan ajan rekvisiittaa.

Äänilevysoittimessa ”On hanget korkeat nietokset” ja niin edelleen.

Vaimo herkistyi muutamaan kyneleeseenkin. Oma-kin mieli oli kieltämättä kaihoisin.

Ainoa ulkoisesti poikkeava häirtatekijä oli ilmasto. Ilan lämpötila myöhään yöhön liikkui 35 celsiusasteen tasalla, hieman ylikin.

Kynttilät tahtoivat sulaa. Eikä sianpintakaan ollut maullaan. Siellä läntisessä maailmassa ei varsinkaan jouluaatto ole samassa merkityksessä kuin täällä poh-

jolassa, vaan varsinainen joulu keskittyy joulupäivään lahjoineen kaikkineen.

Illalla kahdeksan maissa saimme eräiden ystävien yllättämänä kutsun ja kyydin Melbournen Central Park'iin, joka nimensä mukaisesti oli keskellä tätä miljoonakaupunkia sijaitseva valtavan suuri padan mallinen viheralue – puisto. Siellä esitettiin ja laulettiin yhdessä perinteisiä joululauluja.

Orvokinsininen, tumman lempeä pimeys ja hiostava lämpö ympäröi js peitti syliinsä koko valtavan laajan ympäristön. Alhaalla oli valaistu esiintymislava ja pitkien rinteitä istui ihmisiä yksittäin ja perheittäin, kaikilla elävät palavat kynttilät kädessä, tuhansittain – kymmentuhansittain. Sieltä ylhäältä katsottuna näkyi se valtava kynttilöiden meri ja tuhansien, tuhansien ihmisten laulamana kaikuvaa ”Jouluyö, Juhlayö – Holy Christmas Night. Se on kuva, joka nyt näkemättömissä silmissäni tulee joka joulu edelleenkin verkkokalvoilleni.

Seuraavien muutamien vuosien aikana, jotka maassa vietimme, muuttuivat ruokalistat joulupöydässä hyvinkin jyrkästi pieneen palaan kalkkunaa, runsaisiin salaateihin ja mitä erilaisimpiin trooppisiin hedelmiin ja älyttömän makeisiin joulukakkuihin - sekä piimä pilsneriksi, kotikaljat sampanjaksi.

Silti tuo yksittäinen detalji on koko Australian jouluje-
ni lähtemätön muisto.

Mieleepainuvimpia jouluun liittyviä muistoja ajoittuu vuoteen 1981.

Oli joulu, ensimmäinen, jonka vietin opaskoirani Iitun kanssa kahden. Jonkin verran meillä oli tottumusta toisiimme, mutta molemminpuolinen tuntemus horjahteli vielä jotensakin vajavaisesti. Joulua olen aina pitänyt lähinnä perhejuhlanä, en ollut erikoisen innostunut kutsuista, joita tosin olin saanut, enkä ollut halukas lähtemään minnekään.

Toisaalta, olihan tässä nyt tavallaan perhe kasassa, Iitu ja minä. Ehkä se ei tietenkään nyt täyttänyt normaaleja perhekriteerejä. Mutta olimmehan kahden – onhan se puolet enemmän kuin yksin.

Ulkoisesti tai lähinnä materiaalisesti joulu täytti kaikki siihen liittyvät perustekijät. Lämmintä, ruokaa.

Kävimme iltakävelyllä. Palasimme ja asetuimme viettämään valon-ihmisystävällisyyden suurta juhlaa. Nautimme pöydän antimista tasa-arvohengen mukaisesti, siivu kinkkurullasta sulle-mulle-periaatteella.

Hartaan, henkiseen jouluun kuuluvan musiikin kaikuessa taustalla.

Toki sellainen herkkä tunnelmahetki palautti mieleen jouluja jos jonkinlaisia, lapsuudestani, oman perheen ajoilta. Ei siinä katkeruutta ollut. Mutta hiljainen apeus laskeutui mieleen kuin aamu-usva yksinäiselle niitylle.

Istuin siinä sohvan nurkassa mietteisäni, kun yhtäk-

kiä tunsin pari kosteaa lipaisua poskellani, lisäksi Iitu painoi päänsä polvelleni. Hiljaisuus – sitä kesti ehkä pari minuuttia, sitten hän laskeutui jalkojeni juureen.

Itketti. Toisaalta sillä hetkellä tämä tyttö lohkaisi palan sydämestäni, johon tämä asettui loppuikäkseni.

Me olimme kahden. meitä oli kaksi. Emme olleet kumpikaan yksin. Tuo pieni hetki sen kaikessa pyyteettömyydessään, Iitun esittämä ymmärrys – hyväksyntä.

Se oli joululahja, jonka rinnalla kilpailijaksi on mahdotonta ainakaan materiaaliselta puolelta kuvitella mitään.

Varma en ole, onko koiralla taivaansa. Onko siellä oma joulunsa – mutta jos olisi, niin Hyvää Joulua Iitu, sinne kauas, missä oletkin ja kiitos.

Kirjoittaja on turkulainen sokea kirjoittaja, jolla on ollut myös opaskoiria. Kirjoitus on julkaistu aikaisemmin Peesi-lehdessä numero 6/1992.

VIIKSEN INFO-SIVUT

Suomen Opaskoirakoulu Oy:n Kuopion Kurkimäessä sijaitseva Lemmikkikeskus Viiksi pitää yllä opaskoirakoulua sekä lemmikki- ja löytöeläinhoitolaa. Lisäksi Viiksellä on suuri ja vilkkaassa käytössä oleva agility-koulutushalli. Myös koirien kuljetus-, trimmaus-, kuntoutus-, ym. palvelut ovat osa Suomen Opaskoirakoulu Oy:n toimintaa.

Suomen Opaskoirakoulu Oy

Yhteystiedot:

Kurkimäentie 1130, 71480 Kurkimäki
Puhelin: 044 056 4400
Kotisivu: www.viiksi.fi
Sähköposti: info@viiksi.fi
Y-tunnus: Y-2092994-1
Toimitusjohtaja Heimo Nykänen
Puhelin: 044 056 4401
Sähköposti: heimo.nykanen@viiksi.fi
Hallituksen puheenjohtaja Sakari Pekkanen
Puhelin: 040 090 7826
Sähköposti: sakari.pekkanen@jahtihovi.fi

Opaskoirakoulu Viiksi

Opaskoirakoulu Viiksi kasvattaa, kouluttaa ja luovuttaa käyttöön opaskoiria sokeille. Koulu toimii Lemmikkikeskus Viiksestä ja Kuopion keskustassa sijaitsevasta hotelli Jahtihovista käsin.

Opaskoirakoulu Viiksi

Yhteystiedot:

Kurkimäentie 1130, 71480 Kurkimäki
Puhelin 044 056 4403
Kotisivu: www.opaskoirakoulu-viiksi.fi
Johtava kouluttaja Juha Herttuainen
Puhelin: 044 056 4403
Sähköposti: juha@opaskoirakoulu-viiksi.fi
Kouluttaja Sonja Suutarinen
Puhelin: 040 056 4404
Sähköposti: sonja@opaskoirakoulu-viiksi.fi
Kouluttaja Helena Miettinen
Puhelin: 040 056 4405
Sähköposti: helena@opaskoirakoulu-viiksi.fi

Opaskoirakoulu Viiksen Tuki ry

Opaskoirakoulu Viiksen Tuki ry. tukee Opaskoirakoulu Viiksen suorittamaa opaskoirankäyttäjien täydennyskoulutus-, koe-, loma- ja virkistystoimintaa. Lisäksi yhdistys tukee opaskoira-alan tutkimusta ja koulutusta sekä tukee ja edistää opaskoirankäyttäjien hyväksi tehtävää vapaaehtoistyötä. Yhdistys tekee opaskoira-asiaa tunnetuksi harjoittamalla tiedotus- ja julkaisu-toimintaa.

Toimintansa tukemiseksi yhdistys voi kerätä varoja erityisillä keräyksillä ja harjoittamalla julkaisu-toimintaa sekä ottaa vastaan lahjoituksia ja jälkisäädöksiä sekä hallita ja omistaa toimintaansa varten tarpeellista irtainta ja kiinteää omaisuutta.

Yhteystiedot:

Kurkimäentie 1130, 71480 Kurkimäki
Kotisivu: [www.opaskoirakoulu-viiksi.fi/Opaskoirakoulu Viiksen Tuki ry](http://www.opaskoirakoulu-viiksi.fi/Opaskoirakoulu_Viiksen_Tuki_ry)
Puheenjohtaja Katja Heinonen
Puhelin: 040 513 5951
Sähköposti: katja.heinonen@gmail.com
Sihteeri Juha Herttuainen
Puhelin: 044 056 4403
Sähköposti: juha@opaskoirakoulu-viiksi.fi
Pankki: FI1856000520395776

TUE OPASKOIRATYÖTÄ!

Opaskoirakoulu Viiksen ja sen tukiyhdistyksen kautta voit tukea opaskoiratyötä liittymällä tukiyhdistyksen jäseneksi, hankkimalla kummipennun tai muuten taloudellisesti, ryhtymällä hoitajaksi opaskoiraksi varttuvalle koiranpenulle ja ostamalla Opaskoiran Joulu-lehtiä.

Tukiyhdistyksellä on jäseniä tätä kirjoitettaessa noin sata ja lisää jäseniä halutaan. Yhdistyksen varsinainen kokous pidetään maaliskuussa. Kaikille jäsenille lähetetään kevättalvisin ilmestyvä Viiksen vuosijulkaisu ja muuten tiedonkulusta huolehditaan jäsentiedotteilla. Näkövammaisille jäsenille vuosijulkaisu ja jäsentiedotteet lähetetään myös äänitteinä.

Tilaa nyt oheisella palautelomakkeella Opaskoiran Joulu-lehtiä myös ystävillesi joululahjoiksi! Tukiyhdistyksen jäseneksi liittymällä tuet merkittäväällä tavalla opaskoiratyötä!

Opaskoirakoulu Viiksen Tuki ry PALAUTEKORTTI

Tilaan Opaskoiran Joulu 2012-lehtiä _____ kpl
(hinta 10 euroa kpl)

Haluan liittyä Opaskoirakoulu Viiksen Tuki ry:n jäseneksi (jäsenmaksu 25 euroa/vuosi henkilöjäseniltä ja 50 euroa/vuosi yhteisöjäseniltä)

Haluan varata kummipennun (hinta 1000 euroa)

Haluan lisätietoja hoitokotitoiminnasta

Nimi: _____

Osoite: _____

Yhdistyksen jäseneksi haluavan syntymäaika: _____

Puhelin: _____

Sähköposti: _____

Opaskoirakoulu Viiksen tuki ry

**Kurkimäentie 1130
71480 Kurkimäki**

Irma lomalla Espoossa - ja luvatta sohvalla!

Opaskoirakoulu Viiksi ja sen tukiyhdistys toivottavat Opaskoiran Joulu-lehden lukijoille Leppoisan Rauhallista Joulua!
Antoisia lukuhetkiä!

A	Balcrest Käärnäköet Oy Salmelänkatu 27 c, Helsinki Puh. 0400 766 981	H	Isännöintiyhtiö Peikka Kuparinen Oy Järvenpää	Katamien Puutarha Kattamäentie 120 Lappee
A.Rajajoki Oy Sankari 17, Helsinki Puh. 09 350 8110	Biolam Oy Ympäriäentie 20, Karkkila www.biolam.fi	Hartolan Kirja ja Kirjakauppa Keskuskatu 65, Hartola Puh. 03 716 1258	J	Keski-Uudenmaan Nuorten Psykiikki Kerava, puh. 09 273 3358 www.nuoropsykiikki.fi
Aikansa Kalenteri Pöytäkatu 11, Kouvola Puh. 08 2211 710 www.aikansa.fi	Bitpress Oy Ab www.bitpress.fi	Hattulan kunta sielustyyksikö Punkitie 67 Pori Puh. 02 473 1155/hattula.fi	Jakobstad Oskari Lounaskatu 11 68800 Pietarsaari Puh. 0500 669 671	Kivottien Silmäseura Tikkuradi 18, Vantaa Puh. 09 388 8447 www.silmaseura.fi
Akaan seurakunta www.akaanseurakunta.fi	Bong Seami Oy www.bong.fi	Hautausseurakunta Anja Viitala Oy Uusikyläkatu 40 a, Pori Puh. 02 625 1163	JHias Oy Terveystie 4-5 1, Vantaa Puh. 0400 778 226	Kiinteistö Oy Kivertien Tampere Puh. 03 211 86215
AK Lääkäri Oy Vanhakatu 7, Vantaa Puh. 09 673 2646	C	Helsingin Takalautailijat ry www.takalautailijat.fi	JJ Huhtala Tmi Kotkankatu 17, Ylämaa Puh. 0400 861 107	Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokratilat Luomatie 3, Kuusamo www.kuusamonvuokratilat.fi
Arkkitehti LSV Oy Laukontie 10 b 2, Tampere Puh. 03 3163 1800	Chasewheel Oy www.chasewheel.com	Hammara Oy Ab PL 30 68600 Jakobstad Puh. 06 781 9131	Jokelaheijon Käärnäköet Kokkonkatu 16 Ylämaa Puh. 08 428 811	Kirkko Hotellingissä www.kirkkohotellingissa.fi
Arkkitehti Virta, Päättö, Laitinen Punamiehentie 28-31 b Helsinki Puh. 09 170 637	City Live Terveystie 8 Mäntsälä Tel. 018 121 65	Hieroja Erkki Junttila Tmi Mäntymäki 5 Mikkeli Puh. 040 689 3438	Jouko Lindgren Oy Herkkuseppäkatu 13 Helsinki	Kivertien Leander Oy Pöytäkatu 23, Helsinki Puh. 09 387 6264 www.kivertienleander.fi
Arkkitehtitoimisto Hanna Lyytinen Oy Mäntymäki 4, Tampere Puh. 010 4399 499	Crookus Ky Helsinkintie 3 Helsinki Puh. 0400 440 121	Hieroja Viro Korttinen Merkkisenkatu 5 b 27, Oulu Puh. 08 362 272	Järvenpään seurakunta Kirkko 1-3, Järvenpää Puh. 09 271 961 www.jarvenpaanseurakunta.fi	KM RRR-Yhtiö Oy PL 335, 95401 Torro Puh. 040 5888 199
Arkkitehtitoimisto Harro & Partners Oy Linnakatu 16 Turku www.harropartners.fi	E	Hierojat Tmi Korttinen 13 00290 Helsinki Puh. 040 587 2724	K	Kainiohoiva Jetaani's Jokentie 80, Ylöpö Puh. 090 300 5696
Artan Koristatavika Oy Tikkuradi 30, Inahe Puh. 020 741 3320 www.artankoristatavika.fi	Ekovilla Eriläpalvelu Pajala 1 01410 Ylämaa Puh. 09 474 5000	Hiuspalvelu Söderström Tmi Pajunen Puh. 0400 318 196	K-Market Katjanokka Savonkatu 3 Helsinki Puh. 09 673 210	Konkrettiliiketoimisto Linnankatu 41, Kuusaa Puh. 090 453 3963 www.konkrettiliiketoimisto.com
Asiantuntijatoimisto Markku Leskinen Oy Väinökatu 30 b 20, Jyväskylä www.ml-leski.fi	Eibus Oy Korttinenkatu 27 Vaasa Puh. 08 312 0027 www.eibus.fi	Hyvästiin Eläntöeläntötoimisto Sarum Oy Palo-ruusu 12 Hyvinkää Puh. 080 351 8788 www.sarum.fi	K-Market Nääsimä Puh. 010 872 510	Korkeakoulu Kompas Korttinkatu 4, Helsinki Puh. 041 522 2098 www.korkeakoulukompas.com
Auto-Service S.Wiberg Ky Hanko Puh. 010 248 4332	Eläntöeläntöpalvelu Hepokallio Uotinkatu 3 Sastamala Puh. 0500 232 714	Hyvä Jouta	K-Supermarket Mart Tampereentie 1 31760 Uusjoki Puh. 03 384 4400	Kotina Terveystie ja Hiuspalvelu Salla Savonkatu Tm. Puh. 040 591 6977 www.kotinatavika@gmail.com
Autonija Touko Yhtiö-osa Uusjoki 1 85500 Niemi Puh. 08 440 888	Empori Ky Tikkuradi 65 Ylämaa Puh. 03 577 5705 www.empori.fi	Hesselinmäen Tila ja Konkrettiliiketoimisto Oy Savonkatu 4-5 Ylämaa Puh. 03 683 3965	Kainio-Ravintola Lavalehtinen Tyyneentienkatu 8, Häj Puh. 08 683 1866	Konttori Oy Ab Myllykatu 25 b 05103 Vaasa Puh. 06 317 7990
Autovaraamo K.Borovicki Ky	Epithia Oy Merkkisenkatu 1 b Turku Puh. 02 334 2101	I	Kainiojen Aptteekki Korttinen 6, Kouvola Puh. 08 460 057 www.kainiojenapteekki.fi	Kosken Saha Oy Hymäläntie 231, Mäyry Puh. 0400 286 892
Autokoulu E.Nygård Oy Hämeentie 28 Helsinki Puh. 09 495 978 www.nygard@autokoulu.fi	Eriläntöeläntötoimisto Pentti Tapio Savonkatu 9, Kouvola Puh. 08 625 0403	Iän seurakunta	Kangasjärven seurakunta Puh. 0400 143 800 www.kangasjarvenseurakunta.fi	Kuljetusliike Haukkala Ky Tuposenkatu 12 02175 Ylöjärvi Puh. 0400 888 848
B	F	Inahe Fysioterapia Oy Helsinki 1 02100 Inahe Puh. 020 788 8333	Karkkian Eläntöpalvelu Mäntymäki 1, Karkkila Puh. 09 569 3767	Kuljetusliike Neta Oy Väinökatu 29, Tampere Puh. 040 558 1886
Beckman Optik Terveystie 2 b, Mäntsälä Tel. 018 18 226	Faunotar Kotka Juntankatu 7, Kotka Puh. 05 290 6010 www.founotar.fi	Iso Kirja ry Helsinkintie 177, Kauniainen Puh. 014 751 4180 www.isokirja.fi	Kaukajärven seurakunta Juvankatu 10 33710 Tampere Puh. 010 424 2901	GRATTU

L	Mayt Oy Gaaranta 5, Mikkel www.mayt.fi	PG Media Oy Ab Siltatiegatan 4, Borum Puh. 06 726 2194 www.pgmedia.fi	Saper Oy Ohjaustie 22 a Helsinki Puh. 040 515 0671	Tilma-Eau Oy Rantaatie 7 02100 Nivala Puh. 040 750 2142
Lapin Teollisuuskeskus Oy Hälväskatu 14, Oulu Puh. 0207 600 600 www.ltk.fi	MKH Press Oy Metsätie 8, Järvenpää Puh. 020 778 9700 www.mkh-press.fi	Pohjois-Pohjanmaan Sairaanhoitopiiriin kuntayhtymä	Sarlinge Bygg Kortteijonkatu 76, Mäntsälä Tel. 018 413 80 0457 608 8341	Terveyskauppa Life Loppenselkä Puh. 05 415 9344 www.life.fi
Lasimesteri Paul Berglöfns Vironkatu 5, Helsinki Puh. 0400 508 588 www.lasimesteripaulberglofns.com	Mullin kunta www.mulla.fi	Premekon Oy Puuseppentie 1, Joutelma Puh. 020 740 0670 www.premekon.fi	Sav-Intel Oy Ltd Vokata 1, 01280 Vantaan Puh. 040 911 0665	Tii ja Intimointi JH Oy Mäskälentie 23 28130 Pori Puh. 02 641 4910
Leimer Oy Yläajantie 7, Lappee Puh. 02 8387 3300	Mustasaaren kunta Rautatie 4, Mustasaari Puh. 06 337 7111 www.mustasaari.fi	Pölkky Oy Kamparanta 73 03600 Kuusamo www.polkky.fi	Seinäjoen Energia Yrjökatu 5 60100 Seinäjoki	Tiliplate Oy Hermannin Rantatie 12 a Helsinki Puh. 09 774 4386
Levontekniikkaliike Fasnater Käppäsenkatu Espoon Siltakatu 11, Espoo Puh. 050 387 6900 www.fasnater.fi	Musti ja Mirri Päävähänpöytä 4 C Mantala Puh. 076 305 7112	R	Selective Investor Oy Tammitie 6, Helsinki Puh. 020 760 6440	Tilipuu Oy Asematie 3, Sämselä Puh. 017 461 1254 www.tilipuu.com
Levontekniikkaliike Tasaaparkki Oy Tasaväntie 5, Kirkkonummi Puh. 050 418 9388	Musti ja Mirri Yölä 8 02600 Hauho Puh. 045 276 6344	Rakka Oy Toukokatu 27 a, Hei Puh. 09 477 7650 www.rakka.fi	Shetland Oy Viikinkaari 4, Helsinki Puh. 09 588 4320	Tiltoimisto Rajja Räsänen Viikinkaari 15 c, Kirkkonummi www.tiltoimisto.fi
Lampijärven kunta Vierasmiespalvelut Läskelä 1, Lampi Puh. 050 383 9703	Mäkelin Reutu Oy Joukantie 4 03700 Äämsä Puh. 042 410 501	Raikat Oy Pöytäkatu 3, Rauma Puh. 02 402 7664 www.raikat.fi	Simo Aptteekki Rintatie 8, Simo Puh. 018 268 208	Sinimäkelä Kaisa Hund S Wendell Kauppapuistikko 28, Vaasa Puh. 041 498 8211
Lappajärven Leirikotiteatteri Oy Terkomäntien 122 31200 Karpasjärvi Puh. 015 437 711	N	Rakennusteikka M. Ranta Oy Peltolantie 15B Alajärvi Puh. 0400 415 438	Smilman Karl-Gustaf Ab Fedartransporter Forsvägen 23, Käfly Tel. 0500 987 960	Tulecor Oy www.koulu.fi/0500000000 Puh. 0400 672 625 <small>Palvelu- ja koulutusliiketoiminta yhtiönä rekisteröity</small>
Linnan Huoltofinssi Oy Lokkinkatu 29, Hml Puh. 03 816 5555 www.linnanhuoltofinssi.fi	Nikeshipping Oy Ltd Siltakatu 1 a, Espoo Puh. 09 4762 9300 www.nikeshipping.fi	Rasituksen Maailma Ereäntie 199, Inari Puh. 0400 256 336 www.rasituksenmaailma.com	Suomen Eläintutkijat Oy Pukkipolku 201, Myrskylä Puh. 020 796 0760 www.suomenelaintutkijat.fi	Turun Vapaaväen Oy Toukokatu 7 20500 Turku Puh. 073 326 7329
Lohjan FinelliKlinikka Lauritsala 35, Lohja Puh. 010 360 51 www.finelliklinikka.fi	Nisalan Veistahuolto Oy Puh. 08 443 6700	Rauman Posutalo Oy Isomäntie 13, Rauma Puh. 02 833 3906 www.posutalo.fi	Sytaylor Ylämäntienkatu 5B Pekari Puh. 018 676 642	Tytti Oy Ab Nyytykatu 4, Kookko Puh. 06 802 3400
LVI-Insinööri-toimisto Akei Hemäläkatu 1 00030 Helsinki Puh. 040 590 7657	O	Ronukka Suutalo Oy Joukantie 601, Hyvinkää Puh. 019 467 763 www.suutalo.fi	T	V
M	Olan Oy www.olan.com	Roppilan Krouvi Joukantie 39 31400 Somero Puh. 09 3487 6268	Tmi Smail Anttonen Merivaikara C A D 02020 Espoo Puh. 09 810 540	Veisan Yhteinen Oy Vasa Grönöcker Ab Puh. 06 318 7100
Mäkeläshovi Oy Esaajantie 7, Helsinki Puh. 09 730 6290 www.makelaeshovi.fi	P	Rosaniemen I Aptteekki Rovatie 27 06500 Rovaniemi Puh. 010 300 8620	Tekel Sami Alanne Tmi Espoo Puh. 050 392 3273	Verstus
Mäkeläshovi Jukka Solni Korttelitie 12 a, Vantaa Puh. 050 374 0364 www.makelaeshovi.fi	Palvelualue Rakentaja Oy Sorsaniementie 437, Somero Puh. 0400 383 761 www.rakentaja.com	S	Teknigohelu JK & Son Oy Löntäntie 1 c 37 Vantaa Puh. 050 352 8873	Veikar Oy
Muunnos- ja Karkotus Oy Rauvaara Puh. 0400 747 5210 / Toko Puh. 0400 279 298 / Markku	Pekari Koti Kuusti Vilhelmitie 12 58310 Syyssalo Puh. 040 730 2472	Salon InnoTeko Teknigohelu Löntäntie 36, Salo Puh. 02 7383 531 0500 826380	Teknigohelu Patrik Vähä-Mäkelä Hietajärvenkatu 8, Kaarina Puh. 02 243 2118	Viikkoliikenne MMSK Oy Toukokatu 407, Eurojoki Puh. 02 868 1644 www.mmsk.com
Museoiden Kulttuuriväestökeskus	Perttinen Huolto- ja Asennus Perttinen-Kosken Oy Linnankatu 3, Tuusula Puh. 02 331 4074	Sammontien seurakunta	Tammelan kunta www.tammela.fi	Verstus Oy Hassinkatu 7-B, Turku Puh. 02 253 8787 www.verstus.fi
Magnusson & Stober Oy Mäntävägen 26, Borgå Tel. 020 739 1430	Per-Tel Oy / Levontekniikkaliike Peruuseen Perku Myllykatu 17, Rauma Puh. 02 307 3528 www.per-tel.fi	Sandberg Timanttikarut	Teknium Sekoitusteollisuus Oy Sementitehtaankatu 4 04290 Rauma Puh. 02 274 6550	Veistajaliiketoiminta J. Lahtinen Olmuranta 11, Espoo Puh. 010 832 7701

ENGLISH SUMMARY

Guide Dog School Viiksi's support association, which is the publisher of this Guide Dog's Christmas magazine, supports guide dog users' further training. Also testing, leisure and recreational activities, as well as guide dog-related research and education are supported. Moreover, the association supports and promotes volunteering work done in favor for guide dog users. Guide dog awareness is raised by giving information and writing publications.

You are now holding a Guide Dog's Christmas magazine in your hands, in which most of the stories are written by guide dog users. They are telling about their lives with guide dogs. In addition guide dog users have been interviewing people that are related to guide dog work. In this magazine there are also stories about associations for blind children and stories about assistant dogs. Finland's oldest association for blind, established in 1887, is being presented together with its chairman. There is also a story of a man that was blinded in war.

Guide Dog School Viiksi has served in a town called Kuopio in eastern Finland from September 2011. It was put into operation lively. During the first year Viiksi has given eight guide dogs into use. The school employs a leading trainer and two trainees. Activities are meant to be expanded so that in 2013 20 new guide dogs can be trained.

Magazine's journalist Juha Herttuainen, a guide dog trainer for more than 40 years, has been starting up guide dog work also in the Baltic countries Estonia and Latvia since 1988. Guide Dog School Viiksi's support association supports organizational activities for guide dog users and blind children also in the Baltics.

Guide Dog School Viiksi and its support organization wish all people and dogs a peaceful Christmas!

For more information: www.opaskoirakoulu-viiksi.fi